

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_204005

UNIVERSAL
LIBRARY

Osmania University Library

Call No. 7720

Accession No. T3906

Author A55V

ಈ (ದ) ತೆಳು ರೀತಿಗಳು)

వ.వి.వి. ప్రజ్ఞాపత్రం. 1948.

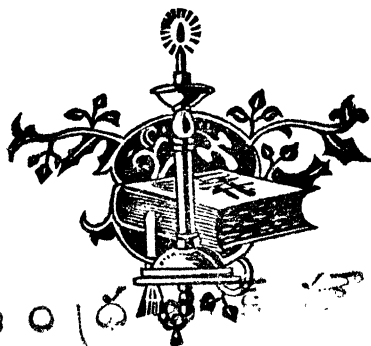
Book should be returned on or before the date last marked below

శ్రీరస్తు

వాణిజ్యపూజ్యులు

(మొదటి భాగము)

1948

ఆంధ్రభూమి

మొదటి భాగము
సుబ్బాబాబులకు, ప్రొద్దుటూరు.

‘ఆంధ్రభూమి’ సంపాదకుడు

ఆంధ్ర శేషగిరిరావు బి. ఏ.,

ప్రొద్దుటూరు

సర్వస్వామ్యములు గ్రంథకర్తవి

మొదటి కూర్పు

1948 నవంబరు

శ్రీ ఆంధ్ర శేష గిరి గావు, బి. ఏ.

రచించిన గ్రంథములు

రు. ఆ. పై.

1. ఆంధ్ర రమణీమణులు 1-వ భాగము 0-12-0
2. ఆంధ్ర రమణీమణులు 2-వ భాగము 0-12-0
3. శేయూరబాహు చరిత్రము ... 0-12-0
4. ఆంధ్ర రాజభక్తులు ... 0-12-0
5. ఆకుకూరలు ... 1- 0-0
6. కాయకూరలు ... 1- 0-0
7. దుంపకూరలు ... 1- 0-0
8. వాణిజ్యపూజ్యులు ... 0-12-0

విక్రయము :

ఆంధ్ర భూమి బుక్స్ డిపో

మదరాసు : 7.

ప్రచురణ :

జయ నికేతనమ్

మదరాసు : 7.

విషయ సూచిక .

ఉపక్రమణిక: ... ౧. సైమన్ పాటిన్ ... ౨. ఫ్రాంక్ హెచ్. జేవిస్ ... ౩. ఫాయిల్ సోదరులు ... ౪. లూథర్ బర్ బ్యాంక్ ... ౫. బాన్ హార్వీ కెల్లాగ్ ... ౬. బెరన్ హార్డ్ బారన్ ... ౭. రిచ్చర్డ్ హెచ్. గ్రాంట్ ... ౮. మార్జు థామ్సెన్ ... ౯. బి. సి. మా కిలన్ ... ౧౦. బాన్ యఫ్. స్టీ వెన్న ... ౧౧. హెన్రీ డబ్ల్యు. ఎ. డిటర్ డింగ్ ... ౧౨. ఫ్రాంక్ మెక్ విల్లి ... ౧౩. టై మెథీ ఈటన్ ... ౧౪. ఛార్లెస్ ముర్రే ... ౧౫. యం. బి. స్కాగ్స్ ... ౧౬. లీవర్ హూమ్ ... ౧౭. కాండర్బు నార్వెల్ ... ౧౮. జె. యం. డెంట్ ...	... ౪ ... ౫ ... ౧౭ ... ౨౪ ... ౩౦ ... ౩౮ ... ౪౪ ... ౫౧ ... ౫౭ ... ౬౬ ... ౭౨ ... ౭౭ ... ౮౨ ... ౮౬ ... ౯౦ ... ౯౪ ... ౯౯ ... ౧౦౪ ... ౧౦౯
--	--

ఉ ప క్ర మ ణి క

వికాలవిశ్వమునందు వాణిజ్యమున వీనుమిగిలి పూజ్యులైన పదునెన
మందుగురు ప్రముఖవర్తకుల విజయజీవితములు ఈ గ్రంథమున కీర్తితములు.

కాశన్ రచనలు—లైఫ్, టిజినెస్ మ్యాగ్నీట్, ఫార్చ్యూన్,
డై జెప్టు, పారేడ్ మున్నగు పత్రికలలోని వ్యాసములు ఈ గ్రంథరచనకు
ముఖ్యాధారములు.

పదునెనమందుగురు వణిక్కుంగవులు ప్రదర్శించిన ప్రభుశక్తి,
పురుషకారము కథించుటవలన ఈ గ్రంథము భవిష్యత్తు రూపించుకొన
వీలుకల విద్యార్థులకు, విహితజీవితము జయూవహముచేసికొన అవకాశము
కల యువకులకు ప్రత్యేకముగా వరణీయమగుచున్నది.

దృక్పథము అనునది ఒకటి ఇంకను ఏర్పడి స్థిరపడని లేతవయ
స్సులో, లెన్నుకోచక తికమకపడెడు పచ్చియౌవనములో ఇట్టి గ్రంథ
ములు పఠించుటవలన పతితల మనస్సులు నౌకరీలమీఁదకు జోగక
స్వతంత్రజీవనము మీఁదకు మరలుటకు ఎడ ముందును.

తమ భవిష్యజీవితమును ప్రకాశమానము చేసికొనుటకు అవకాశము
కల యువకులకు వ్యాపారజ్ఞానమును, వర్తకమర్మమును, వర్తకసరళిని,
ఐతర కీలకములను, కిటుకులను ఈ పుస్తకములోని గాథలు వేరెత్తిచూపఁ
గలవు; చేయెత్తి చెప్పఁగలవు.

నిరుపేదలయింట పుట్టి తక్కువపెట్టుబడితో స్వతంత్ర జీవితము
ప్రారంభించి, కొరికకు తగిన దీక్షతో వ్యవహరించి, సంకల్పమును
నిద్ధింపఁజేయు ప్రయత్నముతో వర్తకముపొగించి కొట్లకు పడగలెత్తిన
ఈ వణిక్కిభానులు జీవిత గాథలు ఇంతవఱకు ఒక్క కొదీశ్వరునకైన
నోచివుట్టని ఆంధ్రజాతికి ముఖ్యముగా మార్గదర్శకములు కాదగియున్నవి.

ఈ స్రయోజనమును గుర్తించి ఆంధ్రమహాశయులు ఆంధ్ర యువక
లొకమున దీనికి విశేషప్రచారమును కల్పింతురుగాక !

గ్రంథకర్త.

సైమన్ పాటిన్

—•—•—•—

సాధారణముగ మన పెద్దలు సిరివచ్చునప్పుడు నారి కేశముగాని నలిలముభంగి తెలియకుండు ఎచ్చునని అనెదరు. ఆ మాటలను మనము ప్రాయశముగ నిజములని నమ్ముము. కాని ఇచట వివరింపఁబడుచున్న సైమన్ పాటిన్ జీవిత కథ చదివినచో మన పెద్దలమాటలు తప్పక చేకొనఁగినవిగా నిర్ధారిత మగును.

మఱియొకసంగతి.

ఆడుబుద్ధి అపరబుద్ధి అని మనము మామూలుగ తోసి వేయుదుము. కాని సైమన్ పాటిన్ అర్థాంగిమాటను ఆలించి తన అభివృద్ధికి పునాదులువై చుకొనిన ఇందలి విషయమును తెలిసికొనినపిమ్మట మనము ఆ ధోరణిగో ఁడలేము.

ఇది నలువది ఏడేండ్లకు పూర్వపు ముచ్చట.

దక్షిణామెరికాకు చెందిన బొలివియా దేశమున సముద్రమట్టమునకు పండ్రెండువేల అడుగుల ఎత్తున ఉన్న యాండీస్ అను పర్వతప్రదేశమునగల ఓరూర్ అను పట్టణము నందు జర్మన్ దేశీయుఁడు ఒకఁడు పలుసరుకులు అమ్ము ఒక చిన్నస్తోరు స్థాపించెను.

ఓరూర్ లోని కిరాణాకొట్టుకు ఆప్రాంతమున వలస నేల కొని ఉన్న పలువురు కాతాదారులై ఁడిరి. ఆ కాతాదారు

లలో పెక్కుమంది తగరపుగనుల కామందులుగా, కాఫీ తోటల యజమానులుగా ఉండిరి.

ఓహూకి రాణా కొట్టులో మన కథా నాయకుడైన జాన్ సైమన్ పాటిసో గుమాస్తా, గుమాస్తాకూడ కాదు- బిల్లుకలక్టరు,

ఆ బిల్లుకలక్టరు ఉద్యోగమున నైనను అతడు వనూలు చేయవలసినది కొత్తబిల్లుల పైకముకాదు. పాతబిల్లుల పైకము,

పాత-చావు-బారీల వనూలుపని ఎచ్చటనైనను తల గొప్పి పుట్టించునదియే. అందును బాలివిరూపాంతి వలన దేశమున అది మిక్కిలి కష్టమైనది. అట్టి మిక్కిలి కష్టమైనపనిని నిర్వహింపవలసిన ఉద్యోగమున నియుక్తుడై ఉన్నవాడు జాన్ సైమన్ పాటిసో.

ఆ ఉద్యోగమున అతడు తతచు పలుతావులను చుట్టి రావలసి వచ్చుచుండునది.

ఓహూనకు పెక్కుమైశ్వరమున యున్విరూ అని కుగ్రామము ఒకటి ఉన్నది. పరిసరమున కొన్ని తగరపు గను లుండుటయే ఆ గ్రామమునకుగల కొద్దిపాటి ప్రాముఖ్యమునకు హేతువు.

ఆ గ్రామవాసియుగు హిలేరియన్ ఆర్కి అనువాడు ఒకడు ఓహూనందలి జర్మన్ స్టోరునకు పదునేడు పౌనులు బాకీపడెను. బాకీపడి చాలరోజులు వివది,

బాకీతీరుచూసము కాకుండగనే హిలేరియన్ ఆర్కి ఎత్తుపడిపోయెను. అతనికి అప్పుడు చేతిలో పైసాకూడ లేకుండినది.

అట్టిస్థితిలో హిలేరియన్ ఆర్కివద్ద ఆ పాతబాకీ వనూలు చేయవలసిన బాధ్యత సై మన్ పాటి నాపై బడెను.

యువ్వియా గ్రామమునకు పాటి నాను పంపుచు దర్శన్ స్టోరుకీపరు కరినాక్షరకలితములగు మాటలతో ఇట్లు అజ్ఞ ఇడెను: 'బాకీ వనూలుచేయక నీవు వట్టిచేతులతో తిరిగివచ్చెద వేని నిన్ను ఉద్యోగమునుండి తొలగించివై చెదను.'

ఉద్యోగభంగభయము హృదయమును కలగుండువెట్టి క్రుంగడియుచుండగా పాటి నా ప్రమాణమైపోయి యువ్వియా చేరెను.

ఎక్కువ కష్టములేకుండగనే బాకీదారుని దర్శనము ఐనది. కాని దర్శనము ఐనంతమాత్రమున శ్రోతగా ఒలుకు సది ఏమి? బాకీదారు పైకము ఇచ్చినకదా పాటి నా హృదయ భారము తగ్గుట?

బాకీదారులగు హిలేరియన్ ఆర్కివద్ద ఒక్కపై నా అయిననులేదు, అట్టిస్థితిలో పాటి నా హృదయము ఎట్లుండునో సులభముగనే ఊహించుకొనవచ్చును.

పాటి నా తనహృదయమును ఆర్కికి విప్పిచెప్పినాడు: 'నేను రిక్తహస్తములతో పోయినచో నా ఉద్యోగమునకు ఉద్వారనయే, ఏమిదారి?'

ఈ వాక్యములు బాకీదారుని హృత్పీడమును చిదిపి నవి. ఎట్లయినను బాకీతీర్పవలెననియే అతినికిని తట్టినది. కాని చిత్తమున తలంపు ఉండినమాత్రమున చేతిలో పై నా లేనప్పుడు ఆతిండు ఏమిచేయగలడు?

ఆలోచించిరాడు, దీర్ఘముగ ఆలోచించిరాడు. అనంతరము ఇట్లుచెప్పినాడు: 'ఈ పరిస్థితులలో నిన్ను వట్టిచేతు

అతో పంపుటకు నాకు ఎంతమాత్రమును మనస్కరించుటలేదు. ఈయవలెనని ఎంతగాఢముగ అభిలషించుచున్నను ఇచ్చుటకు నావద్ద పైకములేదు. కావున నాకుఁగల తగరపుగనిని మీ స్టోరుయజమాని హక్కు భుక్తములకు దస్తావేజు వ్రాసిఇచ్చెదను. ఈ తగరపుగనితప్ప నాకు వేఱు ఆస్తిఏమియులేదు. కనుక దయచేసి ఆదస్తావేజు స్వీకరింపుము.'

పాటినో చాలసేపు తటపటాయించినాడు. వట్టిచేతులతో పోవుటకంటె ఈ దస్తావేజు తీసికొనిపోవుటయే మంచిది అని ఆతఁడు నిశ్చయించుకొనినాడు. లేనిబావకంటె గుడ్డిబావమేలని ఉద్యోగము నిలుపుకొన ఉవ్విళ్ళూరుచున్న పాటినోకు తోచినది.

ఎక్కడికి అక్కడికే వెంకటలక్ష్మి అని అనుకొని పాటినో హిలేరియన్ ఆర్కిచేత ఆ దస్తావేజు వ్రాయించి తీసికొనినాడు. తగరపుగని రూపమున ఆర్కి ఈయవలసిన పదు నేడుపానులు ముట్టినట్లు పాటినో రసీమ ఇచ్చినాడు.

దస్తావేజుతో ప్రయాణమై పాటినో తన యజమాని కడకు వచ్చినాడు. చావుబాకీని ఇంతనజావుగా వసూలుచేసికొని వచ్చినందుకు యజమాని తన్ను ఎంతయో మెచ్చుకొనునని సైమన్ ఆశించినాడు.

కాని అతని ఆశయము వెఱవేరలేదు. నాణెముల గళగళ విన కుతూహలపడుచున్న యజమానికి ఈతెలుపు నలుపు దస్తావేజుకాగితము ఎంతమాత్రమును నచ్చలేదు. కాఁగా ఆతఁడు పాటినోపై మండిపడినాడు.

'పానులకుబదులుగా ఎందుకును పనికిరాని తగరపు గనిని కొనివచ్చి నా మొగమున కొట్టుటకు సాహసించితివి. కావున

నిన్ను శిక్షించి తీరవలసినదే. కాకపోయినను నీవు వ్రాయించు కొనివచ్చిన ప్రదేశమున తగరము ఎక్కడఉండి ఏడ్చినది? అది వట్టి గొడ్రాళ్ళదిబ్బ. ఆ తగరపుగని నీకే ఉండునట్లు చేయదును. నీ జీతములో ఆ పదునేడుపానులును మినహాయించు కొని ఆ తగరపుగనిని నీకే యిచ్చుచున్నాను. ఇతనినెఱకు నిపు చేసిన సేవకు శృతిజ్ఞుడను. ఇతనిమీద సేపని నాకు అక్కర లేదు.' అని యడగూని బొబ్బరించినాడు.

పాపము ! పాటికొకు ఆ తగరపుగని పుచ్చుకొనవలయు నని ఎంతమాత్రమును భ్రష్టములేదు. ఇష్టములేకపోయినను ఆకాశి తప్పదు. అడయొక శిక్షగా ఆ తగరపుగనివచ్చి అతని తలను చుట్టుకొన్నది. అభిలషింపకయే అతడు ఒక తగరపు గనిని పుచ్చుకొని అడయనాడు.

ఇంతకును ఆ తగరపుగని ప్రదేశము ఎట్టిది? మిట్లు పుచ్చుకొనిన అతని కొద్ది కాలమున కొడప్రదేశము. తగరము ఉన్న దేమో అని చూచుటకుగాను అందు అక్కడక్కడ గోతులుమాత్రము పెట్టబడిఉన్నవి. ఆ గోతులలో ఎక్కడను తగరపువాసనవలన లేదు. మిగిలిన శావులకూత్ర ముండునని నమ్ముట ఎట్లు ?

అట్టి తగరపుగనికి పాటికొ అనుకోకుండ—అప్రయత్న ముగా—యడగూని వచ్చాడు. అగని పదునేడుపానులును చేయదని జర్మన్ స్టోరుకీపరు తెలంచినాడు. ధనవంతుడగు అతనికే అది అట్లుండ అతని తాబేదారును, అతడు ఇచ్చు జీతముమీద బ్రతుకువాడును అగు పాటికొకు ఎట్లుండును ?

జీతము నష్టముమీద తనకు తగులుకొన్న—తగులు కొనుటలో తన ఉద్యోగమును ఉడగొట్టిన ఆ తగరపుగని

తనను అచిరకాలముననే ప్రపంచమునందలి కోటీశ్వరులలో ఒకనిగా చేయనున్నదని ఆ సమయమున ఆతఁడు ఎట్లు అనుకొనఁగలడు ?

భాకీ వసూలుచేయక వట్టిచేతులతో వచ్చినను పూర్తి జీతము పుచ్చుకొని ఉద్యోగమునుండి విరమించుకొని ఉండును కదా అని ఆతఁడు ఎంతయో విచారించినాడు. నేలకు పోవు దానిని నెత్తికి రాచుకొంటిమీ అని ఆతఁడు ఎంతయో కించపడినాడు.

ఎంత విచారించినను, ఎంత కించపడినను ఇంక లాభము లేదు. ఆ తగరపుగనితో తంటాలుపడవలసినదే.

బిల్లుకలక్టరు సైమన్ పాటిన్ నిరుద్యోగి ఐనాడు. ఇంక ఆతఁడు ఇప్పుడు ఏమిపని చేయఁగలఁడు ?

తలపని తలంపుగా తనకు చుట్టుకొనిన ఆ తగరపుగని ఎక్కడనో మారుమూలను కొండలమీద ఉన్నది. అచ్చట ఒక చిన్న ఇల్లుకూడ ఉన్నది.

ఆ నిరాధారస్థితిలో పాటిన్, అతనిభార్య ఆకొండ కొంపలోనే కాపుర ముండుటకు నిశ్చయించుకొసినారు. ఆ పరిస్థితులలో వేతె అద్దెకుయకుండ ఇల్లుదొరకినందులకు వారు ఆపరిమితమైన ఆనందమును పొందినారు.

పాటిన్, అతనిభార్య తగరపుగనిపనిలో విశ్రాంతి ఎఱుగని దీక్షతో ప్రవేశించినారు.

తప్పనిసరియైన ఆ తగరపుగని పరీక్ష కొఱకు పాటిన్ కొన్నిపనిముట్లు కొనినాడు. 'చేసికొనిన కర్మమురా, శంభు లింగమా !' అను తీరని విచారముతో పనిని ప్రారంభించినాడు.

అనివలకే ఉన్న గోతులకు జతగా మిళిచుకొని కొత్తగా తులు పెట్టబడినవి. కాని ఎచ్చటను తగరము యొక్క పొలకువ కానరాలేదు. విచారముతో పాటి నా పాతాళమునకు క్రుంగి పోవుచున్నాడు.

ఇట్లుండ ఒకనాడు తవ్వటలో తగరము కనిపించినది. పాటి నా రేఖ బయలుపడినది. తళివల మెడయుచున్న తగరపు గడ్డలను కొన్నిటిని ఎత్తి అతడు పరీక్ష చేయించుటకు లాపాజ్ తగరమునకు తీసికొని వెళ్ళినాడు.

అచటి అమెరికన్ ఇంజనీరు ఒకడు వానిని పరీక్షించి ఇట్లు చెప్పినాడు.

‘ఈ గడ్డలు తగరపుముద్దలు. తగరపుగనులు ప్రపంచమునందు అంతటను ఉన్నవి. కాని నీ ఈగడ్డలు మిక్కిలివిలువైనవి. వీనిలో తగరపుపాలు హెచ్చుగా ఉన్నది. ఈగడ్డలలో నూటికి అఱువదివంతులు తగరమే. ప్రపంచమున మఱియే ప్రదేశమునను తగరము ఇంత హెచ్చుపాలులో లేదు.’

ఇంజనీరు చెప్పిన ఈమాటలు విని పాటి నా తనగనియొక్క విలువను కొంతకుకొంత ఆకళించుకొనఁ గలిగినాడు. అతని తగరపుగనితో దొరయుపాటిది అంతైనను ప్రపంచమున కనుఁ గొనఁబడియుండ లేదని అపరీక్ష జేల్చినది.

తగరము బంగారమంతటి విలువగల లోహము కాకపోవచ్చును. కాని కొన్నికొన్ని పరిశ్రమలలో అది అత్యంత ప్రాముఖ్యమువహించి ఉన్నదని అతడు తెలిసికొనినాడు.

ఇప్పుడు ఇక గనిపని ప్రారంభముచేయుటకు పెట్టుబడి కావలసిఉన్నది. అట్టి పెట్టుబడికిగాను అతనిభార్య పినతిండ్రి అఱువదిపానులు అప్పు ఇచ్చినాడు.

అసంతరము రెండుసంవత్సరములు ఆగనివద్దనే పాటిన్ దంపతులు అజ్ఞాతవాసముచేయుచు గనిపనిని సాగించినారు. కొందఱు కార్మికులను పనికి కూదున్నుకొనినారు, ఆ కార్మికులతోపాటు వారుకూడ పనిచేయువారు, పని ఉదయముమొదలు రాత్రివఱకు సాగుచునే ఉండునది.

గనిలోనుంచి ఒకవారన్ తగరమును తవ్వి దానిని అమ్మి అడబ్బుతో పాటిన్ తనగనికి ప్రక్కను ఉన్నభూమిని కొనివేయుచుండువాడు.

రెండేండ్లు గడచునదికి పాటిన్ కొలువులో కొన్నివందల మంది పనివాళ్ళు పనిచేయుచుండిరి. వారము వారము ఒక్కడ నుండి వారములకొలది తగరము లాపాజ్ నగరమునకు రవాణా అగునది.

వినను పాటిన్ సామాన్యకార్మికునివలె పనిచేయుట మానలేదు. అంతర్వేది ఉద్బిండును వచ్చిన తరువాత అతడు కొత్తభూములను కొనివేయుచుండువాడు.

ఇట్లుండగా ఒకనాడు పాటిన్ వద్దకు ఒక కొత్తమనుష్యుడు వచ్చినాడు. అతడు న్యాయాధికారి మహానగరము లోని ప్రసిద్ధమైన గుగెన్ హీమ్ బ్యాంక్ ప్రతినిధి. అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములలోని లోహవర్తకులనుండి అతడు పాటి నొక శుభవార్తను ఒకదానిని తెచ్చినాడు.

పాటిన్ గనులను అన్నిటిని ఆవర్తకులు కొనివేయవలయునను కుశూహలముతో ఉన్నారని ఆప్రతినిధి తెలిపినాడు. అగుచో వారు క్రయధనము ఎంతి ఈయనున్నారని సైమన్ పాటిన్ ఆప్రతినిధిని అడిగినాడు. ఒకలక్షపానులు ఈయనున్నారని ఆప్రతినిధి చెప్పినాడు.

లక్ష పౌనులు !

సై మన్ పాటి నొ ఆమాటలను నన్ను లేకపోయినాడు. మూడేండ్లలో లక్ష పౌనుల ఆర్జన. పాటి నొ ఆసంగో ద్వేలితూ ఉండే నాడు.

ప్రతినిధి అన్యకపు కాంట్రాక్టును పాటి నొ ఎదుట ఉంచి నాడు. ఆ కాంట్రాక్టునుండి సంతకము పెట్టు ఉద్దేశముతో కలము అందుకోనుటకు పాటి నొ కుడిచేతిని చాచినాడు.

ఇంతలో అతని భార్య అడ్డువచ్చి ఇట్లు చెప్పినది:

‘అమెరికన్ బోంబావ రైతులు వారియంతటవారు మన గనులకు లక్ష పౌనులు ఇచ్చేదమనిన ఆ గనులవిలువ కనీసము పదిలక్షల పౌనులుగ ఉండియుండవచ్చును. కాబట్టి ఈ కాంట్రాక్టునుండి మనకు వచ్చేదంతాను నొద్ది సంగన్నములలో వడ్డీగా అమెరికాలో నీవు అందజుకంటే ధనవంతుడవు కాంగలవు.’

అప్పుడు రైతులకు కావలసిన పాటి నొ భార్యగారు పాటి నొ చెప్పినాడు.

మఱి మూడు సంవత్సరములు నాగినవి. గుగన్ హీమ్ బ్యాంకరు తిరిగి కలుగుచేసినారు. ఈవారి భార్య అనుమతిని అందుకొని అతడు విచారమునుండి న్యూయార్కు మహానగరమునకు వెళ్ళినాడు.

ఆ తగరపుగనులలో పనిచేయుటకు ఏర్పడిన కంపెనీలో సగమునకుపైగా వాటాలు అతనికి ఇచ్చినారు. మీందుమిక్కిలి గనులను తమస్వాధీనము చేసినందుకు కంపెనీవారు పదిలక్షల పౌనులను అతనికి ముట్టచెప్పినారు.

అతని అధ్ధాంగియొక్క ఒకనాటి నూట ఈనాడు ఇట్లు అక్షరముగ నిజమైనది.

అప్పటినుండి పాటిన్ మిటి కొండలలో పనిచేయలేదు. వ్యాపారనిర్వహణములో అటుమానములు వివిధ దేశములు చుట్టివచ్చినాడు. ప్రపంచములోని తగరపు పరిశ్రమల సంఘమునకు అతడు అధ్యక్షుడు. ఆ సంఘసభ్యులు అందఱు అధిక ధనవంతులు. వారి అందఱకంటె సైమన్ పాటిన్ ధనవంతుడు.

ఒకప్పుడు ఓరూర్ లో బిల్లుకలక్టరుగా ఉన్న సైమన్ పాటిన్ ఒదృష్టదేవత ప్రసాదముచేత ఇప్పుడు ఇంతటివాడు వున్నాడు.

పాటిన్ అటువదివదేండ్ల వయసునకూడ యువకభావ పూరితుడే వుండినాడు. అతడు ప్రపంచమంతటి ధనవంతులలో ఒకడగుటయే కాకుండ సుఖవంతులలోకూడ ఒకడై ఉండినాడు.

“నీ జీవితమునకు అంతటికిని సుఖమయక్షణము ఏది?” అని అడుగగా అతడు ఇట్లు చెప్పినాడు:

“రెండులక్షల పౌనులకు యజమానిని వసనాడు నేను పొందిన ఆనందమునకు అంతులేదు. ఇతే అప్పటి నా ఆనందము ధనవంతుడిను వనందుకు కాదు. నాపూర్వపు యజమాని వన ఓరూర్ కిరాణా దుకాణదారునకు తింటి పంపగలిగినందులకు. హిలేరియన్ ఆర్థిగని పదునేడుపౌను లయినను చేయదనియే ఇప్పటికికూడ మీ అభిప్రాయమా? అని ఆయనను అంతిలో ప్రశ్నించినాను.”

దుకాణదారుమీద తనకుగల కసిని పాటిన్ ఇట్లు ప్రవాదముగా తీర్చుకొనినాడు.

కసిరీర్పుకొనుసరికే ఆతఁడు వేసివెయ్యని ధనవంతుడై నాఁడు. అనంతరము అచిరకాలముననే అతనిరాబడి దినమునకు పదునైదువందల పౌనులకు పెరిగినది. దినమునకు పదునైదు వందల పౌనులు ! ఎంతటిరాబడి ! పదునేడుపౌనుల జీతపు నష్టమునకు తనకు ఇష్టములేకున్నను తనపాలఁబడిన తగరపుగని వలననే ఆతఁడు ఇప్పుడు ప్రతి ఐదేసి నిముసములకును పదునేడు పౌనులు ఆర్జించుచున్నాఁడు.

ఒక్కసారి పదునేడుపౌనులు నష్టపడిన ఆ అదృష్టవంతుఁడు తరువాత ప్రతిఒక్క ఐదేసి నిముసములకును పదునేడు పౌనులవంతున లాభము తీయుచున్నాఁడు. ఈ లాభముముందు ఆనష్టము ఎంతిగొద్దిపాటిది? అయితే మాత్రము ఈ తగరపుగని మొదట తనపాలఁబడినపుడు పాటినొ ఏమాత్రమైన ఉత్సాహము చూపినాఁడా ?

ఇంతకును ఈకథ అంతయువిని ఆ జర్మన్ స్టోరుకీపరు ఏమనినాఁడో? ఆతని హృదయగోళమున ప్రాగోభము ఎంతగా కుతకుత ఉడికినదో? అదృష్టవంతుని పాడుచేయువాఁడు, నిర్భాగ్యుని బాగుచేయువాఁడు లేడనువాక్యము సత్యసమ్మతమైనదే యనుటకు ఇంతెకంటె నిదర్శనము ఏమికావలయును ?

ఇప్పుడు పాటినొ కోటికి పడగియెత్తిన విత్తవంతుఁడు. అగుఁగాక! సాతాత్తుగ ధనవంతులైన ఇతరులవలె ఆతఁడు ధనమదాంధుఁడు కాలేదు. తనవిత్తమున విశేషభాగము ఆతఁడు బాలివియాదేశపు సాముదాయకాభివృద్ధికి వెచ్చించినాఁడు.

పాటినొ జీవితము మనకు ఒకమహత్తరసత్యమును బోధించుచున్నది. మరదృష్టమని మనము అనుకొనఁజాలు ఒక విషయము నడచినను అంతమాత్రమున దానిని మనము విడ

నాడకూడదు. దానిని అనుభవమునకు తెచ్చుటకే ప్రయత్నింప వలయును.

ధైర్యముతో ముందుకు సాగిపొండు. కనిపించుచున్న విషయములు ఎంతయు నిరుత్సాహములుగా ఉండుగాక ! పునులోడవలగు. మీరేఖ బయలుపడవచ్చును; మీ అదృష్టము కలసి వచ్చును. పాటిసో రేఖ అట్లే బయలుపడినది. అతిని అదృష్టము అట్లే కలసివచ్చినది.

ప్రథమ ప్రపంచ మహాసంగ్రామావసరమున తగరము యొక్కయు, తగరపు రేకులయొక్కయు వెలలు అమితముగా పెరిగినవి. అందుతో డాన్ స్టైమన్ పాటిసో ధనసంపద మిన్ను ముట్టినది. ప్రపంచమునందలి తగరపు వర్తకులలో ఆతెడు సొటీలేస మేటి అయిన డు. ఫోర్ట్ మోటూరురాజ్యమునట్లే పాటిసో తగరపురాజైనాడు. ఆ సమర కాలమున అతిని రాబడి సంవత్సరము. రు పడిలడు పాడుల ముచ్చినది.

స్పెయిన్ దేశపు రాజధానియగు మాడ్రిడ్ నందు స్పెయిన్ దేశపు కొలువున బొలివిమియంత్రిగా ఆతెడు కొంత కాల ముండినాడు.

ఆర్థికముగా అతని భారతీ నిపులై క్షయము, రాజకీయముగా అతినికి ఇంతటి ఉన్నతోద్యోగము వచ్చుటకు కారణము ఏకప్పుడు అతిని ఉద్యోగమును ఉండిగొట్టిన ఆ పను నేడు పానుల తగరపు గనియే.

‘అదృష్టము’ అనుదానియందు నమ్మకములేని వారికి కూడ ఈ కోట్లీయని అన్యుతీజీవివృత్తాంతము అదృష్టము నందు చెదరని నమ్మకమును కలిగించును.

ఫ్రాంక్ హెచ్. డేవిస్

~*~*~*~

నేటి భీమాగగనమున శుక్రతారలవలె వెలుగొందు చున్న కొద్దిమంది మహనీయులలో ఫ్రాంక్ హెచ్. డేవిస్ ఒకడు.

ఎనిమిదివేలమంది ఇన్సూరెన్సు ఏజంట్లపై అతడు మేనేజరు. విశేషించి అతడు తనకంపెనీకి ఉపాధ్యక్షుడుకూడ.

అగుగాక !

ఇరువది వత్సరములకు పూర్వము అతడు ఉద్యోగము లేకుండెను. అప్పుడు అతనికి ఎట్టిధనముకాని లేదు. అతనికొశలము ఏవిషయమున కలదో కనుగొనబడలేదు. విలువగల ఎట్టి అనుభవముకాని అప్పుడు అతనికి లేకుండెను.

ఇరువదితొమ్మిదివండ్లు పై బడినను అతడు తనదేశమును దాటి బయటకు పోయియుండలేదు.

ఒక ఉద్యోగమునుండి మఱి యొక ఉద్యోగమునకు తరచు మాటుచుండువాడు.

వ్యవసాయక్షేత్రమున పనివాడుగా ఉండినాడు, ఉపాధ్యాయుడుగా పనిచేసినాడు, కాన్వాసరుగాకూడ ఉండినాడు, తుదకు గుమాస్తాగిరికూడ చేపట్టినాడు.

ఒకదానియందును అతడు మంచిపేరు సంపాదించలేదు.

మానిసి ఆటుఅడుగుల ఎత్తరి, గుణములు మాత్రము సాధారణమైనవి. అతడు సుస్వభావముకలవాడు, ప్రేమింప తగినవాడు, పామేదామనిషి. అతనిది బట్టతల—అతనివి పింగళనేత్రములు.

ఇరువదితొమ్మిది ఏండ్లవఱకును అతని జీవితము జయ మార్గమున పడలేదు; అతడు స్థిరమైన ఉద్యోగికాలేదు; చెప్ప తగినది ఏదియు అతడు చేసియుండలేదు. ప్రత్యేక సామర్థ్యము కలదని నూచించు కారణము ఒకటియు అతనిదగ్గఱ లేకుండెను.

అప్పుడు అతడు మేల్కొంచినాడు. జీవితమధ్యమున ఇట్లు మేల్కొంచినవారు మిక్కిలి తక్కువగా ఉన్నారు. కొందఱు చనిపోవువఱకును మేల్కొంచనే మేల్కొంచరు. డేవిస్ మేల్కొంచిన తోడనే తనజీవితవిధానమును నిష్కర్ష చేసికొని చుటుకుగా కార్యకలాపమునకు కడంగినాడు.

ఒక దానినుండి మరొక దానికి దౌర్భ్యపద్ధతిని విడనాడి ఇతరమొక స్థిరమైన ఒకవిధానమును అవలంబించి పోవలయు నను భావము అతని మనమున జ్వలితముకాజొచ్చెను. తన్ను తాను విమర్శించుకొని తాను లెస్సగ చేయగల కార్యమును కనుగొనుటయే అతడు ఇప్పుడు చేయవలసినపని.

అగుట అతడు తన్ను ఛేదించుకొని చూచుకొన్నాడు. తనదగ్గఱ రెండేళ్ల క్తులున్నట్లు అతడు తెలిసికొన్నాడు.

ఆ రెండుశక్తులు :

౧. వస్తువిక్రయమున విశేషాభిరుచి.

౨. అన్నితరగతుల మానవులయందును తీవ్రమైనశ్రద్ధ.

‘ప్రజాసమూహముతో నేను విక్రయవ్యాపారము సాగించుటకు ఎంతయు తగియున్నాను. కాని నేను అమ్మగలది ఏది?’

అని ఆతడు నిశ్చయించుకొని తన్నుతాను ప్రశ్నించుకొనఁ జొచ్చెను.

ఈ ప్రశ్నకు సమాధానము అన్వేషించుటలో మఱి కొన్ని ప్రశ్నలు పొడచూపినవి. 'నేను పూర్ణముగా విశ్వసించు విక్రయవ్యాపారము ఏది? ఏ వ్యాపారము నాకు హెచ్చు ఉపకారమును చేసినది? నేను ఇతరులకు విశ్వాసపూర్వకముగ దేనిని సిఫారుసు చేయఁగలను?'

విద్యుద్వేగమున 'భీమావ్యాపారము' అను సమాధానము ఆతనికి స్ఫురించెను.

ఈవాక్రపేలుడు ప్రమాదమున డేవిస్ తండ్రి అకస్మాత్తుగ మరణించిఉండెను. పరునైననువందల పానులకు డేవిస్ తండ్రి ఒక భీమాపట్నాను కొనియుండెను. ఇదియే ఆతని ఆకస్మికమరణమునకు అనంతరము ఆతని కుటుంబమును, దారిద్ర్యమునుండి కాపాడకలిగెను.

'నా తండ్రికి ఆ ఇన్సూరెన్సు పోలీసీని అమ్మిన మహనీయుడు నాకును, నాతల్లికిని ఎప్పుడుకాని ఉన్న, ఉండఁగల స్నేహితులలో అత్యంతముడు' అని ఫ్రాంక్ హేచ్. డేవిస్ అప్పుడు తలంచెను.

తోడనే ఆతడు ఇన్సూరెన్సు కాన్వేసరు ఉద్యోగమునకు దరఖాస్తుపెట్టెను. ఆ దరఖాస్తుమీఁద ఆతనికి ఉద్యోగము లభించెను.

అప్పటికి ఆతనికి ఇన్సూరెన్సునుగూర్చి ఉన్నజ్ఞానము మిక్కిలి కొద్దిపాటిది. అటు మూడువారములు పరిశ్రమించియు ఆతడు ఒక పట్టాదారునైనను కూర్పలేకపోయెను.

ఇంతలో ఆతడు నిరుత్సాహపడలేదు. ఇన్నూరెన్ను వాజ్ఞయమును దీక్షతో చదువుటకు కడంగెను. రాత్రింబవళ్లు ఏకాగ్రముడై ఆతడు ఇన్నూరెన్ను పుస్తకములు చదువ ప్రారంభించెను. కాన్వాసింగు సందర్భమున ప్రజలు తన్ను అడుగఁగల విషయప్రశ్నలకు అన్నిటికిని తగు సమాధానము ఈయఁగల విజ్ఞానము తనకు కలుగువఱకును ఆతడు ఆ పుస్తక పఠనదీక్షను గడలెంపలేదు.

అప్పటికి ఆతినికంపెనీకి చెంది రెండు వేలమంది ఏజెంట్లు ఉండిరి. ఒక్కనెలలో హెచ్చుపట్టాదారులను చేకూర్చగల ఏజెంటునకు బహుమానము ఈయఁగలమని కంపెనీవారు ప్రకటించిరి.

జేవిస్ ఈ అవకాశమును అందుకొన్నాడు. తనదీక్షను ఉపయోగించుటకు, తనపట్టుదలను చూపుటకు తగిన అదను వచ్చినదని ఆతడు గుర్తించినాడు. రాత్రి, పగలు అను భేదములేక ఆతడు పనిచేసినాడు.

అంతకు పూర్వపు రికార్డులను అన్నిటిని తలదన్నినాడు. కంపెనీవారి బహుమానమును పొందినాడు. ఈ బహుమాన ధనమును మాత్రమేకాక కంపెనీవారివలన రెండువందల పానుల జోనసు ధనమునుకూడ ఆతడు పొందకలిగినాడు.

ఇప్పుడు ఆతడు పూర్తిగా మేల్కొంచి ఉన్నాడు. లభివృద్ధి అను నిచ్చెనపై ఒక్కొక్కమెట్టు పైకి ఎక్కుచున్నాడు.

కాగా ఈకంపెనీలో తనస్థానమునకు రాజీనామా ఇచ్చి ఆ దేశమునందలి మిక్కిలి పెద్ద ఇన్నూరెన్ను కంపెనీలలో

ఒకటియగు మతియొక కంపెనీయందు ఇంతకంటె కష్టతరమగు ఉద్యోగమునకు ఆతఁడు దరఖాస్తుపెట్టినాఁడు.

‘ఏ ప్రదేశమున విశేషవ్యాపారము కొనివచ్చుట మీకు కష్టతరమై ఉండెనో ఆ ప్రదేశమును నాకు ఇండు. అచట వ్యాపారనిర్మాణము కావించుటకు నాకు పూర్తి స్వాతంత్ర్యమును ఒసఁగుఁడు,’ అని ఆ క్రొత్తకంపెనీవారిని ఆతఁడు కోరెను.

ఆ కంపెనీవారు అతనికి ఉద్యోగము ఇచ్చిరి. అతను కోరిన సౌకర్యములు అన్నియు కలిపించిరి. అంతవఱకును భీమావ్యాపారమున గొడ్డుమండలముగా ప్రసిద్ధికిఁగ్గిన ప్రదేశమును ఆతఁడు చేకొనెను.

అట్టి ప్రదేశమున అతని దీక్షవలన ఒక్క ఏడాదిలో ఇన్నూరెన్ను వ్యాపారము మూడులక్షల పౌనులనుండి ఆఱు లక్షల పౌనులకు పెరిగెను. ఎంతటి అభివృద్ధి! రెట్టింపువ్యాపారము—రెండవ సంవత్సరమున ఆ గొడ్డుమండలముననే ఆ దీక్షదత్తుఁడు పదిలక్షలపౌనుల భీమావ్యాపారము కావించెను.

ఈ గొడ్డుమండలమును నుంచి పంటప్రదేశముగా మార్చిన ఆ భీమాకర్షకుని ఆ కంపెనీవారు అచటనుండి మతియొక గొడ్డుమండలమునకు మార్చిరి. ఐదు సంవత్సరములలో అచట భీమాపట్టాల విక్రయము పండ్రెండలక్షలనుండి ఆఱు వది లక్షలకు పెరిగినది.

ఇంతటి ఘనకార్యనిర్వహణమునకు ప్రతిఫలముగా ఆతఁడు ప్రధానకార్యాలయమునకు ఆహ్వానింపఁబడి కంపెనీకి వైస్ ప్రెసిడెంటుగ ఎన్నుకొనఁబడెను.

వైస్ ప్రెసిడెంటు హోదాలో అతనిపని ఎట్టిది? ఆ కంపెనీవారి ఎనిమిదివేలరుంది ఏజెంట్లను నడుపుట. ఎంతటి అభివృద్ధి! ఇది అంతయు తొమ్మిదిసంవత్సరముల స్వల్పకాలములో జరిగినది.

అతని ఈ క్రింది అంతయు ఎందుకలదు ?

నినువారిని సమ్మోహనమున ముంచగల ఆతని వాక్కును త్కారమునందును, ఎదుటివారిని సమ్మోహింపజేయగల ఆతని మనఃపూర్వకమైన వ్యాపారవిశ్వాసమునందును.

ఉపన్యాసముచేతనే అతడు ఏజెంట్లలో కార్యశౌర్యమును కలిగించి చరిత్రకీర్తింపగలడు.

ఇప్పుడు ఆ కిక్కిరింపు కొలది ఇడరాని ధనము, యశోధనము సమకూడి ఉన్నవి.

సమకూడి ఉండగాక !

అంతమాత్రమున ఆతని తల తిరిగిపోలేదు. ఎప్పటివలెనే అతడు కులాసాపురుషుడుగా, స్నేహపాత్రుడుగా ఉన్నాడు. అతడు ఆపదలందు అంచితధైర్యము వహించును; ఎంతటి క్లిష్టపరిస్థితులనైనను ప్రసన్నచిత్తముతోడనే ఎదుర్కొనును.

భీమావేంట్లు తరు వృత్తినిగూర్చి గర్వపడునట్లుగా చేయగల సామర్థ్యము ఆతనికడ అగ్గలము.

అతడు తన ఏజెంట్లకు కావించు ఉపదేశములనుండి కొన్ని వాక్యములు:

“ప్రపంచమున కల వ్యాపారముల అన్నిటిలోనికీని అత్యుత్తమమైనదానియందు నిమగ్నులమై ఉంటిమను భావము మీకు లేనిచో మీరు చూకంపెనికి పనిచేయుట నేరుకోరను.”

“తాను చేయు పనియందు ఒకడు హృదయపూర్వకముగ విశ్వాస ముంచినగాని జయమును అందనేరడు.”

“సక్రమముగ నిర్వహింపబడుచున్న ఇన్నూరెన్సు కంపెనీవలన ఈ మనజాతికి లభించువిలువను మీరు గుర్తింపకుండినచో—మానవసేవ చేయఁగల సదవకాశము లభించినందులకు ఉత్సాహముతో ఉద్వేలితులు కాఁగల సామర్థ్యము మీకు కొరవడినచో మీ కాలమును, నా కాలమును వెచ్చించుట నిష్ప్రయోజనమే యగును.”

కాన్వాసింగు సమయమున తన్ను ఎదిరించిపలుకువారితో అవసరమగుచో అతడు తిరిగి ఎదిరించియే పలుకును.

ఒకసారి ఒకడు వేళాకోళముగా మాటలాడ ప్రారంభించెను. ‘ఈ భార్యకు నేనేల ఒక పెద్ద ఇన్నూరెన్సు చెక్కును ఈయవలయును? నా మరణానంతరము ఆమె ఒక అప్రయోజకుని వివాహమాడవచ్చును. ఆ అప్రయోజకుడు నాకూర్చిన ధనమును వెచ్చింపవచ్చును.’ అని అతడు అనెను.

దానికి డేవిస్ ఇట్లు బదులుచెప్పెను: ‘సీ భార్యకు నీవు తగుధనమును ఇచ్చిపోవుదువేని ఆమె మఱియొకసారి అప్రయోజకుని వివాహమాడవలయుట కలుగదు.’

‘ఏమిటి? నేను అప్రయోజకుడనని నీతలంపా?’ అని కోపముతో అతడు మండిపడెను.

‘తన భార్యను గురించి నీవు మాటలాడిన విధముగా మాటలాడెడువాఁడు ఎవడైనను అప్రయోజకుగుణభాసితుఁడ’ అని డేవిస్ నెమ్మదిగా అనెను.

ఎదుటివాఁడు అందలిసత్యమును గ్రహించినాఁడు. అందుతో అతనికోపము తగ్గినది. కొలఁదినిముసముల అనంతరము

అతడు భీమాదరఖాస్తు పత్రమును పూర్తిచేసి సంతకముపెట్టి డేవిస్ నకు అందిచ్చినాడు.

భీమావజెంట్ల జనరల్ మేనేజరుగా అతడు ఆ ఏజెంట్లను నడుపుటలో స్థిరమైన విధానముకలిగి ఉండెను. ఏజెంట్లలో అతడు ముఖ్యముగా కోరు గుణములు మూడు: ఉత్సాహము, దూరదృష్టి, సాహసము. భీమాపట్టా విక్రయమునకు కావలసిన గొప్పగుణములు ఈమూడును. తన ఏజెంట్లకడ ఇవి ఉన్నవో లేవో అతడు బాగుగ పరీక్షించును. ఈ గుణములున్న ఏజెంట్లనే అతడు ఎన్నుకొనును. మిగిలిన కార్యవిధానమును గుఱించిన స్వాతంత్ర్యము అంతయు ఆ ఏజెంట్లకే వదలును.

‘హెచ్చు స్వాతంత్ర్యము ఇచ్చుట చేతనే హెచ్చు బాధ్యత వహించుటకు ఏజెంట్లు హెచ్చు ఉత్సాహము కలిగి ఉందురు,’ అని అతడు చెప్పును.

3

ఫాయిల్ సోదరులు

—•—•—•—

ఫాయిల్ సోదరులది ‘ది ఫాయిల్ బ్రదర్స్’ అను నామముతో పెకండుహ్యాండుపుస్తకములతో వర్తకముచేయు శంపెనీ. ఆ శంపెనీ ప్రధానకార్యస్థానమందిరము ముప్పది వేల చతురపుటడుగుల వైశాల్యముకలది; ఆఱు అంతస్తుల బ్రహ్మాండభవనము. రెండులక్షల గ్రంథసంపుటములు ఒక్కసారిగ నిలువచేయుటకు ఆ మందిరమున ఏర్పాటులు కలవు. పెకండుహ్యాండుపుస్తకములను వీ.పీ.గా పంపుడని ఆర్డరు

ఇచ్చుబాబులు ఆ కంపెనీకి దినమునకు రెండువేలకుపై బడివచ్చుచుండును.

అట్టి కంపెనీచరిత్ర తెలిసికొనుటకు ఎవరికి కుతూహల ముండకుండును?

నలుబదిఏండ్లకు పూర్వపు ముచ్చట.

లండనులో ఫాయిల్ వంశమున వ్యక్తిన సోదరులు ఇరువురు సివిల్ సర్విస్ లో చేరుటకై ప్రవేశపరీక్షకు పోయిరి. కాని వారికి పరీక్షలో జయముకలుగ లేదు. పరీక్షలో తప్పిపోవుటయే వారికి వరప్రసాదమైనది. ఆ పరీక్షలో తప్పిపోవుటయే వారి అదృష్టమునకు అంకురార్పణము ఐనట్లయినది.

కాని—పరీక్ష తప్పిపోయిన క్రొత్తలో వారు చాల డీపజిపోయిరి. పరీక్షపోయినది, ఇంక ఏమిచేయుట? భావి అగమ్యగోచరముగ ఉండినది.

పెద్దవాని నామము విలియమ్ ఎ. ఫాయిల్; చిన్నవాని నామము గిబ్బర్ట్ యస్. ఫాయిల్.

వారితండ్రి షోర్ డిచ్ నందు టోకుగా పలుసరుకులు అమ్ముగాడు. టోకువర్తకుని తనయులయినను ఆ బాలురకు విశేషముగ ఆ స్థితియును లేకుండెను. వారికడడిన్న సెకిండు హ్యాండువు స్తకములే చరమాపకముగ వారి ఆ స్థితి ప్రధానముగ పోకొనతగిననై ఉండెను.

ఆ సోదరులలో ఒకడు రెండవవానితో ఒకసారి 'ఈ పాతవు స్తకములను అమ్మనచ్చునుకదా?' అని అనెను.

ఎట్టి మంచిక్షణమున ఆ బాలుని నోటినుండి ఆవాక్యము ధ్వారితమయ్యెనో కాని ఎట్టి సంకోచమునులేక రెండవ సోదరుడు ఆ పుస్తకములను అమ్ముటకు అంగీకరించెను.

తోడనే వారు ఒక చిన్నప్రకటనను వ్రాసిరి. దానిని వారు విద్యావిషయకమగు ఒక పత్రికయందు ప్రచురించిరి.

అనంతర కాలమున ఫాయిల్ బ్రదర్సు కంపెనీని సెకెండు హ్యాండువుస్తకముల వ్యాపారసంస్థలలో అద్వితీయమైనదిగా చేయుటకు బోణీలయిన ఆ తొలుటిటి ప్రకటనను ప్రచురించిన పత్రిక పవిత్రనామము ఇప్పుడు లబ్ధమగుటలేదు. లబ్ధమే అయి ఉన్నచో అది సహస్రజిహ్వలతో శ్లాఘింపఁపఱిగినది.

ఆపత్రిక ఒక్కటియే శ్లాఘింపఱిగినదికాదు. అందలి ఫాయిల్ బ్రదర్సు ప్రకటనములోని వాక్యములును విశేష శ్లాఘనీయములే. ఆ ప్రకటనపత్రిక బంగారురేకులతో పొదుగఁబడి బంగారుచట్రముతో కట్టఁబడి నేటి ఫాయిల్ బ్రదర్సువారి కరిగ్రొత్తమందిరమున వ్రేలాడతీయఁదగినది.

ఆ ప్రకటనయే ఆ ఫాయిల్ బ్రదర్సు కంపెనీకి ప్రారంభోత్సవము కావించినది; ఆ ఫాయిల్ సోదరుల జీవితమునకు శుభారంభము, స్థిరమైన నడవడి కల్పించినది, ప్రపంచమునందలి సెకెండుహ్యాండు గ్రంథముల వ్యాపారసంస్థలలో అద్వితీయమైన ఫాయిల్ బ్రదర్సు సంస్థకు మాతృస్థానమైనది. ఆ ప్రకటన ఎంత ప్రశస్తమైనది! ఎంత పవిత్రమైనది!

ఆ ఒక్కప్రకటనకే ఎన్నియో ఎంకౌంటరీలు వచ్చినవి. ఆ బాలురదగ్గఱ ఉన్న వుస్తకములకు మూడరెట్లు వుస్తకములున్నను ఆ తరుణమున వారు అమ్మివేసిఉండుదురు.

కాగా—వారికి మారుబేరమునకు సెకెండుహ్యాండు వుస్తకములు కొని ఏల తిరిగిఅమ్మరాదు అని తోచెను. తోచుట తడువుగా వారు అట్టివ్యాపారమునకు దొరకొనిరి. ప్రకటనమీఁద ప్రకటన, పెద్దమార్కట్టు ఏర్పడెను. అవకాశ

మును అందుకొని శీఘ్రగతిని అభివృద్ధిని పొందుటలో వారు అప్రమత్తులై మెలగుచువచ్చిరి.

వారి ప్రథమ వ్యాపారకార్యస్థానము ఏది? వారి ఇల్లే. వారుకొనిన సెకండుహ్యండు పుస్తకములను వారు వారి వంట యింటియందే స్థాకుచేయువారు.

వారి వ్యాపారము గోగుకామవలె అశీఘ్రగతిని అభివృద్ధిపందెను. కాపురమునకు, వ్యాపారమునకు ఆ ఇల్లు చాలి నదికాదు. తమవ్యాపారముతో ఆబాలురై నను; కుండమండతో ఆ కుటుంబమువారై నను ఆఇల్లు వదలిపోవలసివచ్చెను. దినదినాభివృద్ధి కాంచుచున్న వ్యాపారమునకు ఇంటిని కార్యస్థానముగా చేయుటకంటె ఇంటిని ఇల్లుగానే ఉంచి తాము మఱియొక తావునకు తరలిపోవుటకే ఆబాలురు కృతనిశ్చయలైరి.

చేక్ హౌమ్ అనుపేటయందలి ఒక చిన్నదుకాణమును వారు అద్దెకు పుచ్చుకొనిరి. ఈ పుచ్చుకొను కార్యకలాపమును వారు పోస్టుద్వారా జరిపించుకొనిరి. పోస్టుద్వారా జరిపించు కొనుటయే మేలైనది.

ఏమన ? ఆసోదరుల ఇరువురిలో ఒక్కనికికూడ అప్పటికి మైనారిటీ దాటలేదు. పెద్దవానికి అప్పుడే పదునెనిమిదవ సంవత్సరము వచ్చెను. మెజారిటీరాని కుఱ్ఱవాళ్ళతో ఇంటి యజమాని అద్దెకంట్రాక్టు ఎట్లు కావించుకొనును ?

కావుననే అద్దెకంట్రాక్టు ఏర్పాటు పోస్టులో కావించు కొనుట మేలే ఐనదనుట.

ఈ కొట్టుకు ప్రక్కనే వేటొక తావున వారు ఒకచిన్న గది అద్దెకు పుచ్చుకొనిరి. ఆగదియందు ఆ సోదరులు ఇరువురును తమ పనులకు ఏర్పాట్లు చేసికొనిరి. వారి జీవితమున

వారు చేయవలసిన ప్రధానముగ పనికి వారు నిశ్చలారంభులైరి.

దుకాణమునకు వెనుకతట్టున వారు తమవంట తామే చేసికొనువారు, పనిచేయుటలో వారికి పగలు రాత్రి అను వివక్ష లేకుండెను. ఆదివారపుపూటవల సెలవుకొనుట ఎట్టిదో వారు ఎఱుగరు.

వ్యాపారము ఇట్లు జరిగినపుడు వ్యాపారము సాగించి అప్పుడు వారికి దానిని మిక్కిలి పెద్ద పెట్టున నడుపవలెనను కుశూలము అగ్గలగుచున్నది. అటువలె వారు లండన్ మహానగరము నడుమ ఛారింగ్ క్రాస్ రోడ్ చొరె ఒక పెద్ద దుకాణమును బాడుగకు కైకొనిరి. ఏడాదికి అఱువదిపానుల బాడుగ పెగామునిపల్ పన్నులు మున్నగునవి వారే భరింపవలయును.

అప్పటి వారి తాహతుకు అది సాహసకార్యమే అనవలయును.

ఏమన—

వారికి ఆ అదనున ఎన్నియూ క్లిష్టములైనను బృహద్రూపమున పొడచూపెను. వారి దుకాణపు మొదటి అసిస్టెంటు ఏడుపానులు కాయక వేసి పారిపోయెను.

దినము ఫామిల్ సోదరులు పులులోడక సాహసించి ముందడుగు వేసిరి.

దుకాణమున మఱియొక అసిస్టెంటును నియమించిరి. ఈ రెండవ అసిస్టెంటు సమర్థుడగును, సద్భావుడగును, అతడు పనుల తీర్మానములు ఆకంపెనీ అభివృద్ధికి చీమునెత్తురును వెచ్చించెను.

నేడు ఆ ఫామిల్ సోదరులకు ప్రపంచమునందలి అన్ని ప్రాంతములందును కాయకారులు కలరు. పుస్తకములకు అర్జర్లు ఇచ్చుకాయలు ఆ కంపెనీవారికి దినమునకు రెండువేలకు

వైబడియు, ఐను నేలకు లోబడియు వచ్చుచుండును.

దినమునకు వచ్చు ఆర్థర్లు కనీసము రెండువేలు ! వంట యింటిలో ప్రారంభమైన ఆ చిన్న వ్యాపారమునకు ఇది ఎంతటి అభివృద్ధి !

విజ్ఞానసంపాదనకాంక్ష అగ్గలమై ఉండియు క్రొత్తపుస్తక ములను వెలకుఁగొనుచున్న ఎందఱునో ఫా యిల్ బకరువారి సెకండుహోమ్స్కు పుస్తకములు విజ్ఞానభిక్ష పెట్టినవి, పెట్టుచున్నవి. ఆకంపెనీ ఒకపెద్ద విశ్వవిద్యాలయమువలె వ్యాప్తికి ఎంతయో తోడుపడుచున్నది.

౧౯౦౯-వ సంవత్సరమున ఆ కంపెనీవారు అద్వైతాంధము విడనాడి స్వగృహమును నిర్మించుకొని అందు ప్రవేశింపఁగల్గి,

సెకండుహోమ్స్కు పుస్తకములను కొని మారుబేరమునకు అమ్ము కంపెనీవారి స్వగృహము ఎట్టిదిగా ఉండునో మీరూహింపఁగలరా ?

ఆ కంపెనీవారి మందిరమునకు ఆఱుఅంతస్తులు. ఆ మందిర పై శాల్యము ముప్పదివేల చతురపుటలుగులు. అందు ఏకశాలమున ఇరువదిలక్షల గ్రంథసంపుటములు భద్రపఱచుటకు ఏర్పాట్లు కలవు. అమ్మకమునకైన సెకండుహోమ్స్కు పుస్తకములు ప్రదర్శించుటకు విశాలముగు గదులు. ప్రఖ్యాత గ్రంథకర్తలు వచ్చి ఉపన్యాసములు ఇచ్చుచుండుటకు ఒక పెద్దహాలు.

తమకంపెనీ స్థాపించిన ఇరువదియైదే-డ్ల అనంతరము ౧౯౨౯-వ సంవత్సరములో ఫా యిల్ సోదరులు తమకంపెనీ రజతోత్సవమును కావించుకొనిరి.

లూ థ ర్ బ ర్ బ్యాంక్

అతడు గింజలులేని గంగరేగుపండ్లు కాపించినాడు; ముండ్లులేని బొమ్మజెముడు జూనిని తయారుచేసినాడు ; చప్పని పండ్లనుకాయు చెట్లజాతులను మధురఫలములు కాయువానిగా మార్చినాడు ; నిర్గంధకుసుమములకు శాశ్వతముగ సుగంధము హత్తించినాడు ; పుట్టురింగులు పోకాచ్చి పూవులకు క్రొత్తరంగులు ఇచ్చినాడు ; తాను కనుగొన్న ఏడు క్రొత్త మొక్కలను అతడు ఒకసారి పండ్రెండువందల పానులకు విక్రయించినాడు.

మొక్కల విషయమున అతడు నిజముగా సాటి, మేటి లేని మంత్రగాడు. వనప్రతిష్ఠ సప్తసంతానములలో ఒకటిగా పరిగణించు భారతీయులకు ఆ సుప్రసిద్ధపాశ్చాత్యవనపాలకుని చరిత్ర పకనార్తమైనది.

చరిత్రకు అందిన ప్రపంచవనపాలకులలో అంతటివాడు మఱిలేడు. అతని పవిత్రనామము లూథర్ బర్ బ్యాంక్.

వృక్షములలో, కూరగాయలలో, ఫలములలో అతడు క్రొత్తరకములు పెక్కింటిని ఉత్పాదించినాడు. ఇన్ని క్రొత్త రకములను పుట్టించిన వనపాలకుడు ప్రపంచమున మఱియొకడులేడు. అతడు తనఉద్యానవనమునే తన అధ్యయన గ్రంథముగ ఒనర్చుకొన్నాడు.

అతడు పెక్కవత్సరములకు పూర్వము కాలిఫోర్ని

యాలో మరణించినాడు. ఏ తోటయందు నలుబది వత్సరములు ఎడతెగక పరిశ్రమచేసినాడో ఆతోటయందే ఆతనిని ఖననముచేసినారు.

ఆతడు విదేశయాత్రలు కావింపలేదు. తనతోటయందే సర్వవేశల నివసించువాడు. తనతోట కట్టవడాటికాలు అవతలపెట్టి యెఱుంగని ఆవనపాలకుని నామమునూత్రము పలుదేశములందలి వేలకొలది ప్రజలకు సుపరిచయమై ఉన్నది.

అతడు మిక్కిలి మంచివాడు ; ఎంతయు ప్రేమింపఁదగినవాడు విడిచిపెట్టు, డెబ్బదివేదేండ్లు నిండిన నిండువృద్ధాప్యమునకూడ ఆతని హృదయమున తారుణ్యము తరలించుచుండెను. ఆతని జీవితకాలమంతయు ఆనందోద్రేకముతో, ఉత్సాహాతిశయముతో ఉద్వేలితమై ఉండినది.

ఆతని చింతన సృష్టికి పెడయైనదికాదు. ఆతని ఆలోచన ఎల్లవేశల నిర్మాణముతో కూడినది. ఆతని జీవితము మూలముగా ప్రపంచము పెక్కుభంగుల భాగ్యవంతమైనది ; పలుతెఱుగుల సుఖవంతమైనది.

ఇట్లు, తోట—వీనియందు బర్ బ్యాంక్ నకు అభినూనము మెండు.

ఇతర ఆతనికి ఆతనితోటయే సర్వస్వమును. పూవులు, బిడ్డలు—అన్నిటికంటె ఎక్కువగ వీనిని ఆతడు ప్రేమించువాడు.

మొక్కలను పెంచి పెద్దవానిని చేయుటలో ముఖ్యమైనది చుట్టుపట్టుల వాతావరణమేనని అతడు చేయెత్తి చెప్పువాడు. పెరుగుచున్న ప్రదేశమును, ఉండియున్న వాతావర

ణమును మార్చితిమేని మొక్కకూడ తప్పక మారిపోవును.

శీతలప్రదేశమున పెరుగు దేవదారువృక్షములకు ఆకులు వానిపై బడు మంచును జార్చివై చుటకు వాణిజ్యమునలు కలవిగా ఉండును. ఉష్ణప్రదేశములందు పెరుగు తాటిచెట్టు మొదలగువాని ఆకులు తేమను చాలకాలము నిలవచేసికొనుటకు పెద్దవిగా ఉండును. ఇట్లే ఇతరవృక్షముల విషయమునను వాని నిర్మాణము అవి పెరుగు ప్రదేశములకు అనువుపడి ఉండును.

నినితి వలనమంతయు ఆతడు డార్విన్ సిద్ధాంతములకు అంగీకరింపజేసి ఉండెను. తత్త్వవేత్తలలో డార్విన్ ను శిఖామణిగా ఆతడు ఎన్నువాడు. ప్రపంచమునంతటిని సరియైన పథమున పెట్టినవాడు డార్విన్ అనియే అతని తలంపు. ఆతడు గొప్పవనపాలకుడగుటకు వలసిన బోధనము అంతయు డార్విన్ వలననే కలిగినది.

బర్ బ్యాంక్ కనుగొన్నదేమి? మొక్కల ప్రవర్ధనమున ప్రకృతిపద్ధతులు అన్నియు ముల్లనవి, చుటుకుకొనివి అని. మొక్కల ప్రవర్ధనము చుటుకుగాచేయుట ఎట్లో ఆతడు నేర్చినాడు. వృక్షముల ప్రవర్ధనము విషయమున శీఘ్రగతికొఱకు ఆతడు ఎల్ల వేళల అడ్డదారులు అన్వేషించువాడు.

ఒకసారి ఆతడు ఇరువదివేల గంగ రేగుచెట్లను తొమ్మిది మాసములలో బట్వాడాచేయుటకు ఆర్డరు తీసికొన్నాడు. సకాలమున ఆ ఆర్డరు బట్వాడాచేసినాడు.

ఏబాటి చెట్లలోకాని క్రొత్తరకములను తయారుచేయు ఆతని పద్ధతి ఇట్టిది : పెంచి ఎంచుట—ఎంచి పెంచుట.

మొదట ఆతడు పదివేల కొమ్మలనుకాని, గింజలనుకాని నాటును, వాని ప్రవర్ధనము లెన్నగ పరిశీలించును.

ఆ పదివేల మొక్కలలో మిగిలినవానికంటె ఏపుగ పెరిగినది తనదృష్టిని పడినతోడనే దానికి ఆతఁడు ఒకసన్నని గుడ్డపేలిక కట్టును. ఇట్లే ఆతఁడు ఆరాశిలో ఏపుగ ఎదిగిన మొక్కలను ఎంచును. ఆ పదివేల మొక్కలలో ఏపుగ ఎదిగి ఆతని వరణమునకు అందునవి సాధారణముగ ముప్పదింటికి మించి ఉండవు.

ఎంచగా మిగిలిన మొక్కలను అన్నిటిని ఆతఁడు నాశనము చేయును. తాను ఎంచిపెంచిన మొక్కల కొమ్మలను కాని, గింజలనుకాని తిరిగినాటి వానియందుకూడ మంచివానిని ఎంచి మిగిలినవి త్రుంచివైచును. అనుకొన్న సంఖ్యకు ప్రశస్తమగు మొక్కలు లభ్యమగువఱకును ఈతీరు సాగుచునే ఉండును.

ఏపుగా ఎదిగిన మూడు లేక నాలుగు మొక్కలను ఎంచుకొనుట— సాధారణమైనవానిని పెరికివైచుట— మేలైన మొక్కలనుండియే విత్తులను కైకొని పెంచుట— ఇది ప్రయోజనకరమును, ఫలకరమును అయిన ఆతని పద్ధతి.

పెంచి ఎంచుట! ఎంచి పెంచుట! తోటలలోనే కాదు ఈ పద్ధతి ఫ్యాక్టరీలయందును, పెద్ద పెద్ద దుకాణములయందును కూడ అనుసరింపఁదగినది. పనికి జీతగాళ్ళను పెట్టుకొను ప్రతియజమానియు తనపనివాళ్ళలో సమర్థులను ఎంచుకొని వారికి అధికప్రోత్సాహము ఇచ్చుటకు సర్వవేశల సంసిద్ధుడై ఉండవలయును.

మాఱుశక్తి మొక్కలకు ఉన్నదని ఆతఁడు కనుగొనినాడు. మొక్కలు అన్నియు ఒకేమాదిరివికావు. వివిధములగు ప్రదేశములకు, వివిధములగు శీతోష్ణస్థితులకు అవి అనువు

పడగలవు. ఇట్లు అనువుపడుట ప్రకృతికే వదలుచో కొంత ఆలస్యము జరుగును. కాని బర్ బ్యాంక్ మొక్కలు ఇట్లు అనువు పడుట చుటుకుగా జరుగునట్లు చేయకలిగినాడు.

మామూలు బటానీ గింజలకంటె చిన్నవైనవి, తియ్యనైనవి అగు గింజలనుకాయు క్రొత్తమోస్తరు బటానీ తీగెలను ఎనిమిది ఏండ్లలో తయారుచేయుటకు ఆతఁడు ఒకసారి ఒక అర్థగు తీసికొనెను. ఎనిమిదిఏండ్ల గడువుగల ఆ అర్థగును మూడేండ్లలోనే ఆతఁడు పూర్తిచేయ కలిగెను.

ఆజాతి బటానీతీగెలు కాయుగింజలే ఇప్పుడు వాని జనకుడగు బర్ బ్యాంక్ పేరిట 'బర్ బ్యాంక్ ఎంప్సన్ పీ' అను నామముతో ప్రపంచప్రఖ్యాతిని అందినవి. డబ్బాలలో నిలవ చేయఁబడి ప్రపంచమునందంతటను ఇప్పుడు విరివిగ వాడఁబడుచున్న బటానీగింజలు ఈజాతివే.

నెక్టారిన్ అను ఫలమును ఆతఁడు తన విశేషకృషిచే అమృతమధురముగ ఒనర్చినాడు. ఇందుకొఱకు ఆతఁడు పండ్రెండు సంవత్సరములు—నిండుపుష్కర కాలము—శ్రమించినాడు; పండ్రెండువందల పౌనులను వెచ్చించినాడు. పూర్వపు నెక్టారిన్ ఫలముకంటె బర్ బ్యాంక్ కనుఁగొన్నది పెద్దదిగా, హెచ్చురసము కలదిగా, ఎక్కువ సువాసన కలదిగా ఉండి యున్నది.

జపానుదేశమునందలి పట్టు పారిశ్రామికుల ప్రత్యేక ప్రార్థనముపై ఆతఁడు ఒకకొత్త మాదిరి పూతిక (మల్బరీ) వృక్షమును తయారుచేసినాడు. మామూలు పూతికవృక్షమునకంటె ఈక్రొత్త పూతికవృక్షమున ఆకులు హెచ్చు. దాదాపు రెట్టికెరెట్టి ఉండును, ఈ పూతిక ఆకులను తినియేకడ

పట్టుపురుగులు పెరుగునది ? ఇదివఱకు రెండుచెట్లకు కలిపికాని ఉండనన్ని ఆకులు ఇప్పుడు ఒకేచెట్టున ఉంటున్నవి. ఇది పట్టుపురుగులను పెంచువారికి ఎంత లాభకరమైనది !

గింజలులేని పండ్లను కాయు క్రొత్తరకపు గంగరేగు చెట్లను ఆతఁడు ఉత్పత్తిచేసినాఁడు. ఇట్లు ఉత్పత్తిచేయుటకు ఆతఁడు గంగరేగుచెట్లతో మొత్తముమీఁద ఇరువదియైదు వేల శోధనలుచేసి చూచినాఁడు. ఈ పరిశోధనల ఫలముగా ఆతఁడు ముప్పది క్రొత్తరకముల గంగరేగుచెట్లకు ఉత్పాదకుఁడు అయ్యెను.

ఆతఁడుచేసిన కృషులన్నిటియందును కష్టతరమైనది : ముండ్లు లేని బొమ్మజెముడును తెనుగుచేయుట, బొమ్మజెముడు చక్కని పశుగ్రాసము. కాని దానిముండ్లు అది పశుగ్రాసముగా ఉపయోగింపబడుటకు పెద్ద మడ్డుగా ఉండెను. ముండ్లు లేని బొమ్మజెముడు జాతిని పుట్టింపఁగలుగుచో లోకమునకు ఉపకారకమగుటను ఆతఁడు గుర్తించినాఁడు.

ఆఱుచందల బొమ్మజెముడు జాతులను నాటినాఁడు. వానినిగూర్చి పనునాఱువత్సరముల దీర్ఘకాలము పరిశోధనలపై పరిశోధనలు కావించినాఁడు. తుదకు ఆతఁడు సంకల్పసిద్ధుఁడు ఐనాఁడు. ముండ్లు లేని బొమ్మజెముడును ఉత్పాదించినాఁడు.

మొక్కలన్నిటిలో బొమ్మజెముడు మోతైనది. ఎట్టి నేలలలో కాని, ఎట్టి శీతోష్ణస్థితిలో కాని అది బాగుగా పెరుగును.

మొక్కలలో గులాబీని పెంచుట ఎంతకష్టమో దీనిని పెంచుట అంతసులభము. ఈ విషయమున గులాబీకి ఇది పూర్తిగా విరుద్ధమైనది. అదిసుకమారమైన గులాబీని పెంచు

టకు అతిబాగ్ర త్త వేయు. ఒకగులాబీ కొమ్మును కోసి నేలపై పడ వేయుము. అది కొంచెమునేపటిలోనే వాడిపోయి ముడుచుకుపోయి చనిపోవును. కాని బొమ్మజెముడు అట్లుకాదు. బొమ్మజెముడుమట్టను ఎచ్చటనైన పడవేయుము. అది చావదు. వ్రేళ్ళను పాటించును. బర్ బ్యాంక్ ఒకసారి బర్లాప్తో కప్పబడి ఉన్న బీరువాపై బొమ్మజెముడు మట్టను ఒకదానిని పడవై చెను. ఆమట్ట బర్లాప్ గుండా గోడపోడుగునను నేలకు వ్రేళ్ళు పారించెను.

స్వభావసిద్ధముగ గుచిలేని ఫలములకు ఆతడు తనవిశేష కృషిచేత క్రొత్తగుచిని కల్లింపగల విధానమును కనుగొన్నాడు. ప్రకృతిసిద్ధముగ వాసనలేని పూవులకు ఆతడు తన ప్రేమపరిశోధనవలన సువాసన కల్లింపగల పద్ధతిని కనుగొన్నాడు. స్వభావసిద్ధముగ వికారవర్ణములుకల కుసుమములకు ఆకర్షణీయములును, మనోహరములును అయిన కత్తెరంగులు హత్తింపగల తీరులను ఆతడు తన అపూర్వశోధనలవలన కనుగొన్నాడు.

వీర్చుట, పెంచుట, తిరిగివీర్చుట, తిరిగి పెంచుట మున్నగు కార్యవిధానమువలననే ఆతడు మొక్కల విషయమున ఈ వింతమార్పులను కల్లింపగలిగినాడు. మొక్కలకు అదియొక ప్రత్యేకముగు తరిఫియైతే,

ఆతనితోట మొక్కలకు నిజముగ ఇంద్రజాలపుశాల. ఆతోటమీద ఆతనికి మంచి వరుమానముండెను. ఒకానొక క్రొత్తరకపు మొక్కలను ఆతడు ఒకసారి పండ్రెండువందల పానులకు విక్రయించినాడు. పెద్దపెద్ద కంట్రాక్టులను ఎన్నియో తీసికొని దివ్యముగ నిర్వహించినాడు. అగుంగాక ! ధనార్జన

ముపై ఆతఁడు ఎప్పుడును ప్రత్యేకదృష్టిని నిలిపినవాఁడుకాఁడు.

మొక్కలపెంపకము విషయమున తాను నూతనముగా కనిపెట్టిన పద్ధతులను పిల్లలను పెంచుటయందును, వారిని తరి ఫియతు చేయుటయందును ఉపయోగింప ఆతఁడు తన వృద్ధాప్యమున ఉవ్విళ్ళూరినాఁడు. మతసంబంధముగ సంగుచితదృష్టిని ఆతఁడు కక్కసించుకొనువాఁడు. నేటి పాఠశాలలయందలి విద్య బాలుర మానసికశక్తులను తినివేయుచదిగా ఉన్నదని నిర యించి ఆతఁడు తీవ్రముగ నిరసించువాఁడు.

ఆతఁడు మఱియొక పదిసంవత్సరములకాలము బ్రతికి ఉండుచో ఒక నూత్నవిద్యావిధానమును కనుగొని మానవ జాతిలో క్రొత్తతీరు మానవులు తయారగుటకు పునాదులువైచి ఉండును. ఈ విషయమున ఆతనికి ఉండిన తలంపులను ఇతరులు అందుకొని ఇప్పుడు పనిచేయుచున్నారు.

బర్బ్యాంక్ మొక్కలు ఏర్పబడి, మార్పబడి, పెంచబడునట్లే మానవులుకూడ ఏర్పబడి, మార్పబడి, పెంచబడుకాలము కొలదిలోనే రాగలదు.

బర్బ్యాంక్ తోఁట ఉన్నది అమెరికాయందు. ఆతఁడు చేసిన మొక్కల, విత్తుల వ్యాపారము అంతయు ఇంగ్లండు, ఆస్ట్రేలియా, న్యూజిల్యాండ్, కెనడా దేశములతో.

ప్రపంచమునందలి వనపాలకులలో ఆతఁడు వీనుమిగిలినవాఁడు; ఆతని తోఁట మొక్కల ఇంద్రజాలపుశాల.

వనప్రతిష్ఠ సప్తసంతానములలో ఒకటిగ అనంతకాలమునుండి పరిగణించు భారతీయులకుకూడ ఈ పాశ్చాత్య వనపాలకుఁడు పూజ్యలింగము కాదగిఉన్నాఁడు.

శ్రీ జాన్ హార్వీ కెల్లాగ్

~*~

అమెరికాయందలి బాటిల్ క్రీక్ శానిటోరియమ్ ప్రపంచప్రఖ్యాతమైనది. ఆ శానిటోరియమ్ స్థాపనాచార్యుడు డాక్టర్ జాన్ హార్వీ కెల్లాగ్. దాని నిర్వాహకుడును అతడే. లోకమునందలి డాక్టరులలో శక్తిసామర్థ్యములందు అతడు అద్వితీయుడనుట ఎట్టి మినహాయింపులుకాని లేని సత్యము.

తొమ్మిదివందల సంవత్సరములకు పూర్వము ఐరోపా ఖండమునందలి నార్మ డీనుండి ఎత్తివచ్చి ఇంగ్లండును జయించి అచట ప్రభుత్వము స్థాపించిన విలియమ్ విజేతతోకూడ (నార్మండ్ నుండి ఇంగ్లండుకు) వచ్చిన కుటుంబములలో కెల్లాగ్ కుటుంబము ఒకటి. అప్పుడు విలియమ్తోకూడ ఇంగ్లండుకువచ్చిన కెల్లాగ్ వంశస్థుని పేరు జాన్ కెల్లాగ్. మన డాక్టరు ఈ జాన్ వంశస్థుడు. అనంతరకాలమున ఈ వంశీయులు ఇంగ్లండునుండి అమెరికాకు వలసపోయిరి.

ప్రపంచమునందలి డాక్టరులలో శక్తిసామర్థ్యములందు జాన్ హార్వీ కెల్లాగ్ అద్వితీయుడని చెప్పిఉన్నాము. శక్తిసామర్థ్యములందేకాదు ధనసంపాదనయందును అతడు ఈ ప్రపంచమునందలి డాక్టరులలో అద్వితీయుడే. హాల్లిక్సు, మెల్లిన్సు మొదలయిన తయారీ ఆహారములవంటి ఆహారములను కొన్నిటిని తయారుచేసి వానితో వర్తకముచేసి అతడు చేరలకొలది ధనమును ఆర్జించినాడు.

వృత్తిచే ఆతడు డాక్టరే. కాని అతనియందు వైద్యాంశ శంభ వ్యాపారాంశ హెచ్చు. వ్యాపారియేకాదు ఆతడు గొప్ప విద్యాప్రదాతకూడ.

ఆతనికి స్వతంత్రమగు ఆలోచనాశక్తి అగ్గలము. ఏవిషయమునందును ఆతడు ఇతరులతో ఆలోచించి ఎఱుగఁడు. తనకు తోచిన భావములనే కార్యరూపమున పెట్టువాడు. ప్రారంభించిన కార్యమును జయప్రదముగ నిర్వహించుటకు వలయు జనశ్రద్ధములు ఆతనికి ఉండినవి.

ఆతని జీవితకథ అభూతకల్పనలతో కూడిన వృత్తాంతమువలె ఉండును. అందరాని పొందరాని అదర్శమును అంది పొందుటకు అలమటించి అందిపొందిన ఒకానొక నిఱువేద బాలుని కథతో డాక్టర్ జాన్ కథ జతపడుచున్నది.

డాక్టర్ జాన్ తల్లిదండ్రులు వ్యవసాయమువలన బీదము చేయుచుండినవారు. వారి వ్యవసాయక్షేత్రము ముక్కారును పండెడు కేదారక్షేత్రముకాదు. వట్టి గొడ్డాళ్ళదిబ్బ. అదియు కొద్దిపాటిది కాని విస్తీర్ణమైనదికాదు. డాక్టర్ జాన్ పుట్టుక అట్టిచోట.

ఆతనికి పదునాలుగేండ్లు నిండగా తనపొట్టకు తానే సంపాదించుకొనవలసినవాడు అయ్యెను. కాగా ఆ గ్రామపాఠశాలలో ఆతడు ఉపాధ్యాయవృత్తిని స్వీకరించెను.

ఆతనికి పుస్తకపఠనాభిలాష అగ్గలము. ఆతని విశేషాభిమానమును చూచుకొనిన గ్రంథకర్తలలో రోమక వేదాంతియగు సెనికా తొలుత పేర్కొనఁబడినవాడు. సెనికా వేదాంతియొక్క సుభాషితములలో—రత్యాన్వేషణము కావించు

వుము, సత్కార్యములు జనరింపుము— అనునది అతనికి జాగుగా నచ్చినది.

పదునాలుగేండ్ల బాలుడు. చేతిలో చిల్లిగవ్వలేదు. నేర్చినవిద్య విశేషమైనదికాదు. అప్పుడు అతడు చేయుచున్న పని ఒకచిన్న వాతెకొంపలో పదిపండ్లెండుగురు పిల్ల కాయలను పోగుచేసి వారికి అక్షరములు నేర్పు బడిపంతులు ఉద్యోగము.

అట్టివాడు రోమక నుహా వేదాంతియగు సెనికాయొక్క మహావాక్యరత్నమగు 'సత్యాన్వేషణము కావింపుము, సత్కార్యములు జనరింపుము' అను దానిని తనజీవితమున ఆదర్శముగా చేకొనుట వింతగా ఉండకమానదు.

మఱియు అతడు ఆ ఆదర్శమును కై కొనుసరికి మిక్కిలి బలహీనుడై ఉండెను. పైగా ఊపిరి నలుపనీయని త్తయరోగముతో ఉక్కడగి ఉండెను. అతడు పెరిగి పెద్దవాడు అగుట నమ్మరానివిషయమని అతనికి జన్మమిచ్చిన తల్లిదండ్రులే నమ్మి ఉండిరి.

కాగా సెనికా వేదాంతి వాక్యమును అనుసరించి ఆ కెల్లాగ్ యువకుడు తన ఆరోగ్యవిషయమున ముందుగా సత్యాన్వేషణము కావించుటకు దొరకొనెను. తన శరీరమును ఆ మూలచూడము అతడు పరీక్ష కావించుకొనెను. ఒకవైద్య కళాశాలకు పోయి అందుచేరెను. అర్థశాలమున వైద్య విద్యను పూర్తికావించి అతడు డాక్టర్ అయెను.

అతడు త్తయరోగమును పూర్తిగ కుదుర్చుకొనెను. ఎట్లు? అరుబయట పండుకొని నిద్రించుట అలవాటుచేసికొనుట చేత. సన్ లైట్ నబ్బుల వర్తకమున విశ్వవిఖ్యాతికాంచిన లీపర్ హ్యూమ్ వలనే డాక్టర్ జాన్ హార్వీ కెల్లాగ్ కూడ ఏబది

సంవత్సరముల నిండాలుకాలము ఆరుబయట నేనిద్రించువాడు.

ఆరుబయట అనగా కొండఱవలె ఆతడు తలవాకిటి వసారా అనికాని, ఇంటి ముంజూరు అనికాని, వరండా అనికాని అర్థముచేయలేదు. చంద్రకరణములు, నక్షత్రకాంతులు వచ్చి నేరుగా తనను తాకు బంగనబయలున ఆతడు నిద్రించువాడు. శీతకాలములందు ఉదయమున ఆతడు లేచి చూచుకొనుసరికి తలుచుగా అతని పక్కలంబయి మంచుతో ముద్దయై ఉండునది.

ఏబది సంవత్సరములుగ ఆతడు ఆరుబయట నిద్రించుటయేకాదు. ఏబదివయసు సంవత్సరములుగ ఆతడు మాంసమును దరికి చేరనిచ్చి ఎఱుంగడు. పప్పుదినుసులు, ఫలములు, కూరలు వీనితోడనే ఆతడు ప్రాణధారణము కావించుకొనువాడు. దినమునకు రెండుసారులు మాత్రమే ఆతడు ఘృజించువాడు.

ఏకోగమునకై నను ముఖ్యకారణము పెద్దపేగులందు క్రిములు ఉత్పత్తి అగుటయే అని ఆతడు గాఢముగ విశ్వసించినాడు. మఱియు మాంసాహారమువలననే పెద్దపేగులలో క్రిములు చేరుటకు ఆస్కారము కలుగుచున్నదని ఆతని నమ్మకము.

డాక్టర్ కెల్లాగ్ ఆహారవిషయమున విశేషపరిశోధన కావించెను. హార్లిక్సు, మెల్లిన్సు మున్నగు తయారీ ఆహారముల విషయమున తీవ్రపరిశోధనలుశలిపి ఆతడు ఒక క్రొత్తరకము తయారీ ఆహారమును కనుగొనెను. కనుగొనుటయేకాదు. దానిని వ్యాపారవిధానమున విరివిగా ప్రకటించి విశేషవిక్రయము సాగించి విస్తారధనమును అర్జించెను.

విస్తారధనమును అర్జించెను. ఎంతలు అర్జింపలేదు ?

అది ఒకవిశేషముగా చెప్పనేల ! ఇతర ధనస్వాములవలె జాక్వర్ కెల్లాగ్ ధనమునకు కావున్న దయ్యముకాలేదు. తన ధనరాశికి ఉచితోపయోగ్యవృత్తిని కలిపించినాడు.

ఎట్లు ! అత్యాశ్చర్యకరమైన ఆరోగ్యదేవాలయమును నిర్మించి. ఆ ఆరోగ్యదేవాలయమే బాటిల్ క్రీక్ శానిటోరియమ్ అను పవిత్రనామమున ప్రపంచప్రఖ్యాతిని ఆర్జించినది.

ఆ ఆరోగ్యాశ్రమమున ఇప్పుడు జాక్వర్నలైన నేమి, నర్సులైన నేమి పదునైదువందలమంది పనిచేయుచున్నారు. పదునైదువందలమంది జాక్వరులయు, నర్సులయు పనిని కొను ఆ ఆసుపత్రి ఎంత పెద్దదై ఉండునో, పాఠకుడా! ఊహకు ఏమైనను అందుచున్నదా !

౧౯౦౦-వ సంవత్సరమునాటికి ఆ ఆరోగ్యాశ్రమమున లక్షా నలుబదియైదువేలమంది రోగులు రోగనిర్ముక్తులు అయిరి.

సత్యముగా మారిన స్వప్నమునకు ఆ శానిటోరియమ్ ఒక సాక్షి. అసలే అమెరికాదేశము ఆసుపత్రులకు ప్రఖ్యాతి వహించినది. అట్టి అమెరికాదేశపు ఆసుపత్రులలో కెల్లాగ్ చే స్థాపింపబడిన బాటిల్ క్రీక్ శానిటోరియమ్ విశేషప్రఖ్యాతి వహించినది.

మఱియు ప్రపంచమునందలి అనేకమగు ఆసుపత్రుల వలె అది ధనసప్తముతో నిర్వహింపబడుటలేదు. దాని ఖర్చుకు వలయు డబ్బు దానివల్లనే వచ్చుచున్నది. ఆసుపత్రులు అన్నియు ఈమాదిరిగా ఉండటం కోరలేనిది.

అయితే, కెల్లాగ్ ఆసుపత్రికి దానిఖర్చు దానివల్లనే వచ్చుచున్నదనుటచే అందలి ప్రతిరోగియు దానికి డబ్బు కట్ట

వలసి ఉన్నదని ఊహింపరాదు. అచట చికిత్సనుపొందు రోగులలో ఎందరో ఉచితచికిత్సను పొందుచుండురు. అయినను కెల్లాగ్ తన బుద్ధివైశద్యముచేత ధననష్టములేని ధర్మవైద్యమునకు ఆ ఆసుపత్రిని తావలముచేసినాడు.

డాక్టర్ కెల్లాగ్ నకు పిల్లలు అనిన అపారప్రేమ. వారి పెంపకము ఆతనికి విలాసకరమైనపని. తల్లిదండ్రులు ఎవరో తెలియని అనాధశిశువులను నలుబదిఇద్దఱను చేరదీసి ఆతఁడు వారికి అర్థము, ఆరోగ్యము ఇచ్చి విద్యావంతులనుచేసి వారి జీవనసూక్ష్మమును చక్కజేసినాడు.

రోమక వేదాంతి సెనికానుడి తానుగ్రహించిన మహా వాక్యరత్నముయొక్క ఆదర్శమును ఆచరణపూర్వకముగ ప్రదర్శించినాడు. తన జీవితకాలముంతయు ఆతఁడు సత్యమును అన్వేషించినాడు, సత్కార్యములు చేసినాడు.

ఆ సెనికావేదాంతి సుభాషితమే కెల్లాగ్ ను ఇంతటి వానినిగా కావించినది. జీవితపథమున ఏదైన ఆదర్శముకొఱకు అన్వేషించుచు తారట్లాడుచుండు పాఠకులకు ఎల్లరఱును జాన్ కెల్లాగ్ కొనిన ఆనర్థము తప్పక వరణీయము కాలగినది.

విశ్వసమృతమైనది, న్యాయబద్ధమైనది, ధర్మయుక్తమైనది అగు—సత్యమును అన్వేషింపుము; సత్కార్యములు ఆచరింపుము—అను సుభాషితముకంటె మేలైన సుభాషితము ప్రపంచమున మఱియొకటి ఉన్నదా?

ఎల్లరును సత్యమును అన్వేషింతురుకాక! ఎల్లరును సత్కార్యములను ఆచరింతురుకాక!

బెరన్ హార్డు బారన్

—o—o—o—

ప్రపంచచరిత్రలో ఆధునికయుగము వర్తకుల యుగము. అట్టి వర్తకుల యుగమున పొడనూపిన ప్రముఖ పురుషులలో బెరన్ హార్డు బారన్ ఒకడు. నేటి సిగరెట్టు వర్తకులలో బెరన్ హార్డు బారన్ చక్రవర్తి.

అతడు మిక్కిలి తక్కువస్థితిలో నుండి పైకివచ్చినాడు. స్వయంకృషివలన పైకివచ్చిన పలువురికివలెనే అతనికికూడ వ్యాపారవిషయములో ఒకకిటుకు తోచినది. ఆకిటుకు మంచి దైన్యదైనది. ఆకిటుకే అతనికి లక్షలకొలది ధనమును కూర్చి పెట్టినది.

యంత్రసహాయమున సిగరెట్టులు విరివిగా తయారుచేసి పెద్దస్కేలుమీఁద వానితో వ్యాపారము సాగించినవారికి బారన్ మార్గదర్శకుడు. యంత్రసహాయమున సిగరెట్లు ఉత్పత్తి చేయుటచే అతడు ఇతరులకంటె త్వరగా, ఎక్కువగా వానిని చేయగలుగువాడు.

అదియునుకాక యంత్రపద్ధతివలన శుచిత్వముకూడ లభ్యమయినది. బారన్ సిగరెట్లు చెలామణీకి శుచిత్వము ఒక మంచికారణము ఐనది.

అయినను మొదట ఇతరసిగరెట్టు వర్తకులు దీనిని గమనించలేదు. బారన్ రాకవలన తమవర్తకమునకు ఎట్టినష్టము కాని ఉండదని వారు భావించిరి. కాని క్రమముగా యంత్ర

ములలో తయారైన సిగరెట్లనే అందఱును కొనజొచ్చిరి;

లండన్ మహానగరములోని బ్రహ్మాండమగు అతని
స్వాక్షరీ అతని సంపదకు, దీక్షకు, పరిశ్రమకు మొక్కవోని
నిదర్శనము.

వ్యాపారనిర్మాణవిషయమున అతడు సాటిలేనివాడు.
బారన్ చేరలకొలది విత్తము ఆర్జించినాడు. ఆర్జించుట
యందేకాదు, దానముచేయుటయందును అతడు అసదృశుడే.
దానములక్రింద అతడు అతని జీవితకాలమున ఇరువది లక్షల
పౌనులను వెచ్చించినాడు. మరణకాలమున మఱియొక ఇరు
వది లక్షల పౌనులను దానముచేసినాడు.

ఇంతటి విశేషధనమును దానముచేయుటకు అతనికి అవ
కాశము కల్పించిన వ్యాపారసంస్థ నామము కార్పిరాన్ లిమి
టెడ్ అని. ఆ కంపెనీ చాలకాలమునాటిది. అది స్థాపించఁ
బడినది ౧౭౮౮ లో.

జోన్ జోక్వెన్ కార్పిరాన్ అను పేరుగల స్వామి దేవీ
యుడు ఒకడు లండన్ నందలి రీజెంటువీధిలో ఒక పొగాకు
దుకాణమును పెట్టెను. అప్పుడు మూడవబార్డ్ చక్రవర్తి పరి
పాలించుచుండెను.

స్థాపించిన కొద్దికాలమునకే కార్పిరాన్ దుకాణము
మంచిపేరు సంపాదించి దినదినమును పెక్కుమంది కాతాదా
గులను ఆకర్షించుచువచ్చెను. గొట్టములో వైచుకొని పొగ
పీల్చుటకైన పొగాకుపొడిని ఆ కంపెనీవారు ౧౮౬౭-వ సంవ
త్సరమునుండి అమ్ముట ప్రారంభించిరి. ఆ పొగాకుపొడిని
ఇతరవస్తువులతో కలిపి కమ్మగ తయారుచేసినది ఎరల్ ఆఫ్
క్రేవెన్. ఆ పొడి ఇప్పటికిని అతని పేరనే అమ్ముబడుచున్నది.

౧౯౦౩-వ సంవత్సరమున ఈ వ్యాపారము బెరన్ హార్డు బారన్ చేతులలోకి వచ్చెను. నాడు మొదలు అది కొద్దిసంవత్సరములలో బెరన్ హార్డు బారన్ ప్రతిభవలన అతివిస్తృతి అయినది.

సిగరెట్లు తయారుచేయు యంత్రములను లోపరహితము, సమగ్రము అగు స్థితికి తెచ్చిన బుద్ధివంతులైన బెరన్ హార్డు బారన్. ఆధునికంపెనీ తయారుచేయు సిగరెట్లు నేడు ప్రపంచమునందలి మారుమూల ప్రదేశములందుకూడ అమ్మబడుచున్నవి.

అయితే ఆ వణిక్కుంగవుడు చేసినపనుల అన్నిటిలో బ్రహ్మాండమైనపని నవీనపద్ధతులలో లండను మహానగరమున ఒక సిగరెట్ల ఫ్యాక్టరీని స్థాపించుట. ఆ ఫ్యాక్టరీ లండన్ మహానగరపు ఉత్తరభాగమున ఉన్నది. భావికాలపు ప్రపంచ వ్యాపారవిస్తృతిని అంచనా వేయుటకు అది యొక కొలకర్రగా విరాజిల్లుచున్నది. వాణిజ్యమికముగ విశేషాభివృద్ధిని అందియున్న యూరోప్ ఖండములోని, అమెరికాఖండములోని మాన్యుఫాక్చరర్లు అందఱును చూడదగిన, చూడవలసిన యంత్రాగారము అది.

ఆ ఫ్యాక్టరీ దేవాలయమునలె కట్టబడినది; గృహము మాదిరి నిర్వహింపబడుచున్నది; టంకనాలవలె డబ్బును ఉత్పత్తి చేయుచున్నది.

ఆ ఫ్యాక్టరీ వృత్తాంతమంతయు ఒక స్వప్నగత వృత్తాంతమువలె ఉండును. స్వప్నమే. కాని ఇందలి ధనము చేతికి అందును. ఆ ఫ్యాక్టరీ నూటికి ఏబదిపాళ్ళు లాభమును పంచుచున్నది. ఇంతకును అది ఇచ్చులాభముపై ఎట్టిపన్నుగానిలేదు.

ఆ ఫ్యాక్టరీ మందిరము బ్రహ్మాండమైనది. అది నిర్మించుటకు పదిలక్షలపానులు వ్యయమైనవి. లండను మహానగరములో నాలుగువీధుల నడుమను ఉన్న ఒక చతురపు ప్రదేశము అంతయు అది ఆవరించుకొన్నది. కాని దానికి పట్టియున్న సుగుణములలో విశాలరమ్యత ఒక్కటియే కాదు. దానికి గల ఇతర సుగుణములముందు విశాలరమ్యత అను సుగుణము అంతగా పరిగణింపరానిదని చెప్పక తీరదు.

ఆ యంత్రాగారమున పెక్కురకముల (బ్రాండుల) సిగరెట్లు తయారుచేయబడుచున్నవి. అందు నల్లపిల్లి మార్కు సిగరెట్లు ఒకరకము. ఆ ఫ్యాక్టరీ సింహద్వారమున ఇరుపక్షములందును చెటియొక నల్లపిల్లి విగ్రహమును ఉంచబడి ఉన్నవి.

ఆ యంత్రాగారము బయటను, లోపలను నలుపు, ఎరుపు, ఆకుపచ్చ చారలతో అలంకృతమై ఉన్నది. మందిరమునకు ఎదుట పండ్రెండు పెద్ద స్తంభములు గలవు.

రాత్రిపూట ఆ భాగమంతయు మిక్కిలి కాంతిగల విద్యుద్దీపములతో శోభాయమానము అగుచుండును. లక్షలకోలాది వున్నమచంద్రులు అచట ప్రకాశించుచున్నట్లుండును. ఆ దీపములముందు వీధిలోని కార్పొరేషన్ దీపములు దిగిపోవుచుండు దీపములవలె వెలవెల బోవుచుండును.

గ్రేట్ బ్రిటన్ నందు రీయిన్ ఫోర్సుడు కాంక్రీటుతో కట్టబడిన కట్టడముల అన్నిటికంటెను బారన్ సిగరెట్ల ఫ్యాక్టరీ పెద్దది. ఆ మందిరమున ఆకు అంతస్తులు, అటువదియైదు లక్షల ఘనపు (క్యూబిక్) టడుగుల ఆవరణ.

మందిరములోపల ఎనుబది బ్రహ్మాండమైన యంత్రములు-

కలవు. అవి నిముసమునకు వేయివంతున సిగరెట్లను తయారు చేయుచుండును. మాండు వేలమంది కార్మికులు, అందు పెక్కులు సుందరవదనములతో ఒప్పురు కన్యలు. సాధ్యమైనంత సులభముగను, కూడినంత ఆనందకరముగను చేయఁబడిన అచటి పనిని ఆ మాండు వేలమంది నిర్వహించుచుందురు.

ఆ కంపెనీ డైరెక్టర్లు సమావేశమగు మందిరభాగము అతిసుందరమైనది. అది దేవతలకుకూడ చూడఁదగిన స్థలము. అంతటి సుందరమందరము భాగ్యవంతులైన బ్రిటిష్ దీవుల యందే మఱియొకటిలేదు. నలుపు, ఎరుపు, అకుపచ్చ రంగులతో అలంకృతమై అదియొక ఉన్నీలితచిత్రమువలె ఉండును. కొమ్మలుగల దీపస్తంభములు అందు ఆటున్నవి. ఇవికాక అందలి గోడలయందు అలంకారదీపములు పెక్కు పైకి పొల్లి పట్టరానంత నైపుణ్యముతో పొరుగఁబడి ఉన్నవి. మఱి ఆ మందిరపునేల అద్దముకంటె నునుపుగా ఉండు పాలగచ్చు.

ఆ ఫ్యాక్టరీయందు అంతయు కొత్తపద్ధతి. సాధ్యమైనంతవఱకు ప్రతిపనియు యంత్రములే చేయుచుండును. సిగరెట్లతో నిండియుండు శ్రేణులు మోసికొనిపోవు యంత్రములు కొన్ని, బంగీలను కట్టుయంత్రములుకొన్ని, పొగాకును తుంచి తుంబాలక్రింద త్రుంచివేయు యంత్రములుకొన్ని, కాగితపు చుట్టను అతుకు యంత్రములుకొన్ని, డబ్బాలకు రేపద్దు అతి కీంచు యంత్రములుకొన్ని— ఈ యంత్రములను అన్నిటిని మించినవి సిగరెట్లను తయారుచేయు యంత్రములు,

తయారుచేసిన సిగరెట్లను ఆ యంత్రములు వాయువేగమున వెలికి త్రోయుచుండును. యంత్రములనుండి బయటికి పడుచుండగా సిగరెట్లను లెక్కించుట చూచినమాత్రమున

తాండ్ర చెట్టునగల ఆకులను, ఫలములను నలునకు సరిగ చెప్పిన ఋతుపర్వునివంటి అక్షహృదయమును ఎఱిగిన సంఖ్యానిదునకు నయితము దు స్తరమగును.

ఆ యంత్రాగారమున పని ప్రవాహవేగమైన నదిలోని జలమువలె సాగుచుండును. ఆ ఘ్యాక్టరీకి అంతటికిని రెండే ద్వారములు: లోనికివచ్చు సరకులకు ఒకటి, బయటికిపోవు సరకులకు మఱియొకటి. ఎట్టి చిందలకాని, ఎట్టి వండలకాని ఉండదు. అచట అన్నియు అన్ని కాలములందును యథాప్రదేశ విని వేశితములై ఉండును.

అచటి టెక్నిక్ క్రొత్తదై ఉన్నట్లే ఆరోగ్యవిధానము కూడ క్రొత్తదై ఉన్నది. దుమ్ము అన్నది ఆ యంత్రాగారమున కలికములోనికైన దొరకదు. ఎప్పటికి అప్పుడు దుమ్మును 'డస్టుఎక్స్ ట్రాక్టర్లు' అను యంత్రములు వెలికి కొనిపోవుచుండును.

ఇక అచట వాయుదేవుడు ఆ యంత్రాగారపు యజమాని ఇచ్చవచ్చిన మచ్చున సంచరింపవలసినదే. అచట అప్పటికి ఎట్టి శీతోష్ణస్థితి కావలసిఉన్నదో అట్టి శీతోష్ణస్థితిని అచట యంత్రములు నిరంతరము కలిగించుచుండును. అచటి ప్రధాన వస్తువగు పొగాకుకు కావలసిన వాతావరణము (క్లయమేటు) కూడ ఆ యంత్రాగారముననే ఉత్పత్తి అగును.

ఇట్లు శీతోష్ణస్థితిని కోరిన పరిస్థితులలో నిలిపి ఉంచు యంత్రములు ఆ ఘ్యాక్టరీలో ఉన్నన్ని యూరప్ లోని మఱియే ఘ్యాక్టరీలోను లేవు. అటువదివేల పౌనుల వ్యయముతో ఆ యంత్రములు నిర్మింపబడినవి. లోనికివచ్చు గాలి అంతయు తొలితమొనర్పబడును. పిదప వేడిచేయబడును. పిమ్మట

చెమ్మగిలునట్లు చేయఁబడును. శీతకాలము అగుఁగాక, వేసవి అగుఁగాక ఆ యంత్రాగారమున లోనగాలి ఒకేమోస్తరుగ ఉండును. నడిశీతకాలమగు జనవరిమాసమున సయితము ఆ ఫ్యాక్టరీయందలి పనికత్తెలు చేతులకు ఎట్టి దుస్తులను ధరింపకయే పనిచేయుచుందురు.

అచటి వాయువు స్వచ్ఛమైనది, శుభియైనది. పల్లెపట్టులందు దివ్యభవనములలో నివశించు భూస్వాములకు సయితము అందుబాటున ఉండుటకు అసంభవమైన గాలి ఆ ఫ్యాక్టరీయందు పనిచేయుచుండు మూడువేలమంది కార్మికులును అనుభవించుచుందురు.

నొప్పి కలుగకుండ ధనమును ఆర్జించుపద్ధతి కేర్రాసు ఫరమువారికి తెలియును. ౧౯౨౮-వ సంవత్సరమున ౧౨, ౧౩, ౧౪ పౌనుల లాభమును ఆ కంపెనీవారు గడించిరి. ఆ లాభము అంతయు ఒకనికి మాత్రమే చెందదు, అచట పనిచేయు ప్రతివానికిని అందు భాగముకలదు.

పలుకంపెనీలకు మేధమాత్రమే ఉండును. హృదయము ఉండదు. కాని కేర్రాసుకంపెనీకి మేధ, హృదయము లెందును ఉన్నవి.

పనివారలక్షేమము అరయుటకు అచ్చట డాక్టర్లు, దంత వైద్యులు, నర్సులు ఉన్నారు. వ్యాధికుదిరి స్వస్థపడు సమయమున వలయు విశ్రాంతి, వినోదము కలిగించుటకు అవసరమగు సౌకర్యములు ఏర్పాటుచేయఁబడి ఉన్నవి.

ఆటలాడుకొనుటకు స్థలములు— రోగసమయమున జీతములు ఇచ్చుటకు, పనినుండి విరమించుచో ఉపకార వేతనములు ఇచ్చుటకు ఏర్పాటులు కలవు.

క్రిస్టమున్ పండుగ సందర్భమున ఏటేట ప్రతివానిని ఒకవారము కూలి అదనముగ ఇచ్చెదరు. అప్పుడు ఒకపెద్దసభ జరుగును. బారన్ బ్రతేకిడ్నంత కాలమును ఆ సభకు ప్రతి వత్సరమును అతడే అధ్యక్షుడుగా ఉండువాడు. అధ్యక్షుల వహించి ఆయేటి వ్యాపారచరిత్ర అంతయు చాటుమాటు లేకుండ పనివారలకు ఉపన్యసించువాడు.

పన్ను లేకుండ నూటికి ఏబదిపాళ్ళు లాభమును పంచి పెట్టునట్లు వ్యాపారమును నడపడలచిన ప్రతివాడును అవలంబింపడగు సరియైన విధానము ఇదియే.

బారన్ విశేషముగ విత్తము ఆర్జించినాడు, విరివిగా ఆ విత్తమును దానముచేసినాడు. ఐనను గౌరవములకోసమును, బిరుదులకోసమును అతడు ఎప్పుడును ఆశించలేదు. అతడు చనిపోయిన పిమ్మట ౧౮౩౦-గా అతని కుమారునకు ప్రభుత్వమువారు బాన్ నెట్సీ ఇచ్చినారు.

2

రి చ్చర్లు హెచ్. గ్రాంట్

హెన్రీఫోర్డు మోటారురాజు. అట్టి ఫోర్డుమోటారు కంపెనీకంటె హెచ్చుగా మోటారులను అమ్ము కంపెనీ మఱి యొకటి బయలుదేరినది. అది చెవ్రోలెట్ మోటారుకంపెనీ.

మోటారు ప్రపంచమున అద్వితీయుడే అయినను ఫోర్డు తనకారునమూనా మార్చి చెవ్రోలెట్ కారుమాదిరిగా చేయ

వలసి వచ్చినది. గానికీ కారణము ఫోర్డు కారులకంటె చెవ్రో లెట్ కారులు విశేషముగ వెలకఁబోవుటయే.

ఫోర్డు బస్సుల, కారులకంటె చెవ్రో లెట్ బస్సులు, కారులు హెచ్చుగా వెలపోవుటకును—చెవ్రో లెట్ కారులను చూచి ఫోర్డు అంతటివాఁడు తన కారుమాదిరి మార్పుకొనవలసి వచ్చుటకును కారణము చెవ్రో లెట్ మోటారుకం పెనీవారి అమ్మకపు మేనేజరైన రిచ్చర్డు హెచ్. గ్రాంట్ ప్రతిభ, పరిశ్రమ.

౧౯౨౯-వ సంవత్సరమున గ్రాంట్ చెవ్రో లెట్ మోటారుకం పెనీవారి సేల్సు మేనేజరు అయెను. నాలుగు సంవత్సరములలో అతఁడు చెవ్రో లెట్ కారుల అమ్మకమును ఐదు రెట్లు అభివృద్ధికి తెచ్చినాడు. ౧౯౨౯ లో రెండులక్షల ఏబది వేల కారులు మాత్రము అమ్మగా ౧౯౩౮ లో పండ్రెండు లక్షల ఇరువదియైదువేల కారులు అమ్మినాడు.

ప్రపంచమునందలి మఱియే కంపెనీకిఁగాని ఇంతటి సేల్సు మేనేజరులేడు. ఈ విషయమున అతనికి ర్తి అద్వితీయమైనది. అమెరికావారికే కాని యూరప్ ఖండిమువారికి అతనిని గుఱించి విస్తారముగ తెలియదు.

అతఁడు స్కాటిష్ జాతికి చెందిన అమెరికన్. అతని తలిదండ్రులు ధనవంతులు. హార్వర్డు లో విద్యాభ్యాసము కావించినాడు. ఆ విద్యాభ్యాసము అతని వ్యాపారనైపుణ్యమును చల్లార్పలేదు.

మూడు సంవత్సరములు ఒకానొక తెలిఫోను కంపెనీలో సేల్సుమెన్ గా ఉండినాడు. తరువాత నేషనల్ క్యాష్ రిజన్టరు కంపెనీలో ఉద్యోగమునకు కుదిరినాడు. తొమ్మిదియేండ్లలో ఆ కంపెనీకి సేల్సుమేనేజరు అయినాడు.

అతని మూడవ ఉద్యోగము ఇంతకంటెను కష్టమైనది, డెల్కోలైట్ కంపెనీవారు వ్యవసాయదారులకు దీపవుసామ గ్రిని అమ్ముపనికి అతనిని కుదుర్చుకొనిరి. అప్పటికి ఆ సామ గ్రిని తయారుచేయు కంపెనీలు ఏబది ఉండెను.

ఆ కంపెనీలు అన్నియు కలసి ఏడాదికి పదివేల లైటింగు ప్లాంట్లకంటె ఎక్కువ అమ్ములేకపోవుచుండెను.

డెల్కోలైట్ కంపెనీలో పనికి కుదురునరికి గ్రాంట్కు ముప్పదివేండ్రు. అతడు దీక్షతో పనికి పూనినాడు. ఏడాదికి తన కంపెనీవారి లైటింగ్ ప్లాంట్లు ఇరువదియైదువేలు విడుదల చేయించినాడు.

ప్రాంతప్రాంతమునకు తాను స్వయముగ వెళ్ళువాడు. ఆ సామగ్రికి అవసరమును కల్పించినాడు. ఏబదిమంది ఉత్పత్తిదారులు కలసి ఏడాదికి పదివేల స్వరూపములు అమ్ము లేకుండిన పరిస్థితులలో తాను ఒక్కడు తనకంపెనీవారిని ఏడాదికి ఇరువదియైదువేల వస్తువులను విక్రయించినాడు. ఇది వ్యాపారప్రపంచమున జరిగిన ఒక గౌరవీ అని అనకుండ ఉండగలమా?

ఈ ఉద్యోగమునకు తరువాత గ్రాంట్ ఎలక్ట్రిక్ రిఫ్రీజరేటరులు అమ్ము కంపెనీలో చేరినాడు. అక్కడకూడ అమ్ముకము విషయమున అపూర్వమైన గౌరవీ చేసినాడు.

అమ్ముకములో అతిలోకానుభవము కలిగినది. హెన్రీ ఫోర్డు ఆంతవానికికూడ పై చేయికాగల పరిస్థితులు ఏర్పడినవి. వస్తువిక్రయమున గ్రాంట్ సంపాదించిన అపూర్వానుభవమును ఉపలక్షించి చెవ్రోలెట్ మోటారుకంపెనీవారు అతనిని తమకంపెనీలో నేల్సుమేనేజరు ఉద్యోగమునకు ఆహ్వానించిరి.

అతడు ఆ ఆహ్వానమును సంతోషపూర్వకముగ చేకొనెను.

అతడు ఆ ఉద్యోగమును స్వీకరించిన మొదటి సంవత్సరములో (౧౯౨౧-వ సంవత్సరములో) కారుల అమ్మకము అంతకుపూర్వపు నాలుగుకంటె రెట్టింపుఅయినది. తరువాత రెండుసంవత్సరములలో ఆవ్యాపారము తిరిగి ద్విగుణమైనది. ౧౯౨౯ లో నూటికి పందెండునర వంతున అభివృద్ధిని అందినది. ఆయేడు గ్రాంట్ పందెండులక్షల ఇరువదియైదువేల కారులను విక్రయించినాడు. అప్పటికి గ్రేట్ బ్రిటన్ మొత్తము మీద ఉన్న కారుల సంఖ్యకంటె కూడ ఆ అమ్మకము విశేషమైనది.

ఇంత విశేషమైన అమ్మకము కావింపఁగలుగుటకు అతడు అపూర్వమైన పద్ధతి ఏమైన అవలంబించెనా?

నిర్ణీతమైన పద్ధతి లేనిదే అతడు అసలు అమ్మకమునకే కడంగడు. తాపీమేస్త్రీ తాను కట్టబోవు ఇంటిస్థానముందే ఎట్లు తయారుచేసికొని ఉంచుకొనునో అట్లే గ్రాంట్ కూడ తాను చేయబోవు అమ్మకమునుగూర్చి ముందే సర్వము ఆడు తపఱచుకొని ఉంచుకొనును.

ప్రదర్శనము, ప్రకటన—ఇవి అతని అమ్మకపు వ్యాపారమున ప్రఖ్యాతములు.

అమ్మువారియెడల మత్యాద—అతని నియమములలో ఇది ఒకటి.

తృప్తికల వ్యాపారులమీదనే అతనిదృష్టి లగ్నమై ఉండును. ఒక్కొక్క వ్యాపారికి నిర్దిష్టమైన మండలమున మఱియొక వ్యాపారి ప్రవేశించుటకు అతడు అంగీకరింపడు. ఆ వ్యాపారులుకూడ తన భాగస్వాములు ఐనట్లే అతడు వర్తిం

మను. వారి హక్కులను అతడు నిక్కచ్చిగా కాపాడును. ప్రకటనలకు, జమాఖర్చులను సరియైన స్థితిలో ఉంచుటకు, పాతకారులను అమ్ముటకు వారికి అతడు అమితముగ సాయ పడును.

వారు అమృతకలిగినవానికంటె హెచ్చుసంఖ్య కారులను కొనమని ఆ వ్యాపారులను అతడు ఎన్నడును బలవంతము చేయడు.

అతని యాజమాన్యమున అతని కంపెనీకి నాలుగువేల ఐదువందలమంది డీలర్లు; ఐదువేల ఐదువందలమంది అసిస్టెంటు డీలర్లు ఉన్నారు. వారు అందఱును అతనికి మంచిన్నేహితులు. నెలనెలకు వారివద్దనుండి నివేదికలు తెప్పించుకొనును. పైగా తనక్రింద పనిచేయుచున్న ఏబదిముగ్గురు సేల్సుమెన్సును సూపకుపై జర్నలుగా పంపుచు డీలర్లకు, తనకు వ్యవహారము ఎప్పటికప్పుడే సన్నిహితము కావించుకొనుచుండును.

వ్యాపారులకు ఆ వ్యాపారవిషయమై విజ్ఞానము కలుగుటకు ఫిల్ములు, కరపత్రములు, పోస్టర్లు, కార్డులు, పుస్తకములు సరఫరా చేయుచుండును. వ్యాపారులు ఎప్పుడుకాని మంద కొడిలో పడక ఉత్సాహముగ ఉండునట్లు జాగ్రత్త వహించుచుండును. మంచి వ్యాపారముచేసినవారిని అతడు బాగుగ శ్లాఘించును.

‘ఎల్లప్పుడు ఒక క్రమమైన పద్ధతి ఉండవలెను. అమృతమునకు ప్రోత్సాహ ముండవలెను.’ అని అతడు చెప్పను.

అతని పుట్టుక ౧౮౮౮ లో, అతడు పొట్టివాడు. నెమ్మదిగ మాటలాడును. విశ్రాంతిగమయములందు అతడు తనకుగల మూడువందల యకరముల పొలములో పనిచేయుచుండును.

భూమిని చీల్చుకొని మొక్కలు పెరిగించి బాగుగా పెరుగుటను చూచుటకు అతడు కుతూహలుడగుచుండును.

అతని అమ్మకపుపద్ధతులు ఏ వస్తువిక్రయమునకైనను పనికివచ్చునవే. తెలిఫోను వ్యాపారమునకు, కాష్మీరిజష్టర్ల విక్రయమునకు, లైటింగుప్లాంట్ల అమ్మకమునకు, ఎలక్ట్రిక్ రిఫ్రిజిరేటర్ల విక్రయమునకు, మోటారుకారుల అమ్మకమునకు అతడు ఆ పద్ధతులను వినియోగించినాడు.

బట్టలు, బొగ్గు, ఉక్కు, ఇనుము, ఉన్ని మొదలగు ఏ వ్యాపారమునందుకాని వానిని ఏల ఉపయోగింపరాదు ?

విక్రయమునకు ప్రత్యేకముగా కొన్ని సూత్రములు లేవనువారును, విక్రయమున దక్షత నేర్చుకొనిన వచ్చునదికాదనువారును ఈ రిచ్చర్డు హెచ్. గ్రాంట్ చరిత్రను—నాలుగు సంవత్సరములలో తనకంపెనీవారి అమ్మకపు వ్యాపారము ఐదు రెట్లు పెంచిన గ్రాంట్ చరిత్రను—చదువవలసి ఉన్నది.

గ్రాంట్ జీవితమునుండి మనము నేర్చుకొనవలసినది ఏమియులేదని చెప్పగల విక్రయదారులు ఎవరైన ఉందురా?

గ్రాంట్ జీవితకథాకథనము అ స గా వస్తువిక్రయ వ్యాపారరహస్యవివరణము.

ఏడాదికి పదుమూడులక్షల మోటారుకారుల విక్రయము! ఇంతటి విశేషవిక్రయ ముండుచో ఏవస్తువును ఉత్పత్తి చేయుటయందైనను ఉత్సాహము అతివేలముగా ఉండును.

గ్రాంట్ వంటి విక్రేతకు నోచివుట్టిన ఏవ్యాపారమైనను అచిరకాలముననే అభ్రంశవస్థన మందును.

౮ మార్టిన్ థామస్

పుట్టినది శీతలదేశమైనను కొలుసులు మెలుగని కూటి పేడ అనంతర కాలమున కోటిస్వర్గుడై వలచిన వనితను పెండ్లాడి నాడు.

అడవిలో అనాసకాయలుజిని అనువులు నిలుపుకొన్న అభాగ్యుడు అనంతర కాలమున ఏడాదికి ఇగువదిమాడు లక్షల పౌనుల విలువగల సరకును అమ్ము బిస్కత్తుల ఫ్యాక్టరీకి కామందు ఐనాడు.

ఓడ ప్రయాణములందు మూడుసార్లు సముద్రమునఁ బడిన నిర్భాగ్యుడు అనంతర కాలమున రోజుకు పదివేలపౌనుల పీపాలపిండిని తయారుచేయుచు ఏడాదికి పదుమాడువేల పౌనుల లాభమును గడించు పిండిమరకు యజమాని ఐనాడు.

ఎప్పుడుకాని ఎందుకుకాని పనికిమాలినవాడై ఉండునని కన్నతండ్రిచే అనిపించుకొన్న దురదృష్టవంతుడు అనంతర కాలమున మెక్సికోలో ఐదువందల చతురపుమైళ్ళ విస్తీర్ణముగల భూమికి ఖామందు ఐనాడు.

ఆతని కథ వినవలయునని మీకు కుతూహలము కలవాకి అది క్రీస్తుశకము ౧౮౬౩-వ సంవత్సరము, అప్పటికి ఆతనికి పదుమాడుసంవత్సరములు పైబడినవి. ఆతడు కట్టిన బట్టలు చింపిపాతలు. వాలకముచూడగా ఆతడు పుట్టిన తరువాత ఒక్కపూటకూడ కడుపునిండ అన్నములిని ఎఱుగఁడని

ఎవరికి ఐనను తోచకమానదు. ఆతడు అప్పుడు స్కాట్లండు నందలి లీత్ హార్బరులోని ఒక ఓడచెంత నిలుచుండిఉండెను.

ఆ నావ సింగపూర్ కు పోనుండెను, దానియందు తనకు వీడైన పని ఈయవలసినదిగ ఆతడు ఆ ఓడఅధికారులను కడుపు కాళ్ళుపట్టుకుని బ్రతిమాలుచుండెను. ఒంటినిండ బట్టకు, కడుపు నిండ తిండికి నోచిపుట్టని ఆ అభాగ్యబాలుని ప్రార్థనము అంగీకరింపబడినదా ?

ఆతనిది ముదిరూపు. ఉన్నవి పదుమూడేండ్లే అయినను ఆతడు అంతకుండు చాలపెద్దవాడుగా కనిపించును. అప్పటికి స్కాట్లండులో ఉన్నను ఆతడు ఆదేశస్థుడుకాడు. ఒక ఏడాదిక్రితము ఆతడు డెన్మార్కు దేశమునందలి తన ఇంటిని, తలిదండ్రులను వదిలి పరారీఅయి ఇచటకు వచ్చి ఉన్నాడు.

ఆతని తలిదండ్రులు కటికిదరిద్రులు. అగుటనే ఆతడు ఇంతవఱకు తన జీవితములో ఒక్కపూటకూడ కడుపునిండ తిండి తిని ఎఱుంగడు. కోటు అనునది కలిగిఉండుట ఎట్టిదో ఆతడు ఎఱుంగడు. ఇబాడు, పర్లు—ఇవే ఆతనిదుస్తులు. ఆ శీతలదేశములందు ఎట్టి దరిద్రుడుకాని కోటులేకుండ ఉండడు. ఆతడు ఆ కోటుకూడలేని గర్భదరిద్రుడు.

అట్టి గర్భదరిద్రునివద్ద—ఇంటినుండి పరారీ అయిపోవు నప్పుడును త్రము—ఏముండును? ఉన్న దేవో తనకుకల ఎఱ్ఱ జేబురుమాలున మాటకట్టినాడు. లండ్రీ ఆతనిని కులము చెఱుపఁబుట్టిన చెఱుపరి అని చెంగనాడి చెడకట్టినాడు; పైగా ఆతడు ఎప్పుడుకాని, ఎందుకుకాని పనికిమాలినవాడై ఉండునని ఆశీర్వదించినాడు.

ఎట్టి జీవితమునకు కానిందు, ఇది శుభాశంభ మను

వచ్చునా? అనుటకు వీలులేదు. కాని ఆతడు అనంతరకాలమున గొప్పవర్తకుడు, విశేషధనవంతుడు అయినాడు, ఆతని పేరు మారిట్టు థామ్సెన్.

లీల్ నాకాశ్రయమునుండి సింగపూర్ వెళ్ళు నావమీద ఆతనికి పనిఇచ్చినారు. కాని కొద్దికాలములోనే థామ్సెన్ కు ఈపనికొరకు ఎందుకు ప్రాధేయపడితిమా అను విచారము పట్టుకొనెను. అట్లడ సరంగు ఏకోశమునగును దయాదాక్షిణ్యములులేని కొయ్య.

పైగా అట్లడో పనివాళ్ళకు ఈయబడు ఆహారము మాంసములేని గొడ్డుఎముకను తమకముతో నోటకలుచుకొను కుక్కలు సయితము మూతిపెట్టి చూచుటకు ఇచ్చగింపకుండునంత చెడ్డది. పుట్టినప్పటినుండి కడుపునిండ తిండి తినుట ఎట్టిదో ఎఱుంగని థామ్సెన్ కుకూడ చూచినమాత్రమున డోలువచ్చునదిగా ఉండిన ఆ ఆహారము ఎట్టిదిగా ఉండునో పాతకులే సులభముగ ఊహించుకొనవచ్చును.

ఓడ సింగపూర్ చేరినది. ఆ నావలో పనికొరకు లోగడ అంతగ అలమటించిన ఆతడు ఇప్పుడు దానిని ఎట్లు వదలించుకొనుటయూ అను ఆలోచనలో పడినాడు. మారిట్టు, మఱి పదునొకండుగురు నావికులు ఓడనువదలి సింగపూర్ చేరితగల అరణ్యములోనికి పారిపోయినారు.

ఓడకంటె అడవి వారికి అప్పుడు వానయోగ్యమనిపించినది! అడవిలో సమృద్ధిగ దొరకిన అనాసపండ్లు, కొబ్బరికాయలు తిని ఆ పన్నిరుగురును తమప్రాణములు నిలుపుకొనుచు వచ్చిరి.

వారముదినములు కడచినవి. తామువచ్చిన నావ ఈరెకి

సింగపూర్ రేవును వీడిఉండునని విశ్వసించి వారు తిరిగి హాస్యమును వచ్చినారు. అప్పటికి హాంగ్ కాంగ్‌కు పోనున్న ఒక చిన్న ఓడమాత్రము నాకాశ్రయములో ఉన్నది. మన మారిట్టునకు అందులో పని దొరకినది. మారిట్టు పనికొనుచు ఆ ఓడ హాంగ్ కాంగ్‌నకు ప్రయాణము కట్టినది.

కాని దురదృష్టవేదంతో అతనిని ఇంకను వదలలేదు. వేయి విఘ్నములు విసపిచ్చుటకాని విఘ్నేశ్వరునకు వివాహము కాదుకదా!

రెండురోజులు ప్రయాణముచేసినదో, లేదో ఆ ఓడను చీనా ఓడదొంగలు పట్టుకొనిరి; ఊచముట్టుగ రోచుకొనిరి; అంతలో కసితీరక దానిని వారు ముంచివైచిరి. ఓడకొయ్య ఒకటి మారిట్టుకు దొరకినది. దానిసాయమున ఆతడు నడి సముద్రమున తేలుచుండెను. త్రాగుటకు మంచినీళ్ళు లేవు. తినుటకు తిండిలేదు.

రెండురోజులు అట్లు ఆతడు నీటిమీద పుల్లవలె తేలుచుండెను. మెక్సికోకు పోవుచుండిన బ్రిటీష్ ఓడ ఒకటి మూడవ నాడు అతనిని రక్షించినది. అతని ప్రాణములు తిరిగి కురచు బడినవి.

కాని ఆ దురదృష్టవంతుని రక్షించినందులకు శిక్షగా ఆ ఓడ తుపానుకు గుటివినది. దాని తెరచాచులు అన్నియు చీగి పోయినవి. గాలి తీవ్రముగ విసిరికొట్టుచున్నది. ఓడ కొబ్బరి చెప్పలాగున ఊగులాడుచున్నది.

తెరచాచులు కట్టిన ఓడకొయ్యలను దింపినకాని ఓడ నిరసాయస్థితికిరాదు. కాని ఆ ఓడగాలిలో కొయ్యలపైకి ఎగర బ్రాకి కట్టుత్రాళ్ళను తెగగోయగల నాహసికులు ఎవరు!

మాలిమికాడు పనివారలను నీవా, నీవా అని అడుగుచున్నాడు. యువకుడగు మారిట్టు అప్పుడు ముందుకువచ్చి నాడు, కట్టుత్రాళ్ళు కోయుటకు.

ఓడ కొయ్యలపైకి ఎగత్రాకి త్రాళ్ళుకోసి మారిట్టు కొయ్యలు దింపినాడు నావ తాబాఫ్థికికి వచ్చినది. ఏబది ఆఱు దినములు తుపానులో కొట్టుమిట్టలు ఆడి తుదకు కలము హనొలులు అను రేవుస్థలమున ఒడ్డుపట్టినది.

ఇచ్చట నావలకు తెరచాపలు తయారుచేయువానివద్ద మన మారిట్టు పనికి కుదిరినాడు. ఇదియే ఆతనికి అనంతము కూర్చిన మొదటిపని ; జీతముకూడ తృప్తికరముగానే ఉండెను. రోజుకు ఇరువది పెన్నీలు.

మారిట్టు నలుబదిపానులు కూడఁబెట్టి తనతండ్రిపేర మనియార్డరు చేసినాడు. మఱు వత్సరమున మఱియొక నలుబది పానులను పంపినాడు. ఆతని కుటుంబమునందలి వ్యక్తులు వారి జీవితకాలములో అంతటిసొమ్మును అంతకుపూర్వము ఎప్పుడుకాని చూచిఉండలేదు.

తిరిగి ఓడమీద ఉద్యోగము సంపాదించవలెనని ఆతనికి కుతూహలము కలిగినది. ఈసారి ఆతనికి మంచి ఉద్యోగమే దొరకినది. కలములోని కప్తానుక్రింది రెండవ ఉద్యోగిగా ఆతడు కుదిరినాడు. ఆ ఉద్యోగమునకు ఆతడు ఎంతయో మురిసినాడు. 'ప్రపంచములో అండఱకంటెను నేనే గొప్పవాడనని అనుకొని తెబ్బిబ్బు అయితిని' అని ఆ ఉద్యోగమునుకూర్చి తరువాత ఒకసారి ఆతడు చెప్పినాడు.

ఇన్నాళ్ళుగ ఆతడు ఒకకన్యను ప్రేమించుచుండెను. ఆమెపేరు మేరీస్సెన్. డెక్కాగ్కునందలి టాండరన్ గ్రామ

ములో ఆతని ఇంటిముందుగా పోవు రోడ్డుప్రక్కనుండిన్న ఈటె
రము ఆమె కాపురపుకాణాచి. పదుమూడేండ్ల బాల్యము
నుండియు ఆతడు ఆమెను ప్రేమించినాడు. ఆ ప్రేమకు పేద
తనము అడ్డురాలేదు. ఆతడు ఇల్లువిడచి ఇప్పటికి పండ్రెండు
సంవత్సరములు విదేశమున వారిప్రేమ ఇగిరిపోలేదు.

ఇరువదియైదేండ్లు నిండగా ఆతడు తిరిగి డెన్మార్కునకు
పోయినాడు. తనవలపును చూపగొన్న మేరీని వివాహమై
నాడు. ఈసారి యాత్రలో భార్యనుకూడ ఆతడు తనవెంట
కొనిపోయినాడు.

స్వదేశసందర్శనము—వివాహముహోత్సవము—ఇంత
కంటే శుభములు అనునవి ఎట్లుండును? ఇతరమీద ఆతనికి కష్ట
ములు అనునవి ఉండవా? ఒంటరి ప్రయాణమున సముద్రమున
రెండుసారులు ఆతనికి ప్రబలములగు జలగండములు తప్పినవి.
ఈసారి ఆతడు భార్యతోకూడ సముద్రయానము చేయు
చున్నాడు. ఇప్పుడును ఆతనికి జలగండ ముండునా ?

ఆ దంపతులు ఎక్కిన ఓడ చిత్రముగా సముద్రమున
మునిగిపోయినది. చిన్నపడవను ఒకదానిని ఎక్కి ఆదంపతులు
కష్టముమీద విడువర కాంచినారు.

భార్యకు న్యాయార్కు పట్టణమున కాపురము కుదిర్చి
నాడు. న్యాయార్కు హోర్బరునుండి అప్పుడే బయలుదేరి
పోవుచున్న ఒక ఓడయొక్కకప్తాను క్రింది మొదటిపడవిని సంపా
దించినాడు. కలిగిన జలగండములు ఆతనికి కలగుండు కలిగింప
లేక పోయినవి.

ఉద్యోగము ముంచిది. ఆరోగ్యము ముంచిది. వయః
కాలము ముంచిది. కోరికగినది ఇతర ఏమి కలదా ?

సముద్రము—ఒడప్రయాణము అనిన అతనికి సరదా. భార్య అనిన నిండాలుప్రేమ. అతడు తిరిగి న్యాయూర్కు వచ్చుసరికి అతనిభార్య వియోగక్షేపముతో చిక్కి శిల్యమై ఉన్నది. తనమగనికి నావమీద ఉద్యోగ మగుట, అతడు సముద్రయానములు చేయుచుండుట ఆమెకు ఇష్టములేకపోయెను.

విడువక కలుగుచువచ్చిన జలగండములు కొంచెమేని మార్చలేని అతని హృదయమును ఇల్లాలి ప్రార్థనామృదూక్తులు పూర్తిగ మార్చివైచినవి. సముద్రయానములకు స్వస్తి చెప్పటకు అంగీకరించినాడు. అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములలోని పశ్చిమరాష్ట్రములకుపోయి వృద్ధుని వృత్తిని అవలంబించుటకు నిశ్చయించినాడు.

భార్యతోకూడ చికాగోవెళ్ళుటకు సరిపోవు సామ్ముమాత్రమే అతనివద్ద ఉన్నది. కాగా అతడు చికాగోలో ఒక పశువుల శాలలో దినమునకు ఆఱుషిల్లింగుల జీతముగల పనికి కుదిరినాడు.

చాలకాలము కష్టపడి అతడు అటువదిపానులు కూడఁబెట్టినాడు. ఆ డబ్బుతో ఒకపొలమును కొనినాడు.

దొంగ, డొర్ర కొట్టివైచి మంచి సత్తువచేసి ఆ పొలమును ఆఱు సంవత్సరములలో సుక్షేత్రముగ చేసినాడు. అటువది పానులకు కొనిన ఆ పొలమును ఆఱుసంవత్సరముల అసంతరము అతడు రెండువేల ఐదువందల పానులకు విక్రయించినాడు.

పిమ్మట అతడు ఇనుపసామానుల దుకాణమును ఒక చానిని కొని ఒక సంవత్సరము నడపి మూడువేల మూడువందల పానులకు అమ్మివేసినాడు.

ఇంకను పశ్చిమమున ఉన్న రాష్ట్రములకు పోవలయు నని అతనికి కుతూహలము కలిగినది. కాగా అతడు భార్యా సమేతుడై ఒరిగాన్ రాష్ట్రమునకు తరలి వెళ్ళినాడు. అచట అతడు ఒక పిండిమరను స్థాపించినాడు. స్థాపించుట తడవుగా అది జయపథమును అంటినది. కొద్ది కాలములోనే అతడు ఏడాదికి పదుమూడువేల పౌనుల లాభమును తీయగలుగు విశేషవ్యాపారము చేయుచుండెను.

అమెరికాఖండమునందలి పశ్చిమ రాష్ట్రములలోని మిక్కిలి పెద్దవగు పిండిమరలలో మారిట్టు పిండిమర ఒకటి. రోజుకు అది పదివేలపీపాల (బేరల్సు) పిండిని తయారుచేయును. అతనికి దానివలన డివిడెండ్లక్రింద పండ్డెందులకుల పౌనుల సొమ్ము లభ్యమైనది.

జలముమీద అతడు ఏపని చేసినను అపాయకర మగుచు వచ్చినది. భూమిమీద అతడు ఏపనిచేసినను అధిక ధనప్రాప్తికి కారణభూతమగుచు వచ్చినది. జలముమీద ఉన్నంతసేపును అతనిని వెన్నంటివచ్చిన దురదృష్టదేవత భూమి మీద అతని చెంతకైన వచ్చుటకును, తుదకు కన్నెత్తియైన అతనిని చూచుటకును జంకునది. భూమిమీద అతడు ముట్టి నది బంగార మగుచుండెను.

అతడు జపానుదేశములో బ్రహ్మాండమగు పిండిమరను స్థాపించెను. కెనడాలో రంపపు మిల్లులు కట్టించెను. ఒరిగాన్ లో ఇటుక ఆవములు నెలకొల్పి విశేషముగ ఇటుక వర్తకము చేసెను. వేల్పునుండి రాక్షసిబొగ్గు దిగుమతిచేసెను. ఒకపెద్ద బిస్కత్తుల ఫ్యాక్టరీని కొని పనిసాగించెను. ౧౯౨౯-వ సంవత్సరమున ఆ ఫ్యాక్టరీ ఇరువదిమూడు లక్షల పౌనుల విలువగల

చిన్నత్తులను విక్రయించినది. ఎంతటి అతిలోకమైన అభివృద్ధి!

మెక్సికోలో అతనికి ఐదువందల చతురపుమైళ్ళ భూమి ఉన్నది. పెక్కు వ్యాపారపు కంపెనీలయందు అతనికి వాటాలున్నవి. విశేషవ్యాపారము కావించుచున్న పదునాలుగు ఫరములకు అతడు ఇప్పుడు అధ్యక్షుని హాళియుండు.

ప్రేమపూర్వకముగ ఒక్కనూటకు కాని, చలిని ఆచు ఒక్క కోటుకుకాని నోచివుట్టక ఇంటినుండి పరారీ అయిన పదుమూడేండ్ల బాలుడు మూడు జరిగండములను దాటి బ్రతికి బట్టకట్టి పెద్దయై ఇప్పుడు చెప్పదగిన భూస్వామి, ఎన్నదగిన ధనస్వామి, గణింపదగిన వణిక్కుంగవుడు అయినాడు.

బి.సి. ఫార్బిన్ మహాశయుడు ఇటీవల మారిట్టును కలసి కొని అతని జయమునకుగల రహస్యమును అడిగినాడు. అందుపై లోగడ నావికుడుగా ఉండిన మారిట్టు ఇట్లు బదులు చెప్పినాడు.

“నేను ఎట్టివిద్యనుకాని ఎఱుంగకపోవుటయే నా జయమునకు బహుశః కారణమైఉండునని నానమ్మకము. నూనూగు మీసాల నూతనయావనమును ఒక కళాశాలయందు గడపి యుందునేని నేను పూర్తిగా చెడిపోయిఉండును. అప్పుడు నాకు ఒళ్లువంచి పనిచేయుట కష్టమనిపించి అట్టిపనికి ఎల్ల వేళలయందును నేను దూరముగా ఉండుటకు శ్రయత్నించి ఉండును. కావున కాలేజీచదువు లేకపోవుటచేతనే నేను ఇంతవాడనుట నానని చేయెత్తి చెప్పవచ్చును.”

కష్టములనడుమ చిక్కువడిన తమతమ వ్యాపారములను గట్టెక్కించుటకు విడువని దీక్షతో, వీడని ధైర్యముతో కష్టపడు వ్యాపారులకు సాయముచేయుట అనిన మారిట్టు చెవిగోసి

కొనును. అట్టివారికి సాయముచేయుటకంటె అతనికి అధికమైన ఆనందమును కలిగించుపని మఱియొకటిలేదు. మంచి అవసరమునకు అతడు ఇచ్చిన అప్పులను పుచ్చుకొని, అతడు చేసిన హితబోధలను అనుసరించి బాగుపడి ధనవంతులయినవారు పదులకొలదిగ ఉన్నారు.

జెబ్బదియేండ్లు పైబడిన వృద్ధాప్యమునకూడ మారిట్లు, అతనిభార్య సుఖులై ఉండిరి. నీటిలోనందలి వారి బ్రహ్మాండ భవనమున వారి నివాసము. అతని అన్నదమ్ములు, అప్పు చెల్లెండు అచటకి చేరువనే నివసించుచుండిరి.

ఊర్వార్కు దేశస్థులలో అత్యున్నతస్థితికి వచ్చినవారి యందు మారిట్లు అగ్రశ్రేణికి చెందినవాడు. ఉన్నతస్థితికి తగిన ఉదారతయు అతనికడ ఉన్నది.

యువకుడుగా ఉండినప్పుడే కష్టపడి పనిచేయుట నేర్చుకొనినందులకు ఫలముగా ఈజయము నాకు కలిగినదని అతడు పలుతడవలు చెప్పుచుండును.

౯

బి. సి. మాక్లిలన్

బి. సి. మాక్లిలన్ కథ అనగా ఒక పెద్ద లాండ్రీ కథ. లాండ్రీ—

మదరాసువచ్చి పెళ్లి ప్రతి ఆంధ్రునకు లాండ్రీ అనిన ఏమియో తెలియును. ఆంధ్రదేశమున ప్రతి పెద్దశుభ్రణమునను భిక్షుడు లాండ్రీలు వెలసియే ఉన్నవి.

రంగూన్ వెళ్ళివచ్చిన పాటకపు జనులు కొందఱు తెలుగు మాగాణిలోని ఒకమాదిరి పెద్దపల్లెటూళ్ళ అన్నిటి యందును ఇటీవల లాండ్రీలు నెలకొల్పినారు.

కావున లాండ్రీలును, లాండ్రీల పద్ధతియు తెలుగువారికి బాగుగ తెలిసినవే ఐఉన్నవని చెప్పవచ్చును.

అయినను ఇచ్చట చెప్పబోవు లాండ్రీచరిత్ర తెలుగు వారికి అద్భుతావహముగ ఉండఁగలదు.

ఏమి అనగా, ఇచ్చట వర్ణింపఁబడునటువంటి లాండ్రీ ఆంధ్రదేశమున ఎచ్చటకాని లేదు. ఆంధ్రదేశముననే కాదు భారతదేశముననే లేదు.

అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములకు చెందిన న్యూ ఆర్లీన్సులో ఒక లాండ్రీ ఉన్నది. దానిపేరు ఛాలెంజర్ లాండ్రీ. ప్రపంచములోని లాండ్రీలలో అది మొట్టమొదట పేర్కొనఁ దగినదని చెప్పవలసి ఉన్నది.

వారమునకు—ఆ లాండ్రీలో వారమునకు, పదునెనిమిది వేల బట్టలమాటలు చలువచేయఁబడును.

ఆ ఛాలెంజర్ లాండ్రీ అధ్యక్షుడు స్కాట్ బాతీయుడు. అతనిపేరు బి. సి. మార్క్సిస్ట్. అతని తలిదండ్రులు నిఱుపేదలు. కాల్యముననే అతఁడు తనపొట్ట తాను పోషించుకొనవలసిన వాఁడు అయ్యెను.

నిలుకడకల అతని మొదటి ఉద్యోగము ఒకానొక లాండ్రీలో. వారమునకు పదునాలుగు పిల్లింగుల జీతము.

స్వల్పముగ జీతము. అగుఁగాక ! అతఁడు ఎట్టులో కష్ట పడి అటువదిపానులు కూడఁబెట్టినాఁడు. కూడఁబెట్టుట తడవుగా అతఁడు ఆసామ్యుతో దివాలాతీయు స్థితిలోఉన్న ఒక

లాండ్రీని వెలకు తీసినాడు. రేయింబగళ్లు తదేకదీక్షగా అతడు పనిచేసి దానిని లాభకరమైన వ్యాపారసంస్థగా చేసినాడు.

వారమునకు నాలుగువేల బట్టలమూటలను ఉత్తుకు స్థితి వఅకును వ్యాపారమును పెంచినాడు. ఎంత తంటాలుపడినను వ్యాపారము ఆమీద పెరిగినదికాదు. ఆ వ్యాపారముయొక్క అభివృద్ధి పారముముట్టినట్లు కనిపించినది.

ఇట్లుండ ౧౯౧౦-వ సంవత్సరమున ఒకనాడు న్యూ ఆర్లీన్సునందలి ఒకానొక దినపత్రికయొక్క అడ్వర్టయిజు మెంటు మేనేజరు ఎ.జి. నేమియర్ అను అతడు మాక్లిలన్ ఆఫీసుకువచ్చి 'మీ లాండ్రీనిగూర్చి పత్రికలో ప్రకటనచేసి చూడుము. దానివలన ఏమైన కొత్తలాభము ఉండునేమో గమనింపుము,' అని చెప్పినాడు.

అట్లు చెప్పటయేకాదు. తనపత్రికలో అరవుట స్థలము ఛాల్మెటీలాండ్రీ ప్రకటనకు ఉచితముగా ఈయగలననియు ప్రోత్సహించినాడు.

'ప్రకటనకుఁగాను ఉచితస్థలము నాకు అవసరములేదు. ప్రకటన వేయుచో డబ్బుఇచ్చినే వేయుదును. ప్రకటనవిషయమై ఆలోచించి నెమ్మదిమీద బెప్పెదను' అని మాక్లిలన్ బదులు చెప్పినాడు.

మాక్లిలన్, నేమియర్ ఇరువురును దీర్ఘముగ ఆలోచించి ఛాల్మెటీలాండ్రీ ప్రకటనప్రచారమునకు ఒకపద్ధతి నిర్ణయించినారు.

మొదటి సంవత్సరము పత్రికలయందు ప్రకటించుటకు మాక్లిలన్ వేయిపానులు వెచ్చపెట్టుటకు అంగీకరించినాడు.

ఆ ప్రకటన అతనికి ఎంతయో లాభమును కూర్చినది. ఎండలో కొత్త కాతాదారులను కొనివచ్చినది. ప్రకటనయొక్క ప్రయోజనము మాస్టర్స్ కు తెలిసివచ్చినది. కాగా అతడు ప్రకటన విషయమై ఇంకను హెచ్చుసొమ్ము వ్యయముచేయ దొరకొన్నాడు.

న్యూ ఆర్లీన్స్ లో ఆ దినములందు బట్టలు ఉతుకుపని అంతయు సీగ్రోవాకెతల చేతులలో ఉండెను. బట్టలు ఉతుకు పద్ధతియు, ప్రదేశమును చాల అశుచిగా ఉండెను.

మాస్టర్స్ ఇది కనిపెట్టి తనప్రకటనలందు బట్టలు ఉతుకు పద్ధతియు, ప్రదేశమును శుచిగా ఉండవలసిన అవశ్యకతనుగూర్చి బోధింపసాగెను. ప్రతిగృహస్థుడును, ప్రతిగృహిణియు ఈ విషయమై తీవ్రమగు చర్చ సాగింపజొచ్చిరి.

పిమ్మట మాస్టర్స్ రసాయనిక శాస్త్రజ్ఞుని (కెమిస్టుని) ఒకనిని తనపద్ధతి పనికి కుదుర్చుకొనెను. బట్టలు ఉతుకు నీటిని, సబ్బును, బట్టలను ఇస్త్రీ చేయు బొగ్గును, ఇతర రసాయనిక పదార్థములును (కెమికల్స్) పరీక్ష చేయుట ఆ కెమిస్టుపని.

లాండ్రీపనికి కావలసిన యంత్రములను— నూతనసౌకర్యములు సమస్తము సమకూడిఉన్న కొత్తవానిని—మాస్టర్స్ కొత్తగా కొనినాడు.

ప్రకటన అతనికి ఎంతమేలును కూర్చినదో ప్రజాసామాన్యమునకును అంతమేలును కూర్చినది. దినదినము కొత్త అభివృద్ధిపద్ధతులను అవలంబించునట్లు ఆ ప్రకటనలు అతనిని ప్రోత్సహించినవి. సర్వసమర్థమై తన లాండ్రీ వేలయుటకుగాను అతడు సకలప్రయత్నములు చేసినాడు.

ఇట్లుండ ఆ లాండ్రీని ఒక కొత్తసమస్య ఎదుర్కొనెను.

ప్రకటనవిషయమై లోగడ తనకు ఉపదేశముచేసిన నేమియర్ వద్దకుపోయి మాక్సిలన్ తనలాండ్రీని ఎదుర్కొనిన కొత్తసమస్యను ఇట్లు వివరించి చెప్పెను:

“వారముగో మొదటి మాడుకోజులును మాలాండ్రీగో ఊపిరిసలుపని పని ఉండుచున్నది. మిగిలిన మాడుకోజులును బొత్తిగా పని ఉండుటలేదు. గురు, శుక్ర, శనివారములందును సోమ, మంగళ, బుధవారములందునలె లాండ్రీకి నిండుపని ఉండుట ఎట్లు?”

నేమియర్ ఆలోచించి ఒకపద్ధతిని సూచించినాడు:

“ఉత్తుకుటకాదును సోమవారము తీసికొనిన బట్టలను ఉతికి బుధవారమునాడు కాతాదారులకు అప్పగించుము. అట్లే మంగళవారము తీసికొనిన బట్టలను గురువారమునాడును, బుధవారము తీసికొనినబట్టలను శుక్రవారమునాడును కాతాదారులకు అప్పగించుచుండుము. మఱియు వారమునకు చివర దినములలో ఉత్తుకుటకు వేయబడు బట్టలకు రుసుము కొంత తగ్గించుము.”

నేమియర్ సూచించిన ఈ పద్ధతిని మాక్సిలన్ ఆచరణలో పెట్టినాడు. చక్కగ సాగినది. ఇతర లాండ్రీయజమానులు అందఱును ఈ పద్ధతి తప్పక అపజయమును అందునని జోస్యము చెప్పిరి.

కాని వారిజోస్యము నిజముకా లేదు. మాక్సిలన్ చేపట్టిన ప్రకటనపద్ధతి అతనికి జయమును కూర్చినది, నాలుగేనాలుగు ప్రకటనలు వేయసరికి అతనిలాండ్రీగో సోమవారమునాడు ఎన్నిబట్టలు పడునవో శుక్రవారమునాడును అన్నిబట్టలు పడుటకు ప్రారంభమైనది.

బట్టలను కొనివచ్చి కొనిపోవు తనమోటారువానుల
డై)వరులకు అతడు మంచి తరిఫియతును ఇచ్చి కాతాదారుల
యెడ అణకువతోడను, మర్యాదగను వర్తించునట్లు చేసి
నాడు. వ్యాపారాభివృద్ధికి నలయు సమస్త విషయములును
వారికి నేర్పినాడు.

అందుతో అద్భుతఫలితము కలిగినది.

ఇతర లాండ్రీయజనానులు మాక్లిలన్ ఛాల్మెటీలాండ్రీ
పోటికి నిలబడ లేకపోయిరి. వారు తొమ్మిండుగురువచ్చి తమ
వ్యాపారమును ఛాల్మెటీ లాండ్రీవ్యాపారముతో లీనముచేసి
కొనమని మాక్లిలన్ ను ప్రార్థించిరి.

తాను కాదనుచో ఆ లాండ్రీయజనానులు చేయఁగలది
ఏమియులేదు. అయినను ఉదారాశయుడగు మాక్లిలన్ వారి
ప్రార్థనమును కాదనలేదు. ఆ లాండ్రీలను అన్నిటిని తనలాండ్రీ
తో సమ్మేళనము ఒనరించినాడు.

అప్పుడు అతనికింద మూడువేలమంది పనివాండ్రు.
కాతాదారులనుండి మానినబట్టలను కొనివచ్చి తిరిగి వారికి
ఉపికిన బట్టలను అప్పగించుటకుఁగాను అతనికి రెండువందల
నలుబది మోటారువానులు కలవు. అతని మూలధనము
౧౯౩౦ లో పదిలక్షల పౌనులు.

దరిమిలాను అతడు తనలాండ్రీతరపున ఒక బ్యాండు
మేళమును నియోగించినాడు. అది పౌరులకు ఉచితముగా
అనందము కూర్చుచుండును.

ఏఁడాదికి నాలుగుసారులు 'హోమ్ జర్నలు' అను పత్రి
కను అతడు వెలువరించుచుండును. ఒక్కొక్క సంచిక ఏబది
వేల కాపీలు ముద్రితమగును. పాఠశాలలందలి విద్యార్థులగును,

విద్యార్థినులకును వానిని ఉచితముగా పంచిఇచ్చును.

౧౯౨౯ లో అట్లాంటాలో అతడు మఱికొన్ని లాండ్రి లను ఏకముచేసి పదిలక్షలపౌనుల మూలధనముకల లాండ్రి సంస్థను ఏర్పఱచినాడు.

ఇంతకును అతని ఇట్టి వ్యాపారవిజయమునకు ప్రారంభ దినము ఏది? ఎ.జి. నేమియర్ అతనికి ప్రకటనను గూర్చి నలహా ఇచ్చిన దినమే.

మాక్స్ క్లిలన్ విషయమున, ఇంకను పలువురు వర్తకుల విషయమున ప్రకటనయే పూర్తిఫలమును పొందుటకును, మంచి లాభమును పడయుటకును దారి చూపినది.

౧౦

జాన్ యఫ్. స్టీవెన్సు

జాన్ యఫ్. స్టీవెన్సు నామమును మీరు ఇంతవఱకు ఎఱిగి ఉండకపోవచ్చును. అతడు కెనడా పసిఫిక్ రైలు రోడ్డును, గ్రేట్ నార్తర్న్ రైలురోడ్డును, పనామా కాలువను నిర్మించిన మహనీయుడు.

కొండలను నంకెనలతో కలపియు, కొండలను ప్రదక్షిణించియు, కొండలను తొలచియు అతడు రెండు రైలురోడ్డులను నిర్మించినాడు. డక్షిణ అమెరికాకును, ఉత్తర అమెరికాకును నడుమ పనామా కాలువను త్రవ్వె అట్లాంటిక్ మహా

సముద్రమును, పసిఫిక్ మహాసముద్రమును ఒండొంటితో కలపినాడు.

మూడును మూడు బ్రహ్మాండకార్యములు.

కొండల మీదుగా, కొండల చుట్టుగా, కొండల నడుమగా స్ట్రీ వెన్ను నిర్మించిన రైలు బాటలమీదుగా నేడు వేల కొలది రైళ్ళు నిరంతరము పరుగులెత్తుచున్నవి.

ఉత్తర దక్షిణ అమెరికాల నడుమగా అట్లాంటిక్ పసిఫిక్ మహాసముద్రములను కలుపుచు అతడు తప్పించిన పనామా కాలువగుండా నేడు వేలకొలది ఓడలు నిరంతరము ప్రయాణించుచున్నవి.

౧౯౩౦-వ సంవత్సరమునాటికి అతనికి డెబ్బదియైదు సంవత్సరములు. నిండు నలుబదిసంవత్సరములు ఆతడు మానము, మానము పనుల సందర్భమున ప్రాచీనతకములగు ప్రమాదములకు గుఱియగుచుండువాడు. ఒక్కొక్కప్పుడు అట్టి ప్రమాదములు అతనికి ప్రతిదినమును కలుగుచుండునవి. వానిని ఎల్లను అతిక్రమించి అతడు డెబ్బదియైదు సంవత్సరములకు పైబడి బ్రతికినాడు.

బ్రతికినంతకాలమును అతడు బద్ధకము ఎఱుంగక పని చేయుచుండువాడు.

అతడు తన జీవితకాలమంతయు అసంభవకార్యములను సంభవకార్యములుగా చేయుటయందే కడపెను. అతనిపని ఏనాటికి ఆనాడే కొత్తది. ఇతర మానవమాత్రులు చేయుగల ఏపనికాని అతడు చేయలేదు. అనగా అతడు చేసిన పనులు ఇతర మానవులు ఎవ్వరును చేయజాలనివి అనుట.

ప్రపంచమునందలి ఇంజనీర్లకును, రైల్వేమెన్ కును

అతని పవిత్రనామము చిరపరిచితమనుట కాదనరానివిషయము.

ప్రథమ ప్రపంచ మహాసంగ్రామావసరమున మిక్కిలి కష్టపుపని ఒకటి అతనికి ఈయబడెను. సైబీరియాన్ రైల్వే యాజమాన్యమే ఆ కష్టపుపని. ౧౯౨౦-వ సంవత్సరము వఱకును ఆ రైల్వేమీఁద రైళ్లు సాగుచుండుటకు తగు బందో బస్తును ఆతఁడు చేయఁగలిగినాఁడు. కాని బోల్షివిజము వెల్లువ వలె వచ్చి సైబీరియాను ముంచెత్తినపుడు స్ట్రీవెన్సు సైబీరియాన్ రైల్వేయాజమాన్యమును వదలివైచినాఁడు.

ఈ ప్రపంచమున స్ట్రీవెన్సు అంతపానికి కూడ సమలరాని నారికేళములై ఉండునవి కొన్నికలవని అప్పుడు అనుకొనవలసి వచ్చినది.

భావి అభివృద్ధిని సూచింపఁగల ఆనుకూల్యములు ఏవియు బాల్యమున జాన్ యఫ్, స్ట్రీవెన్సువద్ద లేకుండెను. అతని తండ్రి ఒకచిన్న పట్టణముచేరి నివసించుచుండిన పేద రైతు.

స్ట్రీవెన్సు చిన్నతనమున సామాన్యగురు చిన్నపాఠశాలకు పోయి ఏవియో రెండుముక్కలు నేర్చుకొనెను. అంతయేకాని అతఁడు ఎన్నడును కళాశాలలో కాలు పెట్టి ఎఱుఁగఁడు.

పెరిగి పెద్దవాఁడు ఐనప్పిమ్మట వృత్తివిద్యలకు సంబంధించిన వుస్తకములు, పత్రికలు చదివి విద్యాభివృద్ధి కావించుకొనినాఁడు.

పగలు అంతయు పనిచేయువాఁడు—సగమురాత్రి వఱకును చదువువాఁడు. ఇట్లని అతనిమిత్రులు చెప్పదురు.

అతని జీవితములో ప్రథమ సదవకాశము అతనికి ౧౮౮౨ లో సంఘటించెను. మానిటోబా గూండాను, కొండల

మీరుగారు కేనేడియన్ పసిఫిక్ రైలు బాటను నిర్మించు పనికి అతడు కుదురుకొనెను.

కేనేడియన్ పసిఫిక్ రైల్వే ఒకానొక పండముపై నిర్మితమై ఉండుట పెద్దల జ్ఞప్తినుండి ఇంకను తొలగిఉండదు.

రైల్వేకంపెనీవారికి కేనేడియన్ గవర్నమెంటువారు ఇట్లు చెప్పిరి :

‘పదియేండ్లలోపుగా మీరు ఈ రైలుబాటను నిర్మించుచో మేము మీకు ఏబదిలక్షల పౌనుల ధనమును, రెండు కోట్ల యకరముల భూమియు ఇచ్చెదము. కాని పదిసంవత్సరములలోగా మీరు ఈ రైలుబాటను నిర్మింపజాలరా మీకు ఏమియు ఈయజాలము.’

అందుపై రైల్వేకంపెనీవారు జాన్ యఫ్, స్టీవెన్సుకు కబురుపంపి రప్పించి ‘కేనేడియన్ పసిఫిక్ రైల్వే నిర్మాణము అంతయు నీచేతులలో పెట్టుచున్నాము. నిమగ్నములమీఁద పనిని కావింపుము.’ అని చెప్పినారు.

చెప్పటయే తడవుగా స్టీవెన్సు అంగీకరించినాడు. అంగీకరించుటయే తడవుగా పనికి ప్రారంభించినాడు. ఆటువంటిలో విన్నవించు పశ్చిమమున వేయి మైళ్ళదూరము రైలుబాట నిర్మించినాడు.

మాడువేల అడుగుల ఎత్తున ఉన్న కనుమలను వంతెనల మూలముగ కలిపినాడు. కొన్ని పర్వతములను తొలుచుకొని పోయినాడు. కొన్ని పర్వతములను చుట్టిపోయినాడు. పోవలసిన ప్రదేశమును అంతయు అతిక్రమించినాడు. తాను వేయవలసిన రైలుబాటలలో తదిదొకటను పసిఫిక్ మహాసముద్ర తీరమున వాన్ కొవరునందు స్థాపించినాడు.

ఐదు ఏండ్లలో రైలుబాట నిర్మాణము ముగిసినది. గడువు ఇంకను ఐదు సంవత్సరములు కలదు. సగకాలములోనే అతఁడు పనిని పూర్తిచేసినాఁడన్నమాట.

అప్పుడు జేమ్సు జె. హిల్—లోకప్రఖ్యాతిగల కెనడా నాయకుఁడు—స్త్రీ వెన్నుకు వర్తమానముచేసి గ్రేట్ నార్తరన్ రైలుబాట నిర్మాణభారమును అతనిపై పెట్టెను.

కెనడా పసిఫిక్ రైలుబాటవలె గ్రేట్ నార్తరన్ రైలు బాటకూడ కొండప్రదేశములగుండా పోవలసినదే.

అయినను స్త్రీ వెన్ను వింధ్యపర్వతమువంటి పర్వతములను కూడ వంగదీయఁగల అగస్త్యుఁడు, రెక్కలుగల కొండలను కూడ పిండికొట్టఁగల వజ్రాయుధుఁడు. అగుటను అతఁడు గ్రేట్ నార్తరన్ రైలుబాట నిర్మాణమునుకూడ అచిరకాల ముననే ముగించెను.

అనంతరము అతనిపై పనామాకాలున త్రవ్విభారము మోపఁబడెను. ఆ పనినికూడ అతఁడు అచిర కాలముననే ముగించెను.

క్రోత్ ప్రపంచమున ప్రయాణము సుకరమైనదిగాను, సువేగమైనదిగాను, సురిక్షితమైనదిగాను చేసిన వారిలో స్త్రీ వెన్ను మేటి.

మహాసముద్రముల మధ్యనున్న బిడ్డలను అతఁడు అల వోకగా తొలగించివైచినాఁడు.

స్త్రీ వెన్నుతో కలసి పనిచేసినవారందఱును అతనిని గౌరవముగ ప్రేమింతురు. అతఁడు నిగర్వమాడామణి, సాధుస్వభావుఁడు, పెద్దమనిషి.

అతనిది గొప్పజీవితము. పూర్వపీఠల జీవితముతో సరి

పోల్వడగినది. అతని ప్రయోజకత్వముచే నిర్మితములైన రైలు బాటలు, పనామా కాలువ అతని నామమును ఇచట శాశ్వతముగ నిలుపగలవు.

ఉత్తర అమెరికాయందలి పర్వతశిఖరములలో అత్యున్నతమైన ఒకదానిపై బ్రహ్మాండాకృతికల అతని కంచు విగ్రహము ఒకటి స్థాపితము ఉన్నది.

అతని భౌతిక దేహము కొండలను పిండిచేసినది. అతని కాంక్ష దేహము కొండలనెత్తికి ఎక్కినది.

౧౧

హెన్రీ డబ్ల్యు. ఎ. డీటర్ డింగ్

క్రీస్తు శకము ౧౯౩౭-వ సంవత్సరము మే ౨౩-వ తేదీన చనిపోయిన జాన్ డేవిసన్ రాక్ ఫెల్లర్ అమెరికా ఖండపు నూనె రాజు. మన ప్రస్తుతకథకు నాయకుడైన సర్ హెన్రీ డబ్ల్యు. ఎ. డీటర్ డింగ్ ఆసియా, ఐరోపా ఖండముల నూనె రాజు అడగినవాడు.

డీటర్ డింగ్ ఆసియా, ఐరోపా ఖండముల రాక్ ఫెల్లర్.

సర్ హెన్రీ డబ్ల్యు. ఎ. డీటర్ డింగ్ డచ్చిబాతికి చెందిన వాడు. ఇతర డచ్చిబాతీయులవలె అతడును తెలివైనవాడు, ఒడలు దాచుకొనకి పనిచేయువాడు.

రాయల్ డచ్ షెల్ మెక్సు ఆయిల్ కాంబినేషన్ కు సర్ హెన్రీ డబ్ల్యు. ఎ. డీటర్ డింగ్ అధ్యక్షుడుగా ఉన్నాడు.

సర్ హెన్రీ! అంగ్లదేశమున స్థిరపడినాడు. చరమ దశలో అతడు నూట ఇరువదివం నూనెకంపెనీలకు యజమానిని ఉండినాడు.

ప్రపంచమునందలి నాటి మొదటిపండ్లెండుగురు వర్తక శిఖామణులలో సర్ హెన్రీ ఒకడు.

అగుగాక! జీవితము ప్రారంభించునదికి ఆతనివద్ద ఎట్టి డబ్బుకాని లేదు, అతనికి ఎట్టి స్నేహితులుకాని లేరు, ఇతర సౌకర్యములు ఎట్టివికాని అతనికి లేకుండెను.

ఆ దినములలో సర్ హెన్రీకి ఉన్న ఆస్తి అంతయు కార్యశౌర్యము, పట్టుదల మున్నగు సుగుణములు మాత్రమే.

హెన్రీ పుట్టుక ఎక్కడ? ఆమ్స్టర్ డమ్ నగరమందలి ఒకానొక మారుములవీధిలో.

అతని తండ్రికి ఏమిఉద్యోగము? విశేషముగ జీతములేని కస్తాను ఉద్యోగము.

ఇంతకును—హెన్రీ మొదటిఉద్యోగము ఏమి? ఒక బ్యాంకులో ఉత్తరములు, వర్తమానములు కొనిపోవుచు, కొనివచ్చుచు ఉండుపని.

ఏతే—జీవితమున ఆతనికి ప్రథమవకాశము ఎట్లు కలిగినది? అభివృద్ధిని అందవలయునను తీవ్ర కాంక్షతో—అప్పటికి చేయుచున్న పనిని కాలితో తన్నిపోవుటచేత.

ఇరువదిరెండేండ్లు నిండువఱకును హెన్రీ బ్యాంకులోని ఉద్యోగమునే అంటిపెట్టుకుని ఉండినాడు. అప్పటికి ఆతనికి తెలిసివచ్చినది: తనపరిశ్రమకు, ప్రతిభకు ఆ బ్యాంకు కార్యాలయము చాల గుంకుచిత్తమైనదని. తాను స్వయముగ విశేష వ్యాపారమును సాగించగలనని హెన్రీకి తోచినది.

తోచుట తడవుగా అతడు బ్యాంకు ఉద్యోగమునకు రాజీనామా ఇచ్చినాడు. నెథర్లాండ్సు బ్రేడింగు సొసైటీలో క్రొత్త ఉద్యోగము సంపాదించినాడు. నెథర్లాండ్సు బ్రేడింగ్ సొసైటీ పూర్వపు ఈస్టిండియా కంపెనీవంటిది.

సొసైటీవారు ఉద్యోగధర్మములో అతనిని డచ్చి వలన రాజ్యములకు పంపిరి. అతడు అప్పుడు జూనియరు క్లర్కు మాత్రమే. అయినను వస్తువిక్రయమున అతిలోకప్రజ్ఞ చూపుటకు ప్రారంభము చేసినాడు.

చేయవలసినదిగ అధికారులు నియమించు పనికంటె ఎక్కువపనిని అతడు చేయువాడు. అతడు ఏపని చేసినను తాను కంపెనీయొక్క జీతగాడను అను దృష్టితో కాక కంపెనీ యొక్క భాగస్వామిని అనుదృష్టితో చేయుచుండువాడు.

అందుతో ఆ కంపెనీ యజమానులు అతనిని ఆ కంపెనీ తరపున వస్తువిక్రేత (సేల్సుమెన్)గా నియమించిరి. హెన్రీ జీవితమున అప్పటినుండి ఉత్తమఘట్టము ప్రారంభమైనది. అప్పటినుండి అతడు నూనె అమ్ముటలో ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహించెను.

ఒకటి రెండు సంవత్సరములలో అతనికి రాముల్ డచ్ ఆయిల్ కంపెనీయొక్క సేల్సుమేనేజరు పదవి లభించెను. అచిరకాలముననే హెన్రీ ప్రపంచమునందలి సమర్థులకు సేల్సుమేనేజరులలో ఒకడని అనిపించుకొనెను.

తనకు అదివఱకే ఏర్పడి ఉన్న కాతాదారులతో వ్యవహరించు విషయమునందే ఇతర వ్యాపారులవలె అతడు దినమునకు ఏడేసిగంటల కాలమును వెచ్చింపలేదు. హెన్రీ దినమునకు ఎన్నిగంటల కాలమును వెచ్చించినను వ్యాపారమున

తన ప్రత్యర్థులగువారికి ఉండిన కాతాదారులను తాను ఆకర్షించుటకు మాత్రము వెచ్చించువాడు.

కొత్త కాతాదారులను ఆకర్షించుటకై అతడు న్యాయబద్ధమైన ప్రతిపనిని చేయువాడు. వస్తువు మూల్యమును తగ్గించువాడు. ఒకానొక వ్యాపారిని తాను కొత్త కాతాదారుగ ఏర్పఱచుకొనఁగలనని అతనికి సమ్మతము తోచుచో ఒక పెద్దపీచాయి (బేరల్) నూనెనుసూడ ఆ వ్యాపారికి మిక్కిలి చొకధరకు విక్రియించువాడు.

నూనె వ్యాపారమున అతని ప్రత్యర్థి కౌడ్రేప్రభువు. తిలఁచినచో కౌడ్రే స్వయముగ నూనెరాజై రాక్ ఫెల్లర్ అంటిటివాడై ఉండును. అట్టివానికి మన హెన్రీ నూటపది లక్షల పోనుల ధనమును ఒక్కసారిగ ఇచ్చి ఆవర్తకమున అతనికి ఎట్టి జోక్యములేకుండ అనబోగ నెట్టిగాదు.

బియర్ పైడ్ ప్రభువుతో సంప్రదించి పెల్ కంపెనీని కూడ బ్రహ్మాండముగు తన ఆయిల్ కంపెనీలోనికి కొనివచ్చినాడు. ౧౯౩౦ ప్రాంతమున జర్మనీయందలి నూనె కంపెనీలను కూడ లోంగొనుటకు అతడు ప్రయత్నములు సాగించినాడు.

నూనెను సిద్ధము చేయు ఐను రిఫయినరీలకు—వలస రాజ్యములయందు రెండులక్షల నలుబది యొక వేయి యకరముల నేలలో వ్యాపించి ఉన్న నూనె గనులకు అతడు ఇప్పుడు కామందు.

౧౯౩౦-వ సంవత్సరమునకు అతనికి అఱువదిరెండు వత్సరములు. ఉష్ణప్రదేశమగు ప్రాదేశమున చిరకాల ముండివచ్చిన వాడు కావుట హెన్రీ తల అప్పుడే నెరిసినది; నేత్రములు నల్ల బారినవి; చర్మము కాంఠివాసినది.

హెస్రీకి ప్రయోగము, ఉపసంహారము రెండును జెలియును. వలయుచో ముందుకు దూసుకొని పోగలడు. అవసరమగుచో చల్లగ వెనుకకు వెళుగలడు.

అతడు పామేదాతనము కలవాడే. అయినను ప్రజ్ఞానిధి. వస్తునిక్రేతగా హెస్రీ అభివృద్ధుడు. వ్యాపార విస్తృతియే హెస్రీ ప్రవానలక్ష్యము.

అతని ఆఫీసు లండన్ లో. అది అతనికి ఎక్కపుంటుకల శ్యాంకోకు ఎంతయో దూరమున లేదు. అతనిచుట్టును పలయాకారమున మేజాబల్ల తీరిచి ఉండును. మందిరముయొక్క చదవ అంతస్తున హెస్రీ ఆఫీసు గది.

ఆగదిలో ఆ వాణిజ్యపూజ్యుని ఎదుట ప్రపంచ పటము ఒకటి వ్రేలాడుచుండును. పారశీక దేశమున తప్ప ప్రపంచమున నూనికల అన్ని దేశములందును ఆతని కంపెనీవారికి ఆ స్థితికలను.

ఇది ఆతని కడకాలపు స్థితి.

అటువది ఏండ్లక్రితము అతడే ఆమ్స్టర్ డమ్ నందలి ఒకానొక మారుమూలవీధిలో ఒకానొక చిన్న కుటీరమున పేదగాలు డై నివసించుచు గాలికి తలుచు ఆరిపోవు కొవ్వవత్తి దీపముముందు ప్రపంచమూత్రకు సంబంధించిన పుస్తకములను చదువుకొనుచుండువాడని. ఎంతటి భేదము!

ఎక్కపుంటు గుమాస్తాగా ఉండి తన తీరికసమయమును వ్యర్థపఱుపక నూనె పరిశ్రమను గూర్చిన వాఙ్మయము సంతను సంపాదించి చదివి అవకాశము అందుకొని పైకివచ్చిన రాక్ ఫెల్లర్ జీవితముతో డిటర్ డింగ్ జీవితము సర్వవిధముల జత పడుచున్నది.

౧౨ ఫ్రాంక్ మెక్ విల్లి

~*~

చిల్లరగా చెప్పలు అమ్ము వ్యాపారములో లాభములు
మిక్కిలి తక్కువగా ఉండును. కాని చిల్లరగా చెప్పలు అమ్మి
లక్షలకొలది ధనము అర్జించిన వ్యక్తి ఒకడు కలడు,

అతని పేరు ఫ్రాంక్ మెక్ విల్లి.

అతనికి అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములందు రెండు
వందల జోళ్ళ దుకాణము లున్నవి.

ఫ్రాంక్ మెక్ విల్లి అనానూన్యవ్యక్తి అతడు స్కాట్
జాతీయుడు, అతనిది గట్టిశరీరము, పొడుగైనవాడు. ౧౯౩౦-వ
సంవత్సరమునాటికి అతనికి డెబ్బదియొక్క సంవత్సరములు
నిండినను ఆరోగ్యవద్దేహుడై ఉండెను.

అతడు పుట్టినది దరిద్రకుటుంబమున, ఎవరుకాని అత
నికి ఎట్టి ధనమునుకాని ఈయలేదు, జీవితములోని మూడు
భాగములలో మొదట భాగమున అతడు మిక్కిలి దురదృష్ట
వంతుడై ఉండెను.

పదునై దేండ్ల కాలప్రాయమున అతడు ఒకానొక
లాయరు ఆఫీసులో వారమునకు పండ్రెండు పిల్లింగుల జీతము
నకు గుమాస్తాగా కుదిరెను.

ఆ జీతము అతనికి చాలలేదు, అతనికి ఇంకను ఎక్కువ
డబ్బు కావలసి ఉండెను, కావున టోపీలుచేయు ఒక దుకాణ
ములో అతడు పనికి కుదిరెను.

వారమునకు ఇంత జీతము అనుపద్ధతికి అతడు అంగీకరింపలేదు. ఇంతపనికి ఇంతడబ్బు అను పద్ధతికి ఒప్పందము. మెక్ విల్లి మిక్కిలి కష్టపడి పనిచేసెను. ఏశాంతి ఎఱుంగని పరిశ్రమ. వారమునకు ఎనిమిది పౌనులను సంపాదించగలిగెను.

కొంత ధనమును కూడబెట్టినతోడనే స్వతంత్ర వ్యాపారమునకు ప్రారంభము చేసెను. మొదట గ్రుడ్ల వ్యాపారము. పిమ్మట పడమటి దేశమునకు పోయి పనులకాపరి అయ్యెను.

పశువులు చర్మమును, చర్మము జోళ్ళను అతని ఆలోచనకు తెచ్చినవి కాబోలును ! అప్పటి ఆతని ఆలోచన ఎల్ల వేళలయందును జోళ్ళే.

ఒకానొక జోళ్ళకంపెనీగో ఎక్కవుంటు గుమాస్తాపని ఆతనికి లభ్యమాయెను. ఆ సందర్భమున మెక్ విల్లి జోళ్ళు చేయుటకు అగు ఖర్చు, వాని అమ్మకమువలన వచ్చు లాభము బాగుగ ఆకళించెను.

అటుపిమ్మట అతడు జోళ్ళకంపెనీకి ఏజెంటై ఊరూర తిరిగి చిల్లర వర్తకులకు జోళ్ళను విక్రయించువాడు.

ఇట్లు పనిచేయుచు అతడు జోళ్ళ వ్యాపారమునగల సుఖపు, బరువులను అన్నిటిని నేర్చుకొనువాడు. నిచ్చిన మెట్లను ఒక్కొక్కదానిని ఎక్కునట్లు అతడు జోళ్ళ వ్యాపారమున ఒక్కొక్క మెట్టును ఎక్కుచు ఆ వ్యాపారవిషయమై సమస్తమును నేర్చుకొనెను.

ఇక ఇప్పుడు అతనికి కావలసినది ఏమి? తనదైన ఒక జోళ్ళపావు. అతనికి అప్పటికి ముప్పదినాలుగు వేండ్లు. అప్పుడు అతడు తన యజమానివద్ద రెండువేల పౌనులను అప్పజేసెను. చెప్పల దుకాణమును స్థాపించెను. అనంతరకాలమున అతని

యాజమాన్యమున బడులు చేరిన రెండువందల నలుబదితోమ్మది చెప్పల దుకాణములకు ఇది మాతృక.

మొదటి దుకాణమును స్థాపించునప్పటికి అతని ముఖ్యాధిపతియము ఏమి? అందముగా, అమరికగా, జాబుగా దుకాణమును ఏర్పాటుచేయుట.

దుకాణమునకు ముందరిభాగమున పెద్ద పెద్ద అద్దములతో దర్వాజాలు పెట్టించెను. ఆ దర్వాజాలు విమూలగా ఏర్పాటు చేయబడుటచే దుకాణములోనికి వచ్చియుండి వచ్చినను వచ్చువారికి జోళ్ళు స్పష్టముగా కనిపించుటకు అవకాశము ఏర్పడెను.

ఆ దుకాణము జయపథమును పట్టెను. అచిరకాలముననే అతడు ఖాతీనాలుగు కొత్తపావులను స్థాపించెను. ఇప్పుడు అతనివి రెండువందల ఏబది జోళ్ళపావులు. వాని అన్నిటియందను మగవాళ్ళజోళ్ళు విక్రయింపబడుచుండెను.

అతని పావులు మూడు రకములని. మొదటిరకము పావులలో మిక్కిలి విలువకల జోళ్ళు అమ్మబడును. రెండవ రకము పావులలో మధ్యరకపు జోళ్ళు అమ్మబడును. మూడవ రకము పావులలో పదునాఱు పిల్లింగుల వెలగల జోళ్ళ జతలు అమ్మబడును.

౧౯౨౮ లో అతని దుకాణముల అన్నిటియందును కలసి నలుబది లక్షల పానుల విలువకల జోళ్ళు విక్రయింపబడెను.

జోళ్ళను మరమ్మత్తుచేయు అతని పావు ప్రపంచములో జోళ్ళను మరమ్మత్తుచేయు అన్నిపావులకంటెను పెద్దది. దానిని పావు అనుటకంటె ఫ్యాక్టరీ అనుట ఉచితము. మరమ్మత్తు విషయమున కొద్దిలాభమును తీసికొనుటయే అతని సంకల్పము.

అతడు తన మేనేజర్లకు స్వయముగా తరిఫీయతును
ఓనగనును, అవసరమగుచో వారిలోకూడ కలసి పనిచేయును,
ఓక్కొక్కప్పుడు అతడు తనపనివాళ్ళతో కలసి పనిచేయును,
ఒకప్పుడు జోళ్ళను కట్టుటలో తాను చూపిన చాకచక్యమును
అట్టి సమయములందు అతడు వారికి చూపించును.

జోళ్ళు పెట్టియుండు పెట్టెను అతడు పోతునంత చుట్టు
కుగా ఆతని పనివారలలో మఱి ఎవ్వరును పోలువజాలరు.

ప్రతి శనివారమును అతడు తనపనివారల అందఱునో
సంప్రదించుచుండును, వారికి ఉచితముగు సలహాలను ఇచ్చు
టలో ఆతనికి క్షమాహులముమెండు, తనపనివారల అందఱుకును
తాము ఒక కంపెనీకి చెందినవారము అను విశ్వభావము కలు
గుటకై అతడు విశేషకృషి చేయును, తన మేనేజర్లకు అతడు
తఱుచు విందులు చేయుచుండును.

అతడు నికరమైన సరుకునే విక్రయించును, పనికిమా
లిన సరుకును విక్రయించుటకు అతడు ఎంతమాత్రమును అంగీ
కరింపడు, ప్రతియొక కాతాదారును తిరిగి రావలయునని
అతడు కోరును.

‘నమ్మక మే వ్యాపారమునకు మూల స్తంభము, దుకాణ
దారుని సుగుణము వ్యాపారవిజయమునకు మూలనూత్రము,’
అని అతడు చెప్పను.

అతడు ప్రపంచమునందలి జోళ్ళ చిల్లరవర్తకులలో
అద్వితీయుడు.

అతడు చెప్పలవ్యాపారములో చెప్పరానిధనము ఆర్జించి
నాడు, అందు ప్రతి దమ్మిడియు న్యాయముగ ఆర్జించినది.

౧౩ టై మె థీ ఈ టన్

~*~*~*~

బ్రిటీష్ కామన్ వెల్తురు లండన్ ముఖ్యపట్టణము. ఐనను ఆ నానూద్యమునగల కిరాణాదు కాణములలో మిక్కిలి పెద్దది నూత్రము ఆ మహానగరమున లేదు.

బ్రిటీష్ కామన్ వెల్తున కల కిరాణా దు కాణములలో బృహత్తరమైనది కెనడా యందు కలదు. దాని నిర్మాత టై మె థీ ఈ టన్. అతని ప్రధాన కార్యస్థానములు టారెన్ టా, విన్ని పెగ్ నగరములందు.

టై మె థీ ఈ టన్ దు కాణములో ఇరువది వేలమంది జీత గాళ్ళు ఉన్నారు. టారెన్ టాలోని దాని కార్యస్థాన మందిరములు అటువదిరెండు యకరముల ఆవరణలో నిర్మితములు ఐనవి.

అందు పనిచేయు ప్రతి డై రెక్టరును, ప్రతి మేనేజరును అభిమానపూర్వకముగ నియమితులు ఐనవారుకారు. ఆ దు కాణమున సామాన్యమగు పనివాళ్ళుగ ప్రవేశించి తమ తెలివి తేటల చేతను, పరిశ్రమచేతను క్రమముగ పై కివచ్చినవారు.

శుభారంభుడు ఈ టన్ పుట్టినది అల్ స్టరులో; పెరిగి నది అల్ స్టరులో. కాని అతడు అల్ స్టరు వీడి టారెన్ టా వెళ్ళి ౧౮౬౯-వ సంవత్సరమున అచట దు కాణము పెట్టెను.

మహానదుల పుట్టుకవలె ఆ పెద్ద దు కాణము పుట్టుకయు అల్పాదల్పమై ఉండెను. కాని భావి అభివృద్ధిని నూచించెడు లక్ష

ణములు ఆ దుకాణముపట్ల జన్మఘడియయందే పొడకట్టెను.

దుకాణము విషయమున అతడు నాలుగు నియమాములను పెట్టుకొనెను. ఆ నియమములను అతడు నూటిగ ఆచరణలో పెట్టెను.

ఆ నియమములు ఏవి యన :

౧. వస్తువులు తృప్తికరములు కానిచో డబ్బు వాపను.

౨. ఒకటే ధర. అమ్మకము రొక్కమునకే. అగువు బేరములేదు.

౩. కొనవలసినదిగ ఎవరిని బ్రతిమాలకూడదు.

౪. ఏ వస్తువునుగూర్చి కాని సరియైన స్థితి వెల్లడింపవలయునే కాని ఎటులైన అమ్మివేయవలయునను దృష్టితో లేని గుణములను ఆరోపించి చెప్పకూడదు.

ఈ నియమములు నేడు అన్ని పెద్దదుకాణములందును అవలంబింపబడునవే. కాని ౧౮౬౯ నాటికి అవి అపూర్వములై ఉండెను. అపూర్వములై ఉండుటే కాదు అవి ఆనాడు ఇతర వర్తకుల అపహాసమునకుకూడ పాత్రములు అయ్యెను.

ఇతర వర్తకులు ఈటన్ ను స్వప్నలోకవిహారి అని అధిక్షేపించిరి. నిజమునకు అతడు స్వప్నలోకవిహారియే. విశేషము ఏమన అతడు స్వప్నములనే నిజవృత్తాంతములుగ మార్చినాడు.

అతడు ప్రజ్ఞాశాలి. జీవితకాలమున ప్రతివారమును అతడు ఏదియో ఒక నూతనవిషయమును కనుగొని ఆచరణలో పెట్టుచుండువాడు.

కాతాదారులను మోసముచేయుట అనుదానిని అతడు పూర్తిగ కంటగించుకొనును. అతని అసిస్టెంటు ఒకసారి ఒక

కాతాదారునితో ఒక బట్టనుగూర్చి తెలుపుచు అది అంతయు ఉన్నితో నేయబడినది అని అనెను. ఆ మాటకు ఈటన్ అడ్డువెళ్ళి 'కాదు. ఇది అంతయు ఉన్నితో నేయబడినది కాదు, సగము పత్తినుాలు, సగము ఉన్ని.' అని చెప్పినాడు.

తన దుకాణమున అసత్యము అనబడి కాలుపెట్టరాదని అతని సుగ్రీవాజ్ఞ, వ్యాపారాభివృద్ధికి అసత్యము వచించుట సహాకారి అను నీతితో అతనికి సహృదయములేదు.

ఏ వస్తువునుగూర్చి కాని ప్రకటన వ్రాయవలసి వచ్చుచో ఆ ప్రకటన వ్రాయువాడు స్వయముగ ఆ వస్తువును చూచి దానివిషయమున పూర్తి తృప్తిని పొందవలయును.

వస్తువుయొక్క పరిమాణము, గుణము, రంగు, ధర, నేత మున్నగువానిని గూర్చి చెప్పవలసి వచ్చుచో వానిని నికారసుగ చెప్పవలయును. అందు ఎంతమాత్రమును వాతెప్పురాకూడదు.

ఆ దుకాణమున ఒక పరిశోధకశాఖ ఉన్నది. వస్తు పరీక్ష కావించుట ఆ శాఖయొక్క ప్రత్యేకపు పని.

పరిశోధకశాఖవారే కాక ఈటన్ కూడ అప్పడప్పుడు దుకాణమును పరిశోధించుచుండువాడు. అట్టి సమయముల యందు ఏ వస్తువులమీదను ఏన తప్పుచీటి అంటింపబడి ఉన్నచో దానిని పీకివైచి నిజస్థితిని తెలుపు చీటిని అంటించు చుండువాడు. ఏ వస్తువుకాని దాని నిజస్థితియందే ప్రదర్శితము కావలయును.

'అందఱును న్యాయముగ తృప్తిపఱచవలయును, మనకు సరకు అమ్మువారిని, మనసరకు కొనువారిని, మనకొఱకు పని చేయువారిని అందఱును మనము న్యాయముగ తృప్తిపఱచవల

యును.' అని వాణిజ్యపూజ్యుడు పై మొదటి ఈటన్ అనును.

ఒకసారి ఒక బ్రాంచి దుకాణమునకు తప్పవాల్పో స్టర్లు పంపబడెను. వానిని ఆ బ్రాంచి దుకాణమువాగు గోడలకు అంటించిరి. కాని ఇంతలో హెడ్ ఆఫీసులో తప్ప కనుగొనబడెను. అప్పుడు ఆ తప్పను వాల్పో స్టర్లను గీకించివైచి వానిస్థానమున సరియైనవి అంటించిరి. ఈ తప్ప సవరించుటకు అయిన ఖర్చు అంతయు హెడ్ ఆఫీసువారు భరించుటయే కాక అనవసరముగ శ్రమ కలిగించినందులకు బ్రాంచి దుకాణము వారిని క్షమాపణ కోరిరి.

పై మొదటి ఈటన్ దుకాణమునకు అనుబంధముగ హోటలు ఒకటి కలదు. ఆ హోటలులో దినమునకు సగటున ఐదు వలమంది భోజనములు చేయుచుందురు.

దుకాణమున పి.పి. వ్యాపారమునూడ కలదు. ఏడాది ఏడాదికి కేటలాగు ముద్రింతురు. ఆ కేటలాగు ఆఱువందల పుటలది.

దుకాణములే కాదు ఈటన్ కు ఫ్యాక్టరీలును కలవు. బట్టల నేతమిల్లులు ; దుస్తులు తయారుచేయు మిల్లులు ; కుట్టుపని దారము, ఎంబ్రాయిడరీ, కర్రసామానులు, వాసనద్రవ్యములు, బొమ్మగములు, స్కూలుపుస్తకములు, సబ్బులు మున్నగువానిని తయారుచేయు ఫ్యాక్టరీలు ఈటన్ వ్యాపారవిస్తృతిని ఈలఁగొట్టుచుండును.

ఏ రకము వస్తువులు ఐనను నికార్సు అయినవి అభించనిచో వానిని తయారుచేయుటకు ఈటన్ స్వయముగ ఫ్యాక్టరీని స్థాపించువాడు. స్వయముగ ఫ్యాక్టరీ స్థాపించి మంచి సరకు తయారుచేసి విక్రయించువఱకు అతనికి తృప్తి అనునది

ఉండునదికాదు. వాణిజ్యపూజ్యుల తీరు అట్టిది. కదా !

అతడు రొక్కమునకే విక్రయించును. కాని కాతా దారులు అరువుకుకూడ వస్తువులు పొందుటకు వీలుకలదు. అట్టివాగు కంపెనీలో కొంతసొమ్ము ధరావళు కట్టవలయును. అట్టి డిపాజిట్టు పయి నూటికి ఐదువంతున వడ్డీ ఆ కంపెనీవారు ఇచ్చెదరు.

అతని వ్యాపారమును అంతను ఒక సలహాసంఘము పరీక్షించుచుండను. సలహాసంఘమున పదునైనమండగురు సభ్యులు. కంపెనీ మేనేజర్లు బాలిట్ పద్ధతిని ఈ సలహాసంఘ సభ్యులను ఎన్నుకొందురు. సలహాసంఘసభ్యులు మానమునకు రెండుసారులు సమావేశము అగుదురు.

సలహాసంఘమునకు ఎట్టి అధికారమును లేదు. అది సలహామాత్రము ఇచ్చును. కాని దానిసలహాను సాధారణముగ డైరెక్టరు బోర్డువారు చేకొందురు.

టైమెస్ ఈటన్ ౧౯౦౭-వ సంవత్సరమున చనిపోయెను.

౧౪ ఛార్లస్ ముర్రే

మోటారురాజు హెన్రీఫోర్డ్ నామము విననివారు ఎవ్వరు? అతని పట్టణము డెట్రాయిట్. ఆ డెట్రాయిట్ పట్టణమున స్కాట్ జాతికి చెందిన యువకుడు ఒకడు నివసించుచుండెను. అతని నామము ఛార్లస్ ముర్రే. అతడు ఇన్నూరెన్సు ఏజెంటు.

ప్రపంచమున ఎంతమంది ఇన్నూరెన్ను ఏజెంట్లు లేరు? కోటానకోట్లుగా ఉండిన ఇన్నూరెన్ను ఏజెంట్లలో అతని విషయమున ఏమైన ప్రత్యేకత ఉన్నదా?

ఉన్నది కావుననే అతని ప్రశంస ఇచ్చట చేయవలెనది.

డెట్రాయిట్ నందలి హెన్రీఫోర్డు మోటారు ప్రపంచమున రికార్డుకొట్టినాడు. డెట్రాయిట్ నందలి ఛార్లస్ ముర్రే ఇన్నూరెన్ను ప్రపంచమున ఇటీవల రికార్డుకొట్టినాడు. కొట్టి ఆతడు ఆదర్శప్రాయుడగు భీమాపోలీస్ జెంటు అయెను.

నూట ఒక్క దినములు తెంపులేక ప్రతి ఒక్కొక్క దినమును ఆతడు కనీసము ఒక్కొక్క భీమాపోలీస్ నైన అమ్మువాడు. దినమునకు కనీసము ఒక భీమాపోలీస్ నైన అమ్ముచు నూటఒక్క దినములు తెగని వ్యాపారము చేసిన ఇన్నూరెన్ను ఏజెంటు ప్రపంచచరిత్రలో మఱియొకడు లేడు.

నూట రెండవదినమున మాత్రము ఆతడు భీమా పోలీస్ ని ఒక్కదానినైన అమ్ము లేకపోయినాడు.

నూట రెండవదినము వచ్చువఱకును గతించిన దినము లన్నిటియందును దినమునకు కనీసము ఒకటైన భీమాపోలీస్ ని అమ్ముచు వచ్చినాడు. ఇది ఆతడు ఎట్లు చేయగలిగినాడు? ఆ ముఖ్యసహాయమును పొందిన కొనుటయందే మన మనములు ఇప్పుడు లగ్నములై ఉండుట సహజము.

తన మిత్రులలో, పరిచితులలో, బంధువులలో భీమా పట్టా కొనగలవారని తనకు తోచిన నూటఏబదిమంది నామములను పట్టికగా ఆతడు మొదట తయారుచేసినాడు.

పిమ్మట తన మిత్రులకు లేఖలు వ్రాసినాడు : భీమా పట్టాలు కొనగలవారి నామములు ఇచ్చి పంపి. కాని ఆ

మిత్రులవలన కొద్దిసాయము మాత్రము వచ్చినది.

అప్పుడు ఆతఁడు వారిని స్వయముగ చూచుటకు దొర కొనినాఁడు. ఉత్తరముల పద్ధతికంటె ఈపద్ధతి బాగుగా పని చేసినది. ఒక్కొక్కరు తమకుతోచిన కొన్నికొన్ని పేళ్ళు నూచించిరి.

మఱునాఁడు చేయవలసిన పనినిగూర్చి అతఁడు ఈ రాత్రియే నిశ్చయము ఒనర్చుకొనువాఁడు. తన కాలమున ప్రతి ఒక్క గంటను ఆతఁడు ఉపయోగించుకొనువాఁడు. దినమునకు కల ఇరువది నాలుగు గంటలలో ఎనిమిదిగంటలకు తగ్గకుండను, పండ్రెండుగంటలకు మించకుండను ఆతఁడు పనిచేయువాఁడు. ఆదివారములందు కాని, సెలవుదినములందుకాని పనిచేయు వాఁడు కాదు.

ఒకసారి ఆతఁడు ఉదయము ఆగుగంటలకే ఒక భీమా పట్టాను అమ్మకలిగెను. ఎవరికి? తనకు పాలు అమ్మువానికి. ఎంతమొత్తమునకు? రెండువందల పానులకు. స్నానపు నుస్తు లలో ఉండఁగా అతనికి ఆ భావము పొడఁచూపెను. పోడనే వచ్చి తన పాలవానికి నచ్చచెప్పి పోనీని విక్రయించెను.

‘జీవిత భీమావ్యాపారమున ప్రతివాఁడును కొనుగోలు గాకే’ అని ముత్రే చెప్పెను. ఆతఁడు ఒకసారి ఒక మాన్యు ఫాక్చరర్ ను చూడ వేచిఉన్న కాలమున అచటి పైపిస్తునకు ఒకనికి ఒకభీమాపట్టాను విక్రయించెను.

తాను నచ్చచెప్పటచేత ఎన్నిపట్టాలు విక్రయింపఁ గలిగెనో ఇతరులు చెప్పనది లెస్సగ వినుటచేతకూడ ఆతఁడు అన్ని పట్టాలు విక్రయించెను. వారి వారి కుటుంబపరిస్థితులను కూర్చియు, వారివారి ఆర్థికసమస్యలను కూర్చియు తనతో

సావకాశముగ చెప్పకొననిచ్చువాడు. పిమ్మట నెమ్మదిగ పారికి వారికి లనువై ఉండు పోలనీని నూదించి వారిచే కొనిపించు వాడు.

తాను పోయినచోట తనకు చేయబడిన స్వాగతమును ఆతడు ఎప్పుడుకాని చాలసేపు ఉండిపోవుటచేత పాడుచేయ లేదు. కూడినంత కాలముండి అప్పటికి వెడలిపోయి తిరిగి మితి ఒకప్పుడు వచ్చువాడు. ఇన్నూరెన్ను ఏజెంటు ఈ విషయమును తెలుసు విన్నగింతును. తన రాకచే కాని, తన ఉనికి వేకాని ఎవరి ఇంటియందును ఎట్టి చీకాకుకాని, చీడలకాని కలుగకుండునట్లు ఆతడు మిక్కిలి మెలుకువ వహించువాడు.

మొదట ఆతడు రైల్వేస్టేషన్లో టిక్కెట్లు అమ్ము వాడుగా ఉండివాడు. అక్కడ విశేషముగ విక్రయము లేకుండుటచే వస్తువిక్రయరహస్యములను బోధించు పుస్తకములను, పత్రికలను కొని చదువ ప్రారంభించెను. కొంతకాలమునకు పిమ్మట భీమాపట్టాల విక్రయమునకు దొరకొన నిశ్చయించెను.

రెండు నిమిషసంవత్సరములు ఇన్నూరెన్ను విషయక గ్రంథములను పఠించెను. వలయుజ్ఞానము కలిగినపిమ్మట రైలు టిక్కెట్లు అమ్ము ఉద్యోగమునకు రాజీనామా ఇచ్చి ఒకానొక ఇన్నూరెన్నుకం పనియందు ఏజెంటుగా కుదిరెను.

ఇన్నూరెన్ను ఏజెంటుగా ఆతడు పురుషప్రయత్నము చేతనే జయమందెను. తాను చేయవలసినపనికి గ్రంథపఠనముచే ఆతడు లెస్సగ తయారయ్యెను. తయారై కార్యరంగమున ప్రవేశించి ఆతడు ఇన్నూరెన్ను విక్రయమును హుటాహుటిగా, ఆదర్శప్రాయముగా సాగించెను.

౧౪ యం. బి. స్కా గ్సు

~*~

త్రేయాకు, కాఫీవిత్తులు మొదలయిన పలుసరకులు అమ్ము వర్తకులు సాధారణముగ సాహసోపేతులై ఉండరు. సాహసము కొఱవడి ఉండుటచేతి వారు తమదుకాణములను పెంచక కొద్దిలాభములకే సంతృప్తులు అగుచుందురు. వర్తకము విస్తరించి చేయవలయునను అభిలాష వారికి ప్రాయశముగ ఉండదు.

పలుసరకుల వర్తకుల ఈ తీరునకు విరుద్ధముగా వర్తించినవాడు ఒకడు కలడు. అతని నామము యం.బి. స్కా గ్సు.

౧౯౩౦ నాటికి అతడు నాలుగది వత్సరములవాడు. అయినను అప్పటికే అతడు అమెరికాఖండమున పశ్చిమ భాగమున మూడువందల ఏబదియేడు పలుసరకుల దుకాణములకు యజమానియు, వ్యవహారయు ఐ ఉండెను.

౧౯౨౯-వ సంవత్సరమున ఆతని మూడువందల ఏబది ఏడు దుకాణముల అన్నిటిలోను ఏబది ఆరులక్షల పానుల పలుసరకులు అమ్ముడువోయెను.

ఇతర వర్తకులకంటె స్కా గ్సు ఒక్కొక్క కాతాదారునకు సగటున హెచ్చుసరకు అమ్మునని ప్రతీతి పాదుకొని పోయినది.

అయినను పుట్టుకలో స్కా గ్సు కటికదండ్రుడు. ఆతని తండ్రి మతగురువు (పార్సీ). ఆ గురువు జీతము కొద్దిపాటిది.

కుటుంబము పెద్దది. అతనికి పండ్రెండుగురు పిల్లలు.

పదునాలుగేండ్ల-బాల్యముననే యం.బి. స్కాగ్గు సొంత సంపాదనకు కడంగెను. ఒకానొక పలుసరకుల అంగడిలో వారమునకు ఆటుపిల్లింగుల జీతముమీఁద పనికి కుదిరెను.

పందొమ్మిది ఏండ్ల చిన్నతనమున ఆతఁడు స్వయముగ ఒకచిన్న దుకాణమును ఏర్పఱచెను. ఏడుసంవత్సరములు ఆతఁడు ఆ దుకాణము నిర్వహించెను.

ఆ దినములలో స్కాగ్గు విశేషలాభమును ఆర్జింప లేదు. ఇతర పలుసరకు వర్తకులవలెనే అప్పుడు ఆతఁడు దుకాణము పడిపోకుండ నడుపుచు కొద్దిలాభమును మాత్రము పొందుచుండువాఁడు.

పలుసరకులమ్ము దుకాణదారులు లోనగు కష్టనిష్ఠురములకు అన్నిటికిని ఆతఁడుకూడ లోనగుచుండెను. ఐనను బండి తాజాగా నడచిపోవుచుండునది.

తనస్థితి గొత్తైతిలోకవలె ఎదుగుబాడుగులు లేకుండుట ఆతఁడు ౧౯౧౫ లో గ్రహించెను. మార్పుచేసి దుకాణమున విశేషమగు అమ్మకము సాగించి గొప్పలాభము తీయవలెనని ఆతఁడు సంకల్పించెను.

సంకల్పము కలుగుటయే తడవుగ ఆతఁడు ఒకతోట యజయానివద్దకుపోయి ఒక రైలువాన్ నిండిన పీచ్ పండ్లను కొనెను. అతనిదగ్గర సొమ్ములేదు. కాగా ఏనాఁడు అమ్మిన పీచ్ పండ్లసొమ్ము ఆనాఁడు బ్యాంక్ చెక్ రూపముగ పంపుటకు ఖరారు చేసికొనెను.

సరకు తన దుకాణమునకు ఇంకను చేరకుండగనే తన వద్ద పీచ్ పండ్లు అమ్మకమునకు కలవను విషయమును కరపత్ర

ముల మూలమున పట్టణము అంతయు అతడు ప్రచారము చేసెను. పెద్ద మొత్తముగ కొన్ని కారణమున అతడు ఆపండ్లను చౌక గరకు అమ్మజూపగలిగెను.

పీచ్ పండ్ల వాగన్ స్టేషన్ కు చేరునరికి కొనుగోలు దారులు నెట్టుకొని వచ్చిరి. అక్కడే అప్పుడే ఆపండ్లు విక్రయ మైపోయెను.

అమ్మక ప్రసామ్మ తోటయజమానికి పంపిపై చిమటి మూడు పీచ్ పండ్ల వాగన్ లకు అతడు ఆర్డును ఇచ్చినాడు.

అటుపిమ్మట స్కాగ్సు కాబేజీలను రైలువో వాన్ ల కొలది తెప్పించెను. అమెరికా దేశపు రైలువాన్ లు మిక్కిలి పెద్దవి. మన రైలువాన్ లకు అవి నాలుగురెట్లు ఉండును. స్కాగ్సునకు ఇప్పుడు నరకు అట్టి వాన్ ల కొలదిగ వచ్చుచుండెను.

అచిర కాలముననే వారమునకు ఆటువందల పౌనుల అమ్మకము కల వ్యాపారమునకు అతడు కామందు ఆయెను.

‘ఈ యదనున నాకు ఇంకను దుకాణములు ఉన్నచో ఇంకను నెచ్చునరకు అమ్మకలిగి ఉండును.’ అని అతడు అనుకొనెను.

అప్పుకొనుచో అతడు దుకాణములనే కొనుటకు ప్రారంభించెను. ౧౯౩౦-వ సంవత్సరమునాటికి అతడు మూడువందల ఏబదిఏడు దుకాణములను కొనెను. కాగా అతడు పండ్లను తోటలలోనే పెద్ద పెద్ద మొత్తములకు కొనుగోలుచేయ ప్రారంభించెను.

‘కాతాదారులు దుకాణమున ఏసరకైనను విస్తారముగ ఉండటను కాంక్షించురు. నలుబది నారెండులుగల ఒకతోట్టి

కంటె అట్టివి నలుబదితొల్లు దుకాణమును ఎక్కువ ఆకర్షణీయముగ చేయఁగలవు' అని స్కాగ్గు అనును.

స్కాగ్గు దుకాణములందు వెనుకతట్టున ఒకే గళ్యా పెట్టి ఉంచును. అక్కడనే సరకు మూచఁబడి పొట్లములుగా కాని, సంచులగా కాని జాగ్రత్తచేయఁబడి కాతాదారులకు బసంగఁబడును.

దుకాణమునందు హఠ్యభాగమున సరకు గుట్టలుగుట్టలుగా, రాసులు రాసులుగా పోయఁబడి ఉంచును. పర్వతముల వలె పండ్లగుట్టలు.

తక్కువధరకు ఎక్కువ వస్తువులను కొనుటను కాతాదారులకు స్కాగ్గు నేర్పెను. పావుపాను తేయాకు, పావుడజను అరటిపండ్లు—ఈ మాదిరిగ అమ్ముట ఆతనికి నచ్చును. పూటబత్తెముగ కొనుపద్ధతియు ఆతనికి కీట్టదు. పెద్దమొత్తముగ సరకును కొనుటను కాతాదారులకు ఆతఁడే నేర్పినాడు.

పలుసరకుల దుకాణములనుండి వెలువడు పరిమళమును ఆతఁడు ఎంతయో ప్రేమించును. అన్నిటికంటె ఆతనికి కాఫీవాసన అనిన ఆప్యాయత హెచ్చు.

తన మూడువందల ఏబదిఏడు దుకాణములలో ప్రతిదానియందును ప్రతి అరగంటకును ఒక్కొక్క పాను కాఫీ పొడిచేయఁబడుచుండవలసినదే అని అతని ఆజ్ఞ.

అందఱును కాఫీవాసనకు ప్రియము పడుదురు. కాఫీవాసన తగులుటతోడనే ప్రతివారి తలఁపును భోజనపదార్థములపైకి పోవును. ప్రతివారి తలఁపును భోజనపదార్థముల మీదికి పోవుటయేకదా, పలుసరకులు అమ్ము దుకాణదారు కోరఁదగినది, కోరునది !

పలుసరకులు అమ్ము మూడువందల ఏబదిఏడు దుకాణములకు యజమానుడు, నిర్వాహకుడు అయిన స్కాగ్సు విశేషమేధావి కాడు, అతని ఛాయాపటము చూచితమేని అతడు అతిసాధారణుడు అగుట తెలియవచ్చును. ముఖము మాత్రము ఆతని దృఢసంకల్పమును వెల్లడిచేయును. దుస్తులు సామాన్యమైనవి కాని విశేషమైనవి కావు. పెట్టిన టాపీ గుడ్డతో రియార్డైనది.

విశేషమేధావి కాకపోయినను, అతిసాధారణుడు అయినను ఆతడు పెద్దవ్యాపారము చేయుటకు సాహసించినాడు. చిన్నవ్యాపారమును చేయుటతో ఆతడు తృప్తిపడి ఉండలేదు. కావుననే ఆతడు ఏడాదికి ఏబదిఆఱు లక్షల పౌనుల విలువగల సరకును విక్రయించుచున్నాడు.

ఆతని పద్ధతి ఇది :

‘తాను అమ్మకలిగిన సరకుకంటె, హెచ్చుసరకును కొనుట, కొని దానిని విక్రయించితీరుట.’

దుకాణములకు దుకాణములే కొనుట—

తాను అమ్మకలిగిన దాని కంటె ఎక్కువసరకు కొనుట—

కొనినసరకును అంతను విక్రయించి తీరుట—

ఇవి యం.బి. స్కాగ్సు తీరులలో ముఖ్యమైనవి.

పలుసరుకుల దుకాణములో పనికికుదిరి అతడు మూడు నాలుగేండ్లు అనుభవము సంపాదించి పందొమ్మిదేళ్ళ బాల్యమున సొంత అంగడిపెట్టి ఇరువదియేండ్లలో వాణిజ్యలోకమున అతిలోకుడై నాడు.

౧౬ లీ వ ర్ హూ మ్

అటువది ఐదేండ్లక్రితము సంగతి. పలుగురకులు అమ్మ ఒకానొక దుకాణములో ఒక పేదబాలుడు జీతమునకు కుదిరి ఉండెను.

అతని నామము విల్ లీవర్.

ఆ బాలుడే పెద్దవాడై సన్ లైట్ సబ్బుకంపెనీ యజమాని ఐ చనిపోవునరికి ఏడుగోట్ల పౌనుల విలువగల వ్యాపార సంస్థకు అధ్యక్షమహాశయుడై ఉండెను.

ఇతకును అతడు విద్యానంతరుడుకాడు. కడకాలము వఱకును అతనికి ఎట్టి బిరుదముకాని ప్రసాదితము కాలేదు.

అతనిది పోటీలేని వ్యాపారమైనను కాదు. ఇతర వర్తకులకు లేని అనుకూలములు ఏమియు అతనికి ఒనకూడలేదు. ప్రత్యేక సౌకర్యములు ఎట్టివికాని అతనికి లేకుండెను.

అయినను అతడు ఏడాదికి ఏబదిలక్షల పౌనుల లాభము తీయు వాణిజ్యపూజ్యుడు ఐనాడు.

అతడు ఈ అపారధనసంపత్తిని గవర్నమెంటు కంట్రాక్టులు చేసి సంపాదించలేదు. అనుచితలాభమును పొందు దృష్టితో అతడు ఎప్పుడును వ్యాపారము చేయలేదు.

తాను అమ్మ ప్రతివస్తువును నికార్సుగ తయారుచేసి నాడు. చేయుటలో అగుళిర్చును ఉపాయముచే తగ్గించుచు వచ్చినాడు. పెన్నలు, ఫా రంగులు మున్నగు చిన్ని నాణెములనుండియే అతని అపారధనము సముపార్జితమైనది.

అతడు ఇది ఎట్లు చేశాడు ?

ఈ ప్రశ్నకు ఒక్క వాక్యముతో జవాబు చెప్పవలసి ఉండునని ఇట్లు చెప్పడగును.

‘ఎట్లు చేయవలయునో తనకు బాగుగ తెలిసినదానినే చేయుచు నిండు ఏబది సంవత్సరములు పురోగామియై త్వర గమనమున పోవుటచేత.’

త్వరగమనము ! లీవర్ హూమ్ నిఘంటువులో త్వర గమనమునకు అర్థము ప్రతిదినమును ఉదయమున ఐదుగంటలకే లేచుట. అనగా ఏమి ? దినమునకు అంతిటికి చేయవలసిన పనిని మధ్యాహ్నమునకే ముగించుకొనుట.

తన ఆస్తిపాస్తులను తనకళ్ళతో చూచుటకు తెలుచు ప్రయాణముచేయుట—వెటపు, వెనుకబాటు, అనుచూసము లేకుండ ముందుకు చొలుచుకొనిపోవుట—ఇవి లీవర్ హూమ్ పరిభాషా పురోగామిత్యమునకు పర్యాయపదములు.

పురోగామి, త్వరగామి ఐన లీవర్ హూమ్ ఇతరకంపెనీలను కొనుపాడు, దివాలాస్థితిలోనుండి వానిని ఉద్ధరించి లాభసాటిగ చేయువాడు, అపాయశంక కలిగి పెరవుచూలిన వారివద్ద అతడు కంపెనీలు విలుచువాడు, అట్టివారివద్ద కంపెనీలు కొనుటకు అతడు ముచ్చటపడువాడు, ఏమన అట్టివారు విక్కిలి తక్కువధరకు విక్రయింప నిచ్చుగింతురు కనుక.

భయసంకోచములకు గుఱియైన కంపెనీలవారు ఎల్లరు లీవర్ హూమ్ వద్దకుపోయి తమకంపెనీలను అమ్మకొనువారు, కంపెనీలమీఁద కంపెనీలు కొనినాడు అతడు, మొత్తము మీఁద రెండువందల కంపెనీలను విలిచినాడు.

తన జీవితకాలమున అతడు ఎప్పుడుకాని, ఎందుకుకాని భయసంకోచములకు గుఱిఅగుట ఎట్టికో ఎఱుగఁడు.

తనకు తెలిసినదాని విషయముననే అతడు శ్రద్ధ ధానుడై ఉండినాడు. సబ్బుల పరిశ్రమనే అతడు ఆదినండి అంతమువఱకు అంటిపెట్టుకుని ఉండినాడు. సబ్బులు చేయుటకు పనికివచ్చు కొవ్వొకొంటకు అతడు ప్రపంచము అంతయు పరిశించినాడు. కొవ్వొకొంటకు అతడు ఆఫ్రికాలో ఎనుబదిలక్షల పౌనులను పెట్టుబడి పెట్టినాడు.

బ్రతికిన, బ్రతుకుచున్న, బ్రతుకఁబోవు ఏమానవునికంటె కూడ లీవర్ హూమ్ తన సబ్బులచే ప్రపంచమును ఎక్కువ శుచిగా చేయుటకు సహకారి ఐనాడని చెప్పవచ్చును.

గమనింపఁదగిన మఱియొక విషయము.

వ్యాపారమున అభివృద్ధి కలుగుకొలఁదిని అతడు స్వార్థ పరుఁడు కాలేదు. తనపనివాళ్ళనుకూడ తనతో ఉత్పథమునకు కొనిపోయినాడు. తన పనివాళ్ళనే తన భాగస్వాములుగ చేసి కొనినాడు. కంపెనీకి వచ్చులాభములను పనివాళ్ళతో పంచు కొనినాడు. కాని స్వార్థపరుడై తనపెట్టె నింపుకొనుటకే వినియోగించుకొనలేదు.

కంపెనీ యజమానిగ అతడు మిక్కిలి ఉదారభావ పూరితుడై ఉండెను. నేడు బ్రిటుయూనియన్ లిస్టులు, సోషలిస్టులు చెప్పు సిద్ధాంతములను ఎన్నిటితో అతడు అనాడే ఆచరణయందు పెట్టెను.

అతడు చనిపోవునరకి అతని కంపెనీకి పదునెనిమిదివేల మంది భాగస్వాములు, ఒకలక్షలఱువదిలఱువేలమంది వాటాదారులు ఉండిరి.

వ్యాపారమువలన తనగృహమునకే కాక మఱిరెండు లక్షల గృహములకుకూడ ఆతఁడు సుఖమును, రక్షణను కొని వచ్చినాడు. ఒకవ్యక్తి విషయమున ఇంతకంటె చెప్పలేని యోగ్యవిషయము ఏమి ఉండును ?

లీవర్ హామ్ జయమునకు కారణభూతములైన ముఖ్య విషయములు మూడు.

ఒకటి :

పదునైదు పిల్లింగులు ఆర్జించు కొఱకు ఆతఁడు ప్రకటనలక్రింద పదిపిల్లింగులు వెచ్చించును. ప్రకటనకొఱకు ఇంతటి విశేషవ్యయమును చేయువాఁడు మఱియొకఁడు ఎవ్వఁడైన ఉన్నాఁడా? బ్రిటీష్ సామ్రాజ్యమునందు అంతటను వ్యాపార విషయమున ఇంతటి విస్తారప్రకటన చేయువాఁడు మఱి యొకఁడు లేడు.

రెండు :

అతని కంపెనీకి డైరెక్టర్ల బోర్డుకాని, కమిటీలుకాని లేవు. కమిటీలయందు, కాన్ఫరెన్సులయందు అతనికి నమ్మకము లేదు. కార్యాచరణమునందే ఆతఁడు పూర్తిగ విశ్వాసముంచినాడు. ఇతర వ్యాపారులవలె ఆతఁడు డైరెక్టర్ల బోర్డునకు కట్టుబడలేదు. అతని వ్యాపారమున అతనికి స్వేచ్ఛ. ఆతఁడు స్వతంత్రుడు.

మూడు :

ప్రతి పనిని ఆతఁడు పెద్దఎత్తున చేయువాఁడు. తగ్గించుట, కుంచించుట అతనికి కిట్టవు. దినమునకు సగకాలమే పని చేయుట మున్నగు వెట్టులు ఆతనికి లేవు.

నీ వ్యాపారపద్ధతి ఎట్టిదని ఒకసారి స్నేహితుడు ఒకడు అతనిని ప్రశ్నించినాడు.

దానికి అతడు ఇట్లు బదులిడినాడు:

‘నీవు నమలకలదానికంటె ఎక్కువ ముక్కను కొఱకి దానిని నమలివేయుము అను కవివాక్యము నా పద్ధతిని వివ్రతీకరించును.’

ప్రక్కచూపేకాదు అతనికి ముందుచూపుకూడ ఉండునది. ఆతని దృష్టి ఎల్లవేళలయందును అభివృద్ధిని చూచునది. ఇతరులు నలుబదిపానులు వచ్చునని ఉద్దేశించినచోట ఆతడు నూరుపానులు వచ్చునని నిశ్చయించువాడు. ఇతరులు గఱికిపోచలను చూచినచోట ఆతడు వటవృక్షములను చూచినాడు.

ఏడాదికి ఏబదిలక్షల పానుల లాభమును ఆర్జించుకొనెనని ఆతడు నిర్ణయించినాడు. వ్యాపారముతోపాటు ఆతని వ్యక్తియు అభివృద్ధిని అందినది. తన వ్యాపారము ఎంతటి హుటాహుటి నడలతో ముందుకు సాగినదో అతడును అంతటి హుటాహుటి నడలతో ముందుకు సాగినాడు.

అతడును, అతని వ్యాపారమును కలసియే అభివృద్ధిని అందినట్లు చెప్పవలసి ఉండును. ఐనను ఆతడు ఎప్పుడును పురోగామియే ఐ ఉండువాడు.

కావుననే ఆతనిని ప్రజలు కోటిశ్వరుడు అను దృష్టితో కాక మానవమాత్రుడే అనుదృష్టితో చూడకలిగినారు.

ఆతని వ్యాపారవిజయమునకల రహస్యము ఇదియే.

శాం డ ర్సు నా ర్వే ల్

~*~*~

అతని నామము శాండ్ ర్సు నార్వేల్; అతని వృత్తి వస్తువిక్రయము; అతని ఉనికి అమెరికాఖండపు సంయుక్త రాష్ట్రములలో.

ఆంగ్లసామ్రాజ్యపు రాజధానినగరముగు లండను నందును, పరాసుసామ్రాజ్యపు రాజధానినగరముగు పారిస్ నందును వర్తకసంఘమున ప్రతివారును అతనినామము బాగుగ ఎఱుఁపదురు.

౧౯౩౦ ప్రాంతమున శాండ్ ర్సు నార్వేల్ రెమింగ్టన్ ఆరమ్మ కంపెనీకి అధ్యక్షుఁడుగ నియమితుఁడు ఆయెను.

పిన్నటనాఁడు నార్వేల్ తాను ఒక చిత్రకారుఁడు కావలయునని కుశూహలపడినాఁడు. లలితకళలకు కాణాచియగు పారిస్ మహాపట్టణమునకు పోయి చిత్రకళ అధ్యసింపవలయునని అతఁడు అగ్గలముగ అభిలషించినాఁడు. కాని వలయు ధనము లేకపోయినది.

జీవిక సాగుటకు ఇనుపసామానులు అమ్ము కంపెనీలో రవాణాగుమాస్తాగా అతఁడు చేరవలసి వచ్చినది.

తాని ఒక సుగుణము. గుమాస్తాగా అతఁడు చిరకాలము కుమిలిపోవలేదు. అచిరకాలముననే అతఁడు ఆ కంపెనీలో వస్తువిక్రేత అయ్యెను. ఇరువది ఏసిమిదవ ఏడు పైబడు సరికి అతఁడు ఆ కంపెనీలో సేల్స్ మేనేజరు పదవిని అధిష్ఠించెను.

వస్తువిక్రేతగా అతని అభివృద్ధి అమృతమైనది, ఏడాదికి రెండులక్షల పానుల చొప్పున పదియేండ్ల పర్యంతము అతడు తనకంపెనీలోని వస్తువుల అమ్మకమును పెంపొందించెను.

ప్రతి వస్తువిక్రేతయు చేయవలసిన ప్రధానకృత్యములు మూడు కలవని అతడు అనును. అవి వినుట—చూచుట—జ్ఞప్తియందు ఉంచుకొనుట—అనునవి.

వస్తు విక్రయమునకు సరియగు మార్గము కొనుగోలు దారు చెప్పనది వినుట కాని వస్తువిక్రేత ఉపన్యసించుట కాదని అతడు చెప్పెను. 'ఇతర ఉద్ధృతలవలనకంటె సలహా చేసియు, భోగట్టా అడిగియు నేను విస్తారముగ వస్తువులు విక్రయించి ఉన్నాను' అని అతడు చెప్పెను.

వస్తు విక్రయమునకరమున అతడు తన నాలుకకంటె కన్నులను, చెవులను ఎక్కువగ ఉపయోగించును. అన్నిటిని లెస్సగ గమనించును. కాతాదారుల పేళ్ళను బాగుగ జ్ఞప్తియందు ఉంచుకొనును. వస్తువులు విక్రయించుటయందు ఎంత కాలమును వెచ్చించునో అంతకాలమును సంగతులు తెలిసికొనుటయందును వెచ్చించును.

కారణముగ అతని యాజమాన్యమున వస్తువిక్రయము విశేషముగ విస్తరిల్లినది.

అమ్మకములో విసుగుదల అనునది ఒకటి ఉన్నదని అనుభవజ్ఞుడు చెప్పెను. అగుటనే ఏ ట్రావెలింగువజెంటు అయినను తాను కిరిగెడు ప్రదేశములలో అన్నిటియందును ఒకేమాదిరిగ వస్తువిక్రయము కావింపజాలడు; తనవద్ద అమ్మకమునకు ఉన్న అన్నివస్తువులను ఒకేమాదిరిగ విక్రయింపజాలడు.

అతఁడు ట్రావెలింగువజెంటుగ ఉండినపుడు డెబ్బది ఐదు వేల రకముల ఇనుపసరకుల కేటలాగునుండి వస్తువిక్రయము చేయవలసి ఉండునది. ఆ కేటలాగు తూకమే నలుబదిపానులు.

ఆ కేటలాగులోని మూడు భాగములలో మొదటిభాగమునందలి వస్తువులనే విస్తరించి అమ్మకలుగుచుండినట్లు అతఁడు గుర్తించినాడు. తాను, కాతాదారులు కేటలాగు సగము వఱకు తిరుగవైచుచు పోవునదికి విసుగువచ్చునది. కేటలాగులోని మిగిలిన పత్రములను విసుగుతో తిప్పివైచువారు, విసుగుతో తిప్పివేయఁబడుచుండు పత్రములలోని వస్తువులకు అర్థములు ఎట్లుండును!

చతురశుతి అగు శాండర్స్ నార్వెల్ ఈలోపమును గమనించినాడు. కావున కేటలాగు తిరుగవేత ఒక్కొక్కప్పుడు వెనుకనుండి ముందుకు—అటునుండి ఇటు—జరుగునది. ఒక్కొక్కప్పుడు తిరుగవేత కేటలాగు మధ్యలో ప్రారంభమగునది. ఈ విధానమువలన కేటలాగులోని అన్నివస్తువులకు—మొదటివి, నడుమవి, చివరవి అను భేదములేకుండ అన్నివస్తువులకు—అర్థములు ఉండునవి.

వస్తువిక్రయవిస్తృతికి అతఁడు అవలంబించిన మఱియొక విధానము: ఒక్కొక్క మాసమున ఒక్కొక్క ప్రత్యేక వస్తువు విక్రయమున శ్రద్ధచూపుట. ఏడాదికి పండ్రెండు వస్తువుల విక్రయమున ప్రత్యేకశ్రద్ధ. ఈ విధానమువలన కంపెనీకి ఏ నెలలోకాని వ్యాపారమాంద్యము అనునది ఉండునదికాదు.

వస్తువిక్రేత సర్వదా ప్రాప్తకాలజ్ఞుఁడు కావలయును. ఏ సమయమునకు ఏది అవసరయో నూత్యముగా గ్రహించి ఆ సమయమున దానిని బజారున పెట్టవలయును. ఆ పెట్టు

టయు కాలవిలంబము కాకుండ నిముగములమీఁద జరుగవలయును. సేల్పుమాన్ అగువాఁడు వినువాని ఇంగితమును కనిపెట్టి మాటలాడవలయును. 'ఎప్పటి కెయ్యది ప్రస్తుత మప్పటి కాపలుకు పలికి' వర్తించుట సేల్పుమాన్ అగువానికి ప్రధాన ధర్మము.

ఇట్లని శాండర్పు నార్యేల్ చెప్పను.

వచ్చిన లాభములూ నూటికి ఇరువదియవ వంతైన వస్తువులను ఉత్పత్తిచేయువారలకు పంచిపెట్టవలయునని శాండర్పు నార్యేల్ వచనము. ఈ విధముగ పంచిపెట్టుట ఒక విధమగు పెట్టుబడి అగునేకాని వ్యయముమాత్రము కాదని అతఁడు చెప్పుచున్నాఁడు.

వస్తువిక్రేత సరియగు మార్గమును అవలంబించి పోవుచో ఏ వస్తువునైనను ఎచ్చటనైనను విక్రయింపవచ్చునని శాండర్పు నార్యేల్ సిద్ధాంతము చేయుచున్నాఁడు.

ఒక పితలాటకపు బ్యాంకరునకు అతఁడు ఒకసారి ఒక బంగారపు తాళముచెవిని విక్రయించినాఁడు. ఈ విక్రయము పందెముమీఁద జరిగినది. ఆ బ్యాంకరు బంగారపు తాళపు చెవిని కొనుపాటి ఉదారుఁడుకాఁడు. అయినను నార్యేల్ తన విక్రయసామర్థ్యముచేత ఆ పితలాటకపు బ్యాంకరుచే బంగారపు తాళముచెవిని కొనిపించినాఁడు.

అది ఒక చిత్రగాథ.

తొలుత నార్యేల్ తనకొఱకు ఒక బంగారపు తాళము చెవిని చేయించుకొని దానిని తనజేబు గడియారపు గొలుసున వ్రేలాడతీసినాఁడు. పిమ్మట బ్యాంకరు దర్శనమునకు పోయినాఁడు. సంభాషణావసరమున బ్యాంకరునకు దానిని చూపి

దాని ధారణము ప్రసాదభావప్రేరితమనియు, ధరించినవారి కళానిరతికి అది మచ్చుగా ఉండగలదనియు చెప్పినాడు.

శ్యాంకరు హృదయముకూడ ప్రసాదభావప్రేరితమై నది. తన కళానిరతికి మచ్చుగా ఉండుటకై బంగారపు తాళము చెవిని ధరించుట అవసరమని అతనికి తోచినది.

తోడనే బంగారపుతాళము చెవికొరకు ఆ శ్యాంకరు ఆర్డరు ఇచ్చినాడు. ఆ ఆర్డరును నార్వేల్ కంపెనీవారే నిర్వహించినారు. అంతియకాదు. నార్వేల్ తనపందెమునుకూడ నెగ్గినాడు.

కొన తలచనివారిచే కొనిపించుటయేకదా వస్తువిక్రేతల అతిశయసామర్థ్యమునకు యోగ్యతాపత్రము!

నార్వేల్ పదిసంవత్సరములు సేల్స్ మేనేజరుగా ఉండి నాడు. చేరలకొలది ధనము ఆర్జించినాడు. ఆపైన ఉద్యోగమును విరమించినాడు.

ఇంతకాలమును ఆతని మనము చిత్రకళాభ్యసనముపై ననే లగ్నమై ఉండినది. ఇప్పుడు ఆతడు పారిస్ మహాబ్దిరణము వెళ్ళినాడు. చిత్రకళాభ్యసనమునకు దొరకొనినాడు.

ఆ అభ్యసనము కొద్దికాలమే సాగినది. దానియందు ఆతని చిత్తము నిలకడ వహింపలేదు. కాగా చిత్రకళపై మోజు అచిరకాలముననే తగ్గిపోయినది. మోజు తగ్గుటయే కాదు. చిత్రకళ అనిన విసుగుకూడ పుట్టినది.

తిరిగి అమెరికాకు పోయినాడు. వ్యాపారమున ప్రవేశించినాడు. చిత్రకళకంటె వస్తువిక్రయమే అతని చిత్తమునకు ఎక్కినపని ఐనది.

ప్రపంచమున అన్నివృత్తులకంటె వస్తువిక్రయవృత్తి

చమత్కారమైనదని అతని తలంపు. వస్తువిక్రయవృత్తి అవలంబించుటవలన ఒకనికి లోకము వారితో పరిచితి ఏర్పడును.

వస్తువిక్రేత లోకజ్ఞానము విశేషమైనదిగాను, అనుభవము అపూర్వమైనదిగాను ఉండును. అతని తెలివితేటలు అనుదినము ప్రవర్తనూనములు అగుచుండును.

౧౦

జె. యం. డెంట్

అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములందలి పుస్తక ప్రచురణకర్తల డైరెక్టరీ ఒకటి ఇటీవల ప్రకటితమైనది. అందు రెండు వేలకు పైబడిన గ్రంథప్రచురణాలయముల చిరునామాలు ముద్రితమైనవి.

అది ప్రత్యేకము ఒక గ్రంథసంపుటముగ తయారైనది. అచటివారి పుస్తకపఠనాభిలాషకు అది ఒక నూనడము.

అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రములందేకాక గ్రేట్ బ్రిటన్ నందును గ్రంథప్రచురణవ్యాపారము విస్తృతమై ఉన్నది. గ్రేట్ బ్రిటన్ కు ఈ విషయమే పేరు తెచ్చినవారిలో మనప్రస్తుత కథకు నాయకుడైన జె.యం. డెంట్ ఒకడు.

అది క్రీస్తుశకము ౧౮౬౭-వ సంవత్సరము. అప్పటికి డెంట్ కు పదునెనిమిదవ వత్సరము. అతడు లండన్ మహానగరమునకు వచ్చిచేరెను. ఆ సమయమున అతనిచేతిలో రాగి చమ్మికివిన లేదు.

అతని పుట్టుక డార్లింగ్‌టన్‌లో. అతనికి పదియేండ్లు వచ్చుసరికి అతనితండ్రి వ్యాపారము చితికిపోయినది. వ్యాపారము చేయుచు కాలాదారులు పలువురకు అరువులు ఇచ్చుటచే డెబ్‌తండ్రి ఎత్తుపడిపోయెను.

ఆ కుటుంబములో పదిమంది పిల్లలు. వారిపోషణ పెద్ద సునుస్య విసది. కాగా డెబ్ పదుమూడవ ఏట నాకరు కావలసి వచ్చినది.

డెబ్ కుంటివాడు. వారశాలలో ఉండిన కొద్దిరోజులలో మొద్దు అబ్బాయి అనిపించుకొనినాడు. తండ్రి వ్యాపారమున ఎత్తుపడినాడు. పిల్లవంతులైన పితృతండ్రులు పెదతండ్రులు కాని—ధనస్వాములైన మేనమామలు కాని అతనికి లేరు. సౌకర్యములు అనునవి ఎట్టివికాని అతనికి లేవు.

ఒకే ఒక సుగుణమునూత్రముండెను. అది పుస్తకముల పట్ల అతనికికల వల్ల మాలిన 'వలపక్షము.' ఏదియో ఒకవిధముగ పుస్తకములలో అనుబంధితుడై ఉండుటను అతడు అతిగాఢముగ అభిలషించెను

కాగా లండన్ మహానగరమున ఒకచిన్న బుక్కు-షైండర్‌వద్ద అతడు మొదట ఉద్యోగమును సంపాదించెను. కొద్దిపాటి జీతము. అయినను డెబ్ నిరుత్సాహపడలేదు. వివిధవృత్తులకు కాణాచివిన ఆ మహానగరములో పుస్తకములతో అనుబంధితమైన వృత్తిలో ఉద్యోగము దొరికినందుకు అతడు ఎంతయో మురిసినాడు.

అతనికి ఇరువదిమూడవ ఏడు జోబబడినది. అప్పుడు అతని అదృష్టరేఖ బయటపడినది. బార్డిగ్రాంట్ అను ఒకానొక వర్తకమిత్రుడు డెబ్ సొంతముగ బుక్కు-షైండింగ్

వ్యాపారముచేయుటకు రెండువందల ఏబదిపానులు అప్పు ఇచ్చి నాడు.

ఆ పై కముతో డెంట్ బుక్కుబైండింగ్ మాపును, జె. యం. డెంట్ అండ్ సన్స్ అను నామముతో పుస్తక ప్రచురణ వ్యాపారమును ప్రారంభించినాడు.

ప్రారంభించిన కొద్దిరోజులకే అతని దుకాణము పరశురామప్రీతిని అందెను. అగ్నిభీమావలన వచ్చిన పైకము నూత్రమే ఇక అప్పుడు అతనికి కల సమస్తమును. ఋణవంతుడు అప్పతీర్చికాని అంగణమున ఉండకూడదు అను నీతిని ఎఱిగిన ప్రాజ్ఞుడు కావున డెంట్ ఆ పైకమును పట్టుకువెళ్ళి జార్జిగ్రాంట్ కు ఇచ్చివేయఁ జూచినాడు. కాని గ్రాంట్ ఆ ధనమును పుచ్చుకొనక తిరిగి డెంట్ కు ఇచ్చినాడు. డెంట్ పుస్తకవ్యాపారమును పునః ప్రారంభముచేసినాడు.

మిత్రుని ప్రభుశక్తియందు గ్రాంట్ కు అవధిలేని నమ్మకము ఉండినది. ఋణదాత గ్రాంట్ తనయందు ఉంచిన నమ్మకమును ఋణికుడు డెంట్ సార్థకపఱచినాడు.

అచిరకాలములోనే లండన్ లోని ప్రసిద్ధగ్రంథప్రచురణకర్తలలో డెంట్ ప్రముఖస్థానమును సంపాదించెను. అతఁడు ఉత్తమగ్రంథములనే ప్రచురించువాడు. శుద్ధగ్రంథములపొంత పోవువాడు కాదు. చాలామణి హెచ్చుగ ఉంచుచిల్లర పుస్తకముల ప్రచురణపై అతని దృష్టి ఎన్నడును ప్రసరింపలేదు. 'ఎవ్వరిమాన్సు లై బ్రెరీ' అనుపేర ప్రకటితములైన డెంట్ కంపెనీ గ్రంథములు విశ్వవిఖ్యాతములు.

ఉత్తరవయస్సన అతనికి ధనముతోకూడ యశోధనము అగ్గలముగ ఒనగూడెను; మేధావంతులైన మేటి

గ్రంథకర్తలతో చెలిమి కలిగెను. నాటి బైండర్ నేటిస్థితి ఇట్టిది !

అతడు కుటుంబి వి ఎనమండుగురు బిడ్డలను కనినాడు. ఐరోపా, అమెరికా ఖండములందు సారస్వతయూత్ర సలి: నాడు. ఇంగ్లండు పట్ల అతనికి కల అభిమానము అవధిలేనిది. ఇంగ్లండు తరవాతి అతడు ఇటలీ దేశమును మిక్కిలి అభిమానించువాడు.

ప్రథమప్రపంచసంగ్రామమున అతని తనయులు ఇరవై ఏడవ ఏట మరణ మందిరి. అయినను అతడు వికలచిత్తు కా లేదు.

ప్రఖ్యాతగ్రంథములను పేద వారి అందుబాటునకు తెచ్చుట అతని జీవితాశయమై ఉండెను.

ఆ ఆశయమును సిద్ధింపజేసికొని అతడు తన డెబ్బది ఏడవ ఏట మరణించెను. జీవితకాలమంతయు సారస్వత ప్రశంసలో, కావ్యగోష్ఠిలో ఉండి అతడు చరిత్రార్జునై నాడు.

“పుస్తకములు నాకు ఉపకారపూర్వకమైన ఉపశా: నము కలిగించునవిగా, సానునయపూర్వకమైన గృహకారము చేయునవిగా ఉండినవి. అట్టి పుస్తకముల ఉత్పత్తితో నే: నా జీవితమే న అటువదిన్సరిములు అంకితుడనై ఉండినం: లకు అమండమైన జనందమును పొందుతున్నాను” అని అత: కవికాలమున తలుచు అనుచుండువాడు.

అంగ్లగ్రంథముల అంగశృవాడలో జె. యం. డె: నామము చిరస్మరణీయమైనది.

